

Projekts LIFE-IP LatViaNature

A.4: Dabas aizsardzības plānu izstrādes tiesiskā regulējuma analīze

**Dabas aizsardzības plānu izstrāde,
apstiprināšanas kārtība un paredzēto pasākumu
ieviešana**

Iesaistīto pušu aptauja

Rezultāti

Atbildīgais par aktivitāti: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Iesaistītie partneri: Dabas aizsardzības pārvalde, Vidzemes augstskola

2021

Saturs

1. Pamatinformācija par iesaistīto pušu viedokļu izpēti.....	3
2. Ekspertu interviju un aptaujas “Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums” rezultāti.....	4
3. Aptaujas “Pašvaldību iesaiste dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā” rezultāti.....	50
4. Pielikumi.....	70

Summary

This report has been prepared within the LIFE Integrated Project: Optimising the Governance and Management of the Natura 2000 Protected Areas Network in Latvia LIFE19 IPE/LV/000010, Action A.4. The action aims at improvement of site management planning system in Latvia by critical evaluation of the current system incl. national regulation, providing legal basis and feasibility of the changes. The report was prepared to summarize data gathered in two opinion polls (together 156 respondents) and > 15 expert interviews carried out during March – September 2021. The aim of the surveys, interviews and discussions was to clarify precise cumbersome elements in the planning system to make site management plans for protected areas, including Natura 2000 territories, more effective in providing better conservation status to species and habitats at the same time making them more efficient, flexible and user friendly. For this purpose, experts involved in the site management planning (supervisors of plans, species, and habitat experts), persons who are obligated to participate in plan development steering groups (various institutions including local municipalities, representatives of landowners, NGOs), those who are, in most cases, involved in implementation of the plans (regional administrations of NCA, JSC Latvia's State Forests, State Environmental Service, etc.), were inquired. Partners involved in the Action A.4.: Ministry of Environmental Protection and Regional Development, Nature Conservation Agency, Vidzeme University of Applied Sciences.

Projekts “Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija” (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VRAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenotāju redzējumu, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

Iesaistīto pušu viedokļa izpētes mērķis un aptauju norise

LIFE Integrētā projekta LatViaNature – “Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija” LIFE19 IPE/LV/000010 – uzdevums ir pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu Latvijā, t.sk. uzlabot īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) dabas aizsardzības plānošanas procesu, pilnveidojot dabas aizsardzības plānu izstrādes sistēmu un normatīvo regulējumu.

Lai identificētu būtiskākās problēmas un vajadzīgās izmaiņas procesa uzlabošanai, 2021. gadā organizēta ieinteresēto pušu aptauja un intervijas. Šajā ziņojumā aicinām iepazīties ar aptauju un interviju rezultātiem.

Aptaujas sagatavojusi LatViaNature komanda – projekta eksperti no Dabas aizsardzības pārvaldes, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Vidzemes augstskolas.

Pamatdati par aptauju un interviju norisi un iesaisti:

Sagatavotas un respondentiem izsūtītas divas anketas:

“Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums” | saņemta **81 atbilde**

“Pašvaldību iesaiste dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā” | saņemtas **75 atbildes**

Veiktas >15 intervijas ar:

Dabas aizsardzības plānu izstrādātājiem

Sugu un biotopu ekspertiem

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un Dabas aizsardzības pārvaldes atbildīgajiem darbiniekiem

Intervijas veiktas laikā no 2021. gada marta līdz septembrim. Interviju, kā arī sanāksmju un pieredzes apmaiņas pasākumu saraksts pieejams pielikumā Nr.1. Interviju rezultāti aplūkoti kopā ar anketas “Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums” rezultātiem.

Anketa “Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums” respondentiem bija pieejama no 2021. gada 19. jūnija līdz 24. jūlijam, savukārt anketa “Pašvaldību iesaiste dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā” no 10. septembra līdz 24. septembrim. Plašāk par katras aptaujas respondentu profilu, norisi un rezultātiem izklāstīts nākamajās nodaļās.

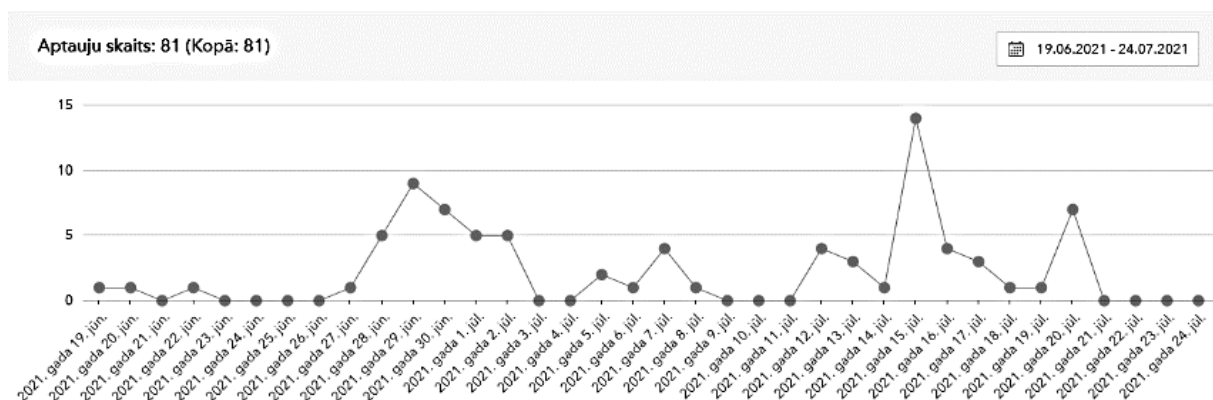
“Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums”

Pārskats par aptaujas un interviju norisi un rezultātiem

Aptaujas anketa “Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums” (pielikums Nr.2) tika sagatavota un testēta 2021. gada martā – jūnijā, sadarbojoties Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Dabas aizsardzības pārvaldes un Vidzemes augstskolas speciālistiem. Anketa publicēta digitālā formā, platformā ArcGIS Survey 123.

2021. gada jūnijā uzaicinājums aizpildīt aptaujas anketu un saite uz anketu tika nosūtīta 217 adresātiem. Uzaicinājums piedalīties aptaujā tika nosūtīts pēdējo piecu gadu laikā dabas aizsardzības plānu (turpmāk – DA plāns) sagatavošanā, uzraudzības grupu darbā, plānu apspriešanā un citādi īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – ĪADT) plānošanā un individuālo ĪADT aizsardzības un izmantošanas noteikumu sagatavošanā iesaistītajām personām, kā arī dabas aizsardzības plānu konsultatīvās darba grupas, kas izveidota projektā LatViaNature, locekļiem.

Aptauja bija pieejama respondentiem no 2021. gada 19. jūnija līdz 24. jūlijam. Kopumā laikā no 19. jūnija līdz 20. jūlijam ir iesniegta 81 aptaujas anketa.

ArcGIS Survey 123 platformā iesniegto anketu skaits

Anketā iekļauti gan atvērta, gan slēgta tipa jautājumi, kas sadalīti četrās jautājumu grupās: 1) mērķu izpilde un uzdevumi 2) iesaistīto pušu līdzdarbošanās un sabiedrības iesaiste 3) priekšlikumi izmaiņām un pilnveidei 4) noslēgums: respondenta profils. Kopumā anketā iekļauti 37 jautājumi (t.sk. komentāri pēc slēgta tipa jautājumiem). 17 no jautājumiem noteikti kā obligāti.

Respondentu profils

Anketā tika lūgts norādīt, kāda ir respondenta saistība ar DA plānu izstrādi, katram respondentam bija iespējams norādīt vairākas atbildes. Visvairāk – 52 respondenti – ir iesaistījušies DA plānu uzraudzības grupu (turpmāk – UG) darbā, 47 ir piedalījušies plānu sabiedriskajās apspriešanās. 34 no respondentiem ir piedalījušies DA plānu izstrādē kā eksperti, bet 18 – kā plānu vadītāji vai koordinatori. 20 respondenti ir piedalījušies DA plānos paredzēto pasākumu ieviešanā. 10 respondentiem ir cita saistība ar DA plāniem, piemēram,

dalība ĪADT individuālo noteikumu izstrādē, pamatojoties uz DA plānā ietverto noteikumu projektu.

Anketā tika lūgts norādīt, kādu sektoru respondents pārstāv DA plānu izstrādes kontekstā, arī šeit katram respondentam bija iespējams norādīt vairākus atbildes variantus. Lielākā daļa – 53 respondenti – pārstāv valsts sektoru, nevalstiskās organizācijas pārstāv 13 respondenti, pašvaldības – 11, privāto uzņēmējdarbību – 13, iedzīvotāju kopienas – 14.

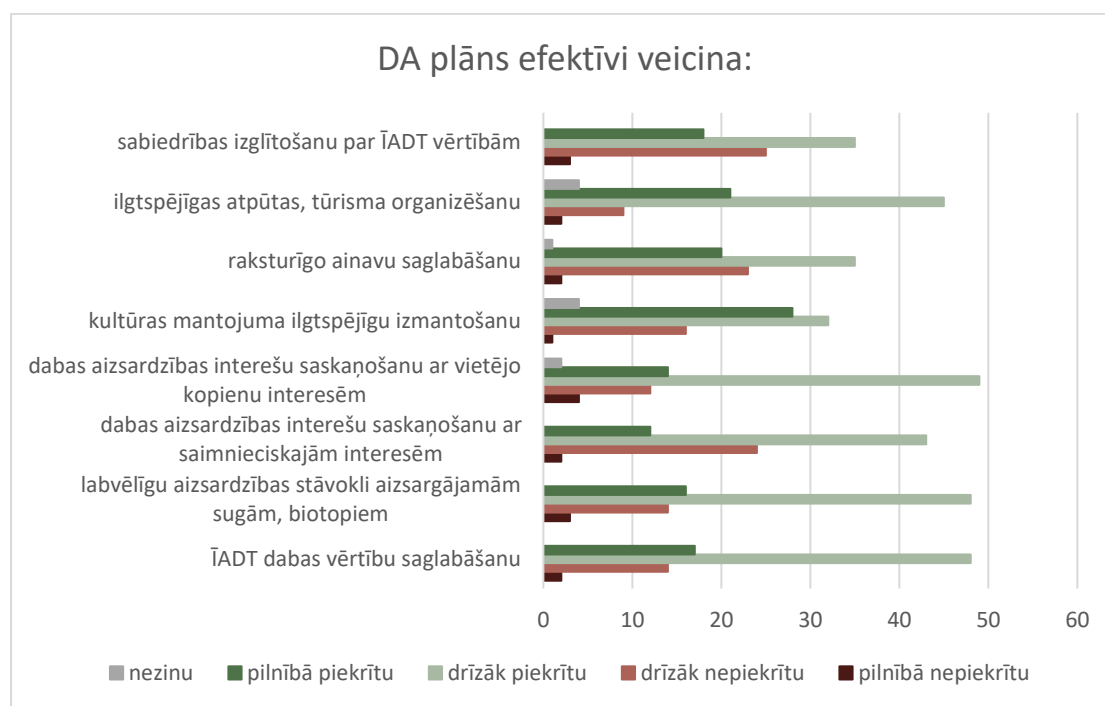
2/3 no respondentiem ir sievietes (kopā 55), bet 1/3 – vīrieši (kopā 26). Lielākā daļa respondentu ir vecuma grupā no 46-55 gadiem (34,57 %), vecuma grupā no 36-45 gadiem ir 30,86 % no respondentiem, 26-35 gadi – 13,58 %, 56-65 gadi – 16,05 %, 66-75 gadi – 3,7 %. Visiem respondentiem ir augstākā izglītība.

Respondentiem bija iespējams norādīt organizāciju, kuru pārstāv, šo iespēju izmantojuši 32 respondenti. Kā pārstāvētās organizācijas norādītas Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk – DAP), Valsts meža dienests, Latvijas Universitāte, Latvijas Dabas fonds, Lauku atbalsta dienests, Valsts vides dienests, Valsts SIA “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”, Saldus novada pašvaldība, AS “Latvijas Valsts meži”, Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, Bioloģijas fakultāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Balvu novada pašvaldība.

Aptaujas rezultāti

I DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNU MĒRĶIS UN UZDEVUMI

Pirmajā jautājumā respondenti lūgti novērtēt, cik efektīvi līdzšinējā DA plānu izstrādes kārtība veicina konkrētas jomas attīstību.

Vairākums respondentu ir atbildējuši, ka drīzāk piekrīt visiem norādītajiem apgalvojumiem. Visvairāk respondentu pilnībā vai drīzāk piekrīt tam, ka DA plāns efektīvi veicina ĪADT dabas vērtību saglabāšanu (80,2 %), labvēlīgu aizsardzības stāvokli aizsargājamām sugām un

biotopiem (79 %), dabas aizsardzības interešu saskaņošanu ar vietējo kopienu interesēm (77,8 %), kultūras mantojuma ilgtspējīgu izmantošanu (74,1 %) un ilgtspējīgas atpūtas un tūrisma organizēšanu (81,5 %). Visvairāk respondentu pilnībā piekrīt tam, ka DA plāns veicina kultūras mantojuma ilgtspējīgu izmantošanu (34,6 %). Savukārt visvairāk respondentu pilnībā nepiekrīt vai drīzāk nepiekrīt tam, ka DA plāns efektīvi veicina dabas aizsardzības interešu saskaņošanu ar saimnieciskajām interesēm (32,1 %), raksturīgo ainavu saglabāšanu (30,9 %) un sabiedrības izglītošanu par ĪADT vērtībām (34,6 %).

Pēc slēgta tipa jautājumiem respondentiem dota iespēja sniegt komentārus. Komentāri, kas raksturo saņemtos viedokļus, apkopoti zemāk. Visi komentāri pieejami pielikumā Nr.4.

Komentāri par līdzšinējo DA plānu izstrādes kārtību un tās efektivitāti

Respondentu komentāri par 1. jautājumu*

“Plašām, kompleksām teritorijām plānu izstrāde un interešu saskaņošana ir grūtāka, savukārt mazākās ĪADT mēdz būt, ka vajadzētu veikt apsaimniekošanas pasākumus, bet nevienam nekas neinteresē, ja nevar kaut ko uzbūvēt, piesaistīt apmeklētājus u.c.”

“Uz to daļu, uz kuru attiecas DA plāns, tas savu funkciju nodrošina, **problēma nereti ir, ka līdz galam nenostrādā citi ar DAP saistītie instrumenti (atbalsta maksājumi, u.tml.).** Nereti vietējās kopienas neizmanto DA plānu kā sev noderīgu, lai gan tas sniedz labu informāciju.”

“Viss ļoti atkarīgs no iesaistītajiem cilvēkiem - cik aktīvi un dabas vērtību saglabāšanā ieinteresēti īpašnieki, cik "zaļas" pašvaldības, cik kompetenti un ieinteresēti plāna izstrādē iesaistītie dabas eksperti”

“Tā kā DA plānam ir tikai rekomendējošs raksturs, tad it īpaši ainavisko vērtību saglabāšana ir atkarīga no tā, vai **pašvaldību teritorijas plānojumā** ir noteiktas ainaviski vērtīgās teritorijas, skatu punkti, ainaviski vērtīgie autoceļi u.tml., kā arī TIAN noteiktas prasības saimnieciskai darbībai šo vērtību saglabāšanai. Bet ne visu pašvaldību teritoriju plānojumos iepriekšminētais ir iestrādāts; pamatojums - tas ir tematiskā plānojuma jautājums; tiks izstrādāts tematiskais plānojums, bet tas nenotiek.”

“Svarīgāka par plāna apstiprināšanu ir tā īstenošana. Ja dabas vērtību saglabāšanu lielā mērā var nodrošināt ar individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādi un apstiprināšanu pēc DA plāna apstiprināšanas, tad ainavas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana un apsaimniekošana vairāk atkarīga no pašvaldības un zemes īpašniekiem, jo MK noteikumos šīs jomas ir grūtāk "normēt". DA plāns var būt labs informācijas apkopojums par teritorijas vērtībām, bet izglītošana ir process arī pēc DA plāna izstrādes, kur **jāatrod pareizās metodes, lai sabiedrības grupas saņemtu, saprastu un uztvertu info par teritorijas vērtībām.**”

“Publiskajā telpā parasti ir samērā daudz negāciju par vienas vai otras teritorijas statusu. Tajā pašā laikā **uzņēmējiem un lauksaimniekiem nav saprotami vai arī nav tiešu ieguvumu no kādas teritorijas aizsardzības statusa.**”

“Praktiskā puse DA plānā ir sasteigta un nekonkrēta, jo, pat tad, ja ieplānoti konkrēti pasākumi, finansējums ir nezināms un nav iespējams prognozēt ne kad, ne ar kādiem līdzekļiem pasākums tiks veikts. **DA plāna izstrāde koncentrējas uz informācijas apkopošanu, bet tikai daži pasākumi tiek detāli izplānoti.** Attīsta tūrisma, kas nebūtu jāvirza kā prioritāte. DAP ir informatīvs, bet ne plāns darbam. Kultūrvēsturiskās vērtības un ainava apskatīta teorētiski, jo praktiski aizsardzība nenotiek, ja nav ar MK not. apstiprināts valsts nozīmes objekts. DA plāns nav saistošs, izņemot dabas ekspertus, VARAM un DAP. Sabiedrība tiek informēta, bet var izvēlēties nereaģēt uz DA plāna informāciju. Lai gan sugu un biotopu aizsardzību nosaka likums, tomēr **DA plāns nav obligāti ievērojams un nedod konkrētus nosacījumus katram zemes īpašniekam teritorijā,** bet tikai informē un sniedz vispārīgus norādījumus, reālai rīcībai individuālā gadījumā tāpat nepieciešams eksperta slēdziens.”

“Pēdējos gados saskaņošanā ļoti liels akcents tiek likts uz saimniecisko interešu ņemšanu vērā, daudzviet pat tām gūstot virsroku pār sugu un biotopu aizsardzības interesēm. Piemēram, AS LVM mežos - ja viņi nepiekrīt aizsardzības pasākumiem, DA plānu nevar izstrādāt un apstiprināt, pat ja LVM interesējošie pasākumi ir pretrunā ar dabas aizsardzības ilgtermiņa mērķiem.”

“Normatīvi ir piemēroti, izpildījums variē, pamata **problēma ir komunikācija un plānošanas procesa īstenošana** - formāli saplānojot pasākumus, bet tos pēc būtības ļoti reti pa īstam izdiskutējot. Tāpat, **dominē virspusēja - teorētiska ekoloģisko pasākumu piemērošana,** nereti - pārrakstot esošās rokasgrāmatas un vadlīnijas, neiedziļinoties pēc būtības. (...) Nereti izstrādātājs teju vai baidās sarunāties ar uzraudzības grupu, diskutēt pēc būtības un meklēt risinājumus, kas varētu būt savādāki - bet

nepieciešami, vai kādā situācijā drosmīgāki - bet nepieciešami. Protams, ir gadījumi - kad plāni top kvalitatīvi.”

“Nevaru teikt, ka esošā kārtība neveicina dabas vērtību saglabāšanu vai labvēlīgu aizsardzības stāvokli aizsargājamām sugām un biotopiem, tomēr tā **bieži nav efektīva: netiek definēti skaidri, izmērāmi, uz sugām un biotopiem balstīti mērķi, no kuriem tālāk izrietētu pasākumi.** (...) Saimniecisko un vietējo kopienu interešu vārdā DA plānos tiek iekļauti arī pasākumi, kuri mērķa sugām/biotopiem labumu nedod un reizēm pat nodara kaitējumu (piemēram, tūrisma infrastruktūra daudzās teritorijās nozīmē picaugošu traucējuma faktoru).”

“(.) **ilgāk vai vairāk ir jāinformē sabiedrība**, lai tā iesaistītos, jo nereti ir gadījumi, kad iedzīvotāju kopienas "palaiž garām" DA plāna izstrādes procesu, bet pēc tam vēlas kaut kādus uzlabojumus, infrastruktūru, labiekārtojumu ĪADT, bet tad jau ir par vēlu.”

“(.) **plānu termiņš ir par īsu, un to atjaunošana vēl pagaidām pārāk neregulāra.** Līdz ar to šī ir vēl pagaidām "Kā pa celmiem" sistēma. Lieki piebilst, ka ĪADT teritorijas ir ļoti nelielas, un **kamēr nebūs mehānisma, kā sinhronizēt teritorijā notiekošo ar to, kas notiek teritoriju ietekmējošajās platībās, plāni lielā daļā gadījumu būs deklaratīvi.**”

“Man nav pārlicība, ka DA plānu izstrādei būtu jāveicina daļa no iepriekš minētiem aspektiem. Un bieži vien tieši šādu problemātiku diskusija noliek otrajā plānā pašu **plāna izstrādes būtību - dabas aizsardzības vērtību saglabāšanu.**”

“Ļoti bieži plašākas sabiedrības interese par DA plānu saturu ir saistoša tikai saimnieciskās darbības ierobežojumu kontekstā. Manuprāt, joprojām ir **zems zināšanu līmenis par ĪADT nozīmi** kopējā bioloģiskās daudzveidības uzturēšanā.”

“Kamēr ĪADT mežizstrāde ne ar ko neatšķirsies no ārpus ĪADT teritoriju apsaimniekošanas (izņemot mikroliegumus, kas savā būtībā nav ilgtspējīgi) aizsargājamo biotopu kvalitāte/platība nevar cerēt uz uzlabošanu.”

“Ja pašvaldībai ir spēkā esošs teritorijas plānojums un nav plānoti grozījumi, tad **jauns DA plāns dzīvo savu dzīvi paralēli un netiek integrēts.**”

“Būtu jāmaina šī kārtība un, ņemot vērā, ka DA plānam arī ir notikusi sabiedriskā apspriešana, **jāatvieglo tā integrēšana un saskaņošana ar teritorijas plānojumu.**”

“Ir ļoti daudz dažādu tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kuri darbojas samērā autonomi no citām līdzīgas darbības veicējiem. To galvenā interese ir peļņas gūšana, un ar DA plāniem šī daļa pat neiepapazīstas.”

“Galvenās problēmas DAP izstrādē rada A/S LVM masīvā cīņa pret dabas aizsardzības pasākumu jebkādu uzlabošanu visos līmeņos (tai skaitā pašvaldību musināšana apspriedēs), kā arī satelīt organizācijas MĪB (Meža īpašnieku biedrība) organizētā demagoģiskas informācijas izplatīšana par ierobežojumiem ĪADT u.c.”

“Efektivitāte vērtēta kontekstā ar citu plānošanas dokumentu (piem. ter. plānojums) ietekmi uz vides (arī ainavas) un kultūras procesiem, kā arī dažādu interešu saskaņošanas efektivitāti citos plānošanas dokumentos.”

“Dabas aizsardzības plāna izstrādes laikā iedzīvotāji bažās par turpmākām ĪADT izmantošanas iespējām saimnieciskām vajadzībām ir pat uzsākuši apjomīgu mežaudžu izciršanu (piemēram AAA Vecpiebalga). **Ainavisko vērtību kvalitātes saglabāšana nav sekmīgs pasākums**, jo tā kā plānam ir tikai rekomendējošs raksturs, tad vērtīgās ainaviskās vides saglabāšanai būtu jāparedz pasākumi pašvaldības teritorijas plānojumos, bet kas tiek paredzēti tikai ļoti retos gadījumos.”

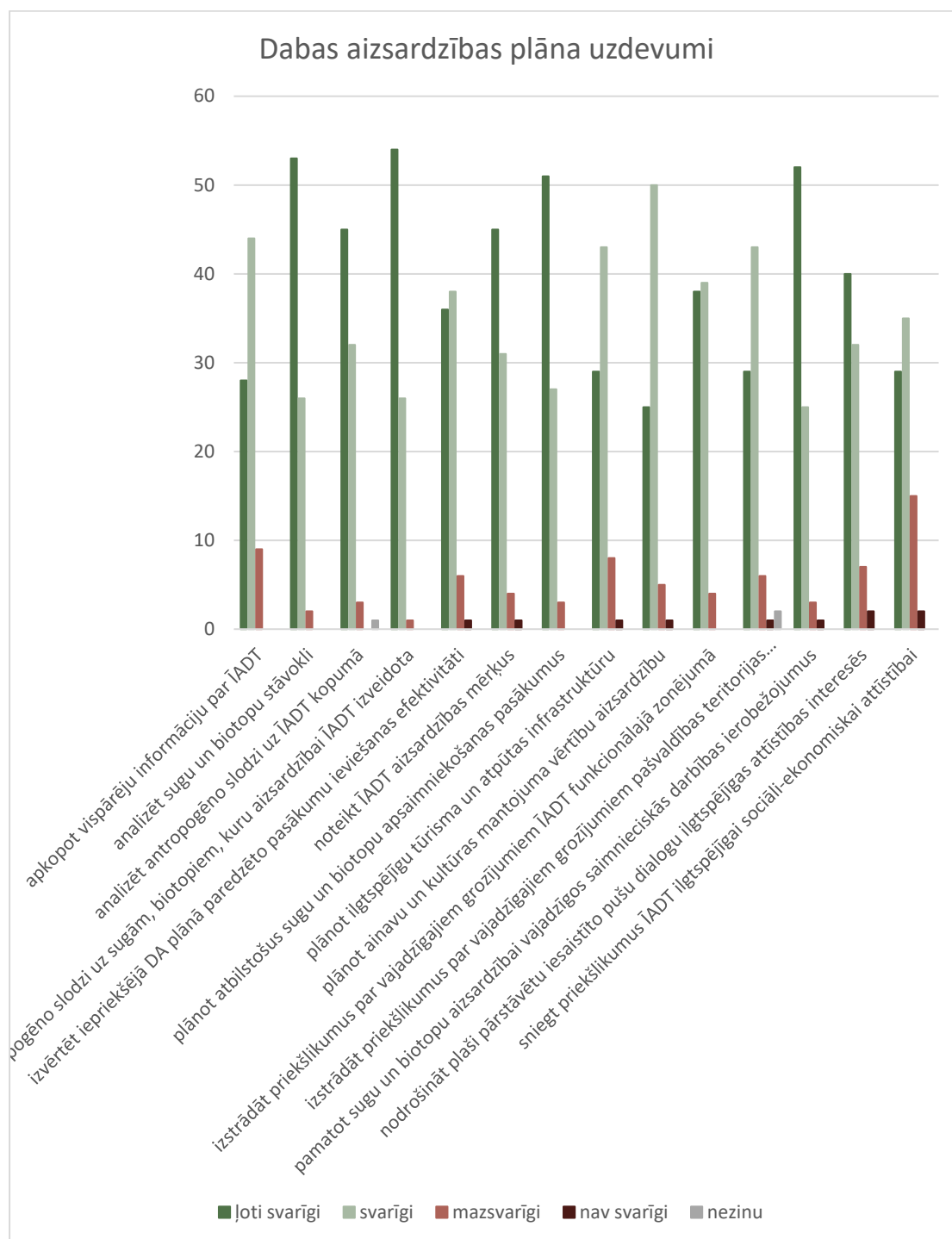
“DA plāna izstrādē **vairāk ir jāiesaista kopienas, vietējie iedzīvotāji un zemju īpašnieki**, kas saskaras ar dabas aizsardzības zonā esošajām problēmām zemju, mežu apsaimniekošanā.”

“DA plānu ir grūti saskaņot ar zemes īpašnieku saimnieciskajām interesēm. Gadās arī tā, ka ir vairākas kopienas, kurām ir diametrāli pretēji uzskati. Līdz ar to, lai plānu *dabūtu gatavu*, nākas atteikties no dažiem apsaimniekošanas pasākumiem, kas nepieciešami biotopu un sugu labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai.”

“DA plāns nosauktos pasākumus drīzāk veicina, bet ne vienmēr sasniedz mērķi. Tas attiecas uz teritorijām, kurās dzīvo cilvēki. Bieži vien cilvēki **nav apmierināti** ar kaut kādiem aprobežojumiem, kaut arī tie ir pastāvējuši un nav traucējuši, tieši **neizpratnes dēļ**. Protams, liela nozīme ir katra konkrētā cilvēka dzīves kvalitātei.”

**Šeit un turpmāk - ar visiem anketām pievienotajiem komentāriem iespējams iepazīties pielikumā Nr.4*

Otrajā jautājumā respondenti lūgti novērtēt, cik svarīgs ir katrs no zemāk norādītajiem DA plāna izstrādes uzdevumiem?

Visvairāk atbilžu “ļoti svarīgi” ir saņemts par uzdevumiem “analizēt sugu un biotopu stāvokli”, “analizēt antropogēno slodzi uz sugām, biotopiem, kuru aizsardzībai ĪADT izveidota” un “pamatot sugu un biotopu aizsardzībai vajadzīgos saimnieciskās darbības ierobežojumus”. Savukārt visvairāk respondentu uzskata, ka ir ļoti svarīgi vai svarīgi “analizēt sugu un biotopu stāvokli”, “analizēt antropogēno slodzi uz sugām, biotopiem, kuru aizsardzībai ĪADT izveidota” un “plānot atbilstošus sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumus”. Visvairāk atbilžu

“mazsvarīgi” saņemts par uzdevumiem “sniegt priekšlikumus ĪADT ilgtspējīgai sociāli-ekonomiskai attīstībai” un “apkopot vispārēju informāciju par ĪADT”. Gandrīz visi respondenti uzskata, ka neviens no norādītajiem uzdevumiem nav nesvarīgs, jo atbildi “nav svarīgi” katram uzdevumam snieguši tikai viens vai divi respondenti.

Dabas aizsardzības plāna uzdevumi

Respondentu komentāri par 2. jautājumu

“Visa veida plānošana ir ļoti svarīga, bet tā kļūst **bezjēdzīga, ja tam nav naudas (...)**”

“**Teritorijas plānojumos jāpievērš vairāk/papildu uzmanība tūrisma, ainavu, kultūrvēsturisko vērtību pārvaldībai ĪADT**, jo tā nav DAP kompetence un uzdevums.”

“Steidzīgi nepieciešams izstrādāt **zinātniski pamatotus ainavu kvalitātes kritērijus** Latvijai.”

“Skeptiskajai sabiedrības daļai ir **nepieciešami viegli saprotami pamatojumi (...)**”

“Skaidrāk definēt teritorijas vērtības, un to svarīguma gradāciju. Kā arī atzīt un uzsvērt neiejaukšanos dabiskajos procesos kā vienlīdz svarīgu un pielietojamu apsaimniekošanas paņēmieni līdz ar visiem aktīvajiem pasākumiem.”

“**Saimnieciskās darbības ierobežojumiem jābūt pamatoti** un jāveicina arī ĪADT sociāli-ekonomiskā attīstība.”

“Plašs dialogs ne vienmēr ir atslēga aizsardzības mērķu sasniegšanai - ja dialogā iesaistītās puses (piem., meža īpašnieki vai AS LVM) ir ar ļoti konkrētiem savu interešu mērķiem, no kuriem sarunu laikā nav paredzēta atkāpšanās (nu vienkārši nav paredzēts atkāpties un viss), dialogam nav nozīmes, lai cik tas nebūtu plašs un labi argumentēts (...)

“Nodrošināt pārstāvēto pušu dialogu ir svarīgi, tomēr **gala lēmums būtu jāpieņem plāna izstrādātājiem - ekspertiem uz zinātniski pamatoti atzinumiem** nevis uz kādas ieinteresētas puses vēlmēm.”

“Ne par vienu no punktiem nevaru teikt, ka nav svarīgi, bet teritorijas ir ļoti dažādas, tādēļ daļa no uzskaitītajām lietām dažās teritorijās varētu būt nesvarīgas un **uzdevumu savstarpējā svarīguma pakāpe starp teritorijām variē. DA plāniem primāri būtu jāfokussējas uz attiecīgās teritorijas dabas aizsardzības mērķu sugu un biotopu saglabāšanu vai atjaunošanu labā aizsardzības stāvoklī, nevis jāmēģina risināt visu interešu grupu dažādās problēmas.** Līdz ar to svarīgākais ir noteikt teritorijas mērķus un ieplānot pasākumus un citus mehānismus (zonējums, teritorijas plānojumi, u.c.) šo mērķu sasniegšanai. Visas citas lietas tur risināmas tikai caur mērķa sugu un biotopu saglabāšanas perspektīvu.”

“Manuprāt, visi augstāk rakstītie uzdevumi ir svarīgi. Nevajag koncentrēties uz vēsturiskiem aprakstiem un rokasgrāmatu, vadlīniju pārrakstīšanu, bet izvērtēt - aprakstīt - plānot. **Nereti plāns apstājas pie vēsturiskajiem aprakstiem un teorijas, plānošana nemaz netiek uzsākta**, kas rada bezjēdzības sajūtu un negatīvu reputāciju DA plāniem.”

“Ļoti svarīgi, lai paredzētie aizsardzības/apsaimniekošanas pasākumi izrietētu no esošā stāvokļa datu, reālo ietekmju un apdraudējumu analīzes. Jākonstatē (jānosauc) problēma un jāvērtē piemērotākais risinājums. **Kvalitatīva plāna priekšnoteikums - kvalitatīvs eksperta darbs.**”

“Izstrādājot DA plānu ir ļoti **svarīgi izanalizēt iepriekšējā Dabas aizsardzības plāna ietekmi uz vidi, saimniecisko darbību.** Analīze palīdz veiksmīgāk noteikt prioritātes un veicamos pasākumus dabas biotopu, sugu aizsardzībā un sabalansēšanā ar saimniecisko darbību.”

“Ir svarīgi akcentēt vietējai sabiedrībai un vietējiem uzņēmējiem saprotamus un akceptējamus ieguvumus. Tāpat būtu **svarīgi identificēt uzņēmējdarbības jomas, kuras ir pieļaujamas** un pie noteiktiem nosacījumiem nekaitē konkrētajai teritorijai vai sugai.”

“Ir situācijas, kad ar dabas aizsardzības plāna palīdzību pašvaldība cenšas īstenot tūrisma infrastruktūras attīstības projektu īstenošanu, kas ne vienmēr ir pamatoti.”

“Ilgtspējība tā pat kā komunisms ir neiespējamā misija. Sociāli-ekonomiskā, t.sk. tūrisma attīstība jāatstāj TP ziņā.”

“Līdz šim DA plāni bija/ir vienīgā vieta, kur apkopota informācija par konkrēto ĪADT. Apkopojošā info var neatrasties iekš DA plāna, bet tad tādai jābūt pieejamai citviet.”

“**Ieviešanas efektivitāte būtu jāvērtē citā procesā, ne radot jaunu plānu.**”

“**Ieteiktu DA plānā izveidot matricas, kuras izmanto ietekmes uz vidi noteikšanai ar skaitliskiem kritērijiem**, lai saprastu prioritātes un ietekmi.”

“Iepriekšējā DA plānā paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitāte putnu ziņā nav iespējams izvērtēt, jo **netiek veikts monitorings.** Līdz ar ko nav izejas datu, lai varētu salīdzināt to kā bija pirms - un ir tagad.”

“Grozījumi teritorijas plānojumā, ja mainās aizsargājamās teritorijas robežas.”

“Plāna uzdevums - **ekosistēmu pakalpojumi.**”

“Daži no minētajiem mērķiem ir tieši un cieši saistīti ar teritorijas statusu un lielumu, piemēram, sugu vai biotopu aizsardzībai veidotos mazos dabas liegumos un dabas rezervātos tūrisma infrastruktūras un soc.-ekonomiskās attīstības plānošana nav ne svarīga, ne vajadzīga atšķirībā no nacionālajiem parkiem, ainavu apvidiem un dabas parkiem.”

“**DAP būtu jādod skaidrs priekšstats par teritorijas dabas vērtībām, arī ainavas līmenī, bet kultūrvēsturi tikai tik, cik tā skar dabas objektus,** piemēram, daba un kapi, dižkoki, alas - kulta vietas u.tml. Dabas vērtību skaitā jābūt arī teritorijas ģeoloģiskajam novērtējumam un aizsardzībai.”

“Dabas aizsardzībai vajadzētu arī Latvijā sasniegt līmeni, kurā tā tie **apskatīta kā sociāli-ekoloģiskas sistēmas daļa**. Tas nozīmētu, ka jebkura (saprātīga mēroga vai intensitātes) aizsardzības darbība tāpat kā ekonomiskā darbība tiek vērtēta no visām (vismaz dažādām) pusēm. Tajā pašā laikā, pieņemot lēmumu dabu prioritāri sargāt ĪADT (Natura 2000) ar (relatīvi) minimāliem ierobežojumiem valstī kopumā, tas pagērē, ka šajās dabas teritorijās dabas vērtību aizsardzība un apsaimniekošana ir absolūta prioritāte, kas savukārt nozīmētu, ka pašās teritorijās sociāli-ekonomiskā prizma nav svarīga. Diemžēl, šī pieeja sevi demonstrē kā konfliktiem bagātu, vēl jo vairāk tādēļ, ka funkcionālās zonas un apsaimniekošanas paņēmieni (vai to apjoms) nav pietiekoši dabas vērtību saglabāšanai, kas savukārt noved pie kontekstu attīstības, jo tiem līdzīgi pasākumi ir nepieciešami arī ārpus dabas teritorijām. Svarīgākais uzdevums - **pārskatīt un uzlabot dabas aizsardzības pieejas, plānot ilgtermiņā un telpiski.**”

“Bieži plāna izstrāde ir veids, kā vispār pirmo reizi par teritoriju iegūst plašu dabas vērtību informāciju, jo ne vienmēr visās ĪADT tiek veikti plaši un visaptveroši izpētes pasākumi.”

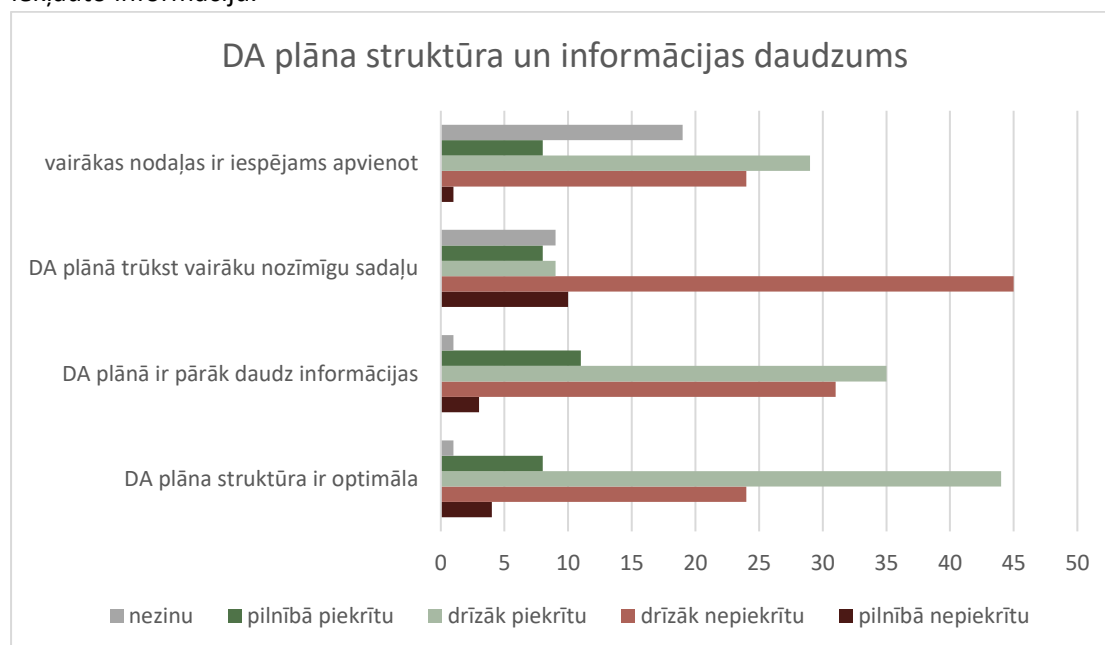
“Attiecībā par tūrisma un atpūtu - manā ieskatā tas plānā nav jāplāno, bet gan jānorāda, kurās vietās un kādā intensitātē/veidā tas pieļaujams. Plānot var pēc tam pēc vajadzībām un vēlmēm, bet plānā definētajos ietvaros.”

““Antropogēnā slodze” ir negatīvs termins, ieteiktu lietot "mijiedarbība" vai "prakses".”

“Atsevišķu ĪADT mērķu uzstādīšana situācijā, kad **neeksistē valsts līmeņa dabas aizsardzības mērķi**, ir absurda.”

“Eiropas Ainavu konvencijā būtiska ir **ikdienas ainava** - kā tā tiek integrēta šeit? Proti, arī tai ir vērtība.”

Trešajā jautājumā respondenti ir lūgti vērtēt līdz šim izstrādāto DA plānu struktūru un tajos iekļauto informāciju.

Vairums respondentu drīzāk piekrīt (35,8 %), ka vairākas DA plāna nodaļas ir iespējams apvienot, tomēr gandrīz tikpat daudz respondentu arī tam drīzāk nepiekrīt (29,6 %). Liela daļa respondentu ir izvēlējušies atbildi “nezinu” (23,5 %).

Respondentu komentāri par 3. jautājumu / 1. daļa

“Tehniski būtu iespējams apvienot: 9.3.4.2. pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz aizsargājamo teritoriju un 9.3.4.3. aizsargājamās teritorijas izmantošanas veidi, jo antropogēnā slodze galvenokārt saistās ar tās izmantošanas veidiem. Vienlaikus abas minētās nodaļas pārklājas ar 9.4.1., kas gan ir iepriekš izvirzīto problēmu novērtējums.”

“Lai tekstu vieglāk varētu pārskatīt un to būtu ērtāk izmantot, vairāku nodaļu apvienošana tomēr nebūtu labākā metode.”

“Iespējams apvienot vairākas sadaļas, piemēram, **par antropogēno slodzi un teritorijas izmantošanu**. Nepieciešams **sasaistīt sugu un biotopu aprakstus ar to aizsardzības mērķiem un plānoto apsaimniekošanu**. Normatīvajiem aktiem neparedzēt atsevišķu nodaļu, jo informācija nemītīgi mainās, bet gan minēt konkrētos normatīvos aktus tajās nodaļās, kur tie nosaka teritorijas izmantošanu vai izmantošanas aprobežojumus.”

Vairāk kā puse respondentu (56,56 %) uzskata, ka DA plānā nozīmīgu sadaļu šobrīd netrūkst. Tai pat laikā aptuveni 20 % uzskata, ka būtiskas sadaļas trūkst.

Respondentu komentāri par 3. jautājumu / 2. daļa

“Trūkst nodaļas, plānojuma, konstruktīvas sarunas, kā **dabas aizsardzību un apsaimniekošanu dzīvotspējīgi integrēt citās teritorijā notiekošajās ekonomiskajās un sabiedriskajās norisēs**. Plānā ir daudz par to, ko labu vajag dabai darīt, ir pateikts, kur tam pieejams finansējums, bet tie bieži sanāk "tukšā gaisā pakarināti" priekšlikumi. Realitātē ir konkrēti uzņēmumi vai organizācijas, kuru varēšanā un gribēšanā šādi pasākumi "neierakstās", jo tie ir par mazu vai par lielu vai neatbilst uzņemtajam attīstības kursam, paredzētā nauda par mazu, tematika pārāk sveša u.tml., u.t.t. Plānošanas gaitā tas būtu jāizprot, un pasākumi jāplāno tā, lai zemes apsaimniekotājiem būtu praktisks vilinājums izmantot DA plānu savu saimniecisko plānu papildināšanai.”

“Noteikti trūkst ĪADT aizsardzības mērķu.”

“Nav sadaļas par **sugu un biotopu aizsardzības mērķiem**.”

“Fundamentāli iztrūkst holistiskais skatījums, **sociāli-ekoloģisko sistēmu skatījums**.”

“Jāparedz, ka skaitlisku/izmēramu DA mērķu noteikšana (vai pārskatīšana) ir obligāta. Mērķiem jābūt uzstādītiem visiem sastopamajiem ES nozīmes biotopiem un sugām, ja vien to klātbūtne nav nenozīmīga. Plānojot pasākumus, jānodrošina to saikne ar uzstādītajiem mērķiem: jābūt saprotamam, kāpēc katrs no tiem ir nepieciešams un ko tieši dos mērķa sugu/biot. saglabāšanai. Pasākumiem ir jābūt saistītiem ar ieviešanas monitoringu, kurā seko līdzi, kā ietekmē sugas/biot.”

“Būtu **jāpapildina ar ekonomisko izvērtējumu**, cik lieli un kādi resursi tiek ierobežoti, vai otrādi, neierobežoti.”

Vairums respondentu drīzāk piekrīt (43,21 %) vai pilnībā piekrīt (13,58 %), ka DA plānā ir pārāk daudz informācijas. Tomēr vienlaikus salīdzinoši daudz (38,27 %) no respondentiem tam drīzāk nepiekrīt.

Respondentu komentāri par 3. jautājumu / 3. daļa

“Varbūt nevajadzētu analizēt soc-ekonomisko vērtību aizsargājamām sugām. Ja man ir gada staipeknis, piemēram, es varu savākt likopodiju un kaisīt uz brūcēm, bet no dzegužkurpītes man nav nekāda labuma.... Vajadzētu uztaisīt visām N2000 teritorijām tā saucamās "pasītes", kur ir dibināšanas gads, mērķis, vērtības, atrašanās vieta, fizioģeogrāfija, ģeoloģija u.c. - vāru sakot - vispārējo aprakstu. Un tad lai paliek DA Plānā patiešām **dabas vērtību uzskaitījums un vēlamo darbību izvērtējums, un aizliegto un atļauto darbību uzskaitījums**. Citādi plāni ir gari, un neviens nav spējīgs tos uztvert, izņemot dabas pētniekus, ekspertus.”

“Nozīmīgi, ka plāni tiek izstrādāti ļoti dažādām ĪADT gan pēc platības, gan iesaistīto pušu (arī pašvaldību) skaita. Līdz ar to ir gadījumi, kad plāna saturs iespējams ir par komplicētu un gadījumi, kad tā saturā nebūs nekā lieka. Sarežģītāki ir gadījumi ar nacionālajiem parkiem un lineārām teritorijām, piemēram, upju posmiem (Daugava, Gauja, Abava, u.c.), kas bieži vien skar dažas vai vairākas (5-10 un vairāk) pašvaldības, attiecīgi ir sarežģītāki sagatavot atsevišķas plāna sadaļas, piemēram, sociālekonomisko situāciju, kultūrvēsture, u.c.”

“Pirmreizēji varētu atstāt vispārējo ģeogrāfisko, ģeoloģisko, klimatisko, vēsturisko raksturojumu. Nākamajos plānos to nav jāatkārto.”

“Pilnīgi **lieka ir normatīvo aktu sadaļa, teritorijas plānojumu iztirzājums** (ja plānojums ko apdraud, vai pretēji veicina saglabāšanu, tad šos retos izņēmumus var pieminēt pie ainavas, sugām vai

biotopiem uz kuriem tas mērķēts). Iedzīvotāju skaits un nodarbošanās arī ir minama tikai, ja tas ietekmē ĪADT.”

“**Pārāk virspusēja un nekonkrēta informācija par apsaimniekošanas pasākumiem.** Bieži nepareizs kompetenču deleģējums (vēsturiskais mantojums). Apsaimniekošanas pasākumi tiek balstīti uz apšaubāmu informāciju (piemērs - neidentificētu it kā esošu artēzisko urbumu tamponēšana, kur informācijas avots par tiem ir iedzīvotāju sniegta mutiska informācija. Nespēja vienoties par adekvātiem apsaimniekošanas pasākumiem viedokļu un interešu konfliktu dēļ - ar VMD, VAS LVM, zemju īpašnieki. Distancēšanās no ĪADT risinājuma sasniegšanas attiecībā uz drošības riska aspektiem - ugunsdrošība vs biotopu aizsardzība.”

“Manuprāt, detalizēta informācija par atklātajām dabas vērtībām sugu līmenī ir interesanta speciālistiem. Protams tā ir jāapkopo, lai būtu ar ko salīdzināt, izstrādājot nākošo plānu un saprastu situāciju kopumā valstī. Sabiedrībai svarīgāk ir tieši **apsaimniekošanas pasākumi biotopu līmenī un pamatojums**, kādēļ attiecīgais īpašums jāapsaimnieko noteiktā veidā.”

“Daudzos DAP atsevišķas nodaļas tiek pārāk izvērstas ar MK noteikumu uzskaitījumiem u.tml. Ja plāna nodaļu teksts tiek sagatavots īsi un konstruktīvi par lietu ar labām kartēm, tad kopumā esošā DA plānu struktūra ir optimāla.”

“DA plānu ir ļoti daudz un tie ir **apjomīgi, nepārskatāmi**, daudz liekvārdības.”

“DA plāns ir apjomīgs, taču vienlaicīgi arī ļoti sadrumstalots. Iespējams, vajadzētu **savādāk strukturēt, piemēram, par pamatu ņemot biotopu veidus** un katra biotopa tēmā var iekļaut arī aizsargājamās sugas, ja tās cieši saistītas ar attiecīgu biotopu.”

“Mazāk vajadzētu aprakstīt vispārīgas, konkrētai teritorijai nespecifiskas tēmas, piemēram, fiziski ģeogrāfiskajā raksturojumā varētu pietikt ar galvenajām īpatnībām, kuras konkrētai ĪADT nozīmīgas.”

“DA plāni ir rakstīti sarežģītā valodā, **ne visiem zemju īpašniekiem ir saprotami.**”

“DA plānā ir vispārēja informācija par teritoriju, kas nav būtiska, ja salīdzina divus secīgus plānus.”

“Bieži vien **tabulārā informācija būtu pietiekoša** - nav nepieciešams to visu gari un plaši aprakstīt. Sadaļas no pašvaldību teritoriju plānojumiem reizēm neko nepasaka.”

Vairums respondentu drīzāk piekrīt (54,32 %) vai pilnībā piekrīt (9,88 %), ka DA plāna struktūra ir optimāla.

Respondentu komentāri par 3. jautājumu / 4. daļa

“Varētu likt lielāku akcentu uz dabas vērtību saglabāšanas pamatojumu, **zonējuma priekšlikumu pamatojumiem**, vairāk un kvalitatīvāk prasot informāciju no plāna izstrādē iesaistītajiem ekspertiem.”

“Uzsvērtāk analizēt nākotnes prognozi, kas ĪADT sagaidāma, ja DA plānā paredzētos apsaimniekošanas pasākumus ieviešis/neveiks.”

“**Struktūra nav elastīga**, ņemot vērā, ka ĪADT pēc satura un lieluma ir ļoti atšķirīgas: gan iežu atsegums, gan dendroloģiskais stādījums, gan purva liegums, gan purvu, mežu, zālāju lieli kompleksi.”

“**Struktūra ir optimāla, jautājums ar ko to piepilda.** Informācija ir nepieciešama, bet informācija ir jāstrukturē un plānā būtu jāiekļauj skaidri teikumi un apkopojumi - garus aprakstus liekot pielikumā. Nereti plāna izstrādātāji pieņem, ka jo garāks plāns - jo labāks, bet tā nav taisnība. Garajos aprakstos nereti nav uzsvāru un mērķus, tie vienkārši ir gari apraksti - sākums plānošanai, kas nemaz nav uzsākta. Varētu ieviest sadaļas par tūrisma un sociāli-ekonomisko vērtējumu rakstīt pēc būtības teorētiskus un neko neizsakošu teikumus, ka, piemēram, siens ir izmantojams. Derētu konkrēti vērtējumi katrai teritorijai par lietu. Jau patreiz pēc būtības nodaļas savu mērķi bieži nesasniedz, tāpēc neiesaku apvienot, jo tad būs vēl grūtāk plānu lasot, saprast - ko gribējuši pateikt.”

“Man labāk patīk nodaļās strukturēti dokumenti, kas palīdz tajos orientēties.”

“Kopumā DA plāna sadaļas šķiet pieņemamas un viss ir atkarīgs no DA plāna izstrādātāja un DAP uzraudzības, cik koncentrēts, strukturēts un lietderīgs ir DA plāna teksts un cik tajā liekas info un liekvārdības.”

“Šķiet, ka arī normatīvu nodaļa ir vajadzīga, bet minot tikai teritorijai būtiskus normatīvus.”

“Būtu jāatsakās no vispārīgiem biotopu un aizsargājamo sugu aprakstiem, dodot tikai **izvērtējumu par īpatnībām, sastopamību un stāvokli teritorijā**, vajadzības gadījumā arī info par stāvokli Latvijā, lai uzsvērtu nozīmību vai aizsardzības nepieciešamību.”

“DA plānā varētu nodalīt teritorijas un vērtību apraksta daļu un pasākumu daļu un aktualizēt tie plāni varētu būt vairāk kā **pārskati tabulu veidā** par vērtību un soc. ekonomiskajām izmaiņām teritorijā,

iepriekšējā plāna pasākumu, zonējuma un individuālo noteikumu izvērtējumu un aktualizētā pasākumu daļa, arī raksturīgas aktuālo situāciju raksturojošas fotogrāfijas ir vajadzīgas.”

“Izstrādātais dabas aizsardzības plāns ir optimāls.”

“Ir labi, ka uzskaita normatīvos aktus un pretim liek īsu tekstu, kas raksturo konkrēto teritoriju. Ir labi, ka ir ainavas, tūrisma, sugu un biotopu izvērtējums, bet tas ļoti atšķiras atkarībā no piesaistīto ekspertu kompetences un plāna vadītāja izpratnes vai steigas līmeņa. Diemžēl, **pazīd vēsturiskā informācija**, piemēram, vēsturiskās sugu atradnes, bet, ņemot vērā īso izstrādes laiku, kāda suga var netikt konstatēta un tad atgriezties. Katrs plāns it kā tiek prezentēts kā jauna totāla inventarizācija, bet reāli to nevar paspēt izdarīt. **Ir labi, ka pasākumi aizsardzībai ir atsevišķā tabulā, bet tās formāts neļauj iekļaut pietiekamu detalizāciju** un nav jēgas no potenciālā finansējuma avota, ja nav skaidras izmaksas. Kopumā plāni ir jauki aprakstoši, bet joprojām nav pietiekama detalizācija par nepieciešamo un **reāli izdarāmo tuvākajā laikā**, nav skaidrs kas izdarīts/nepaveikts iepriekšējā periodā, kādi secinājumi/cēloņi.”

“Domāju, ka problēma ir nevis struktūrā, bet ar ko šī struktūra tiek aizpildīta. Pareizāk būtu, ja **visas MK not. paredzētās plāna sadaļas nebūtu obligātas, bet iekļaujamās pēc vajadzības atkarībā no teritorijas**. Daudz resursu iegulda informācijas aprakstīšanā, kam no dabas aizsardzības plānošanas viedokļa ir maza pievienotā vērtība. (piem., kult.vēst. aspekti ir ļoti interesanti, bet DA plānam tie bieži nav svarīgi. Būtu jārunā tikai par tiem aspektiem, kas ietekmē dabas aizsardzības mērķa sugas/biot. un to apsaimniekošanu).”

Secinājumi | DA plāna mērķi un uzdevumi

- ⇒ Respondentu vairākums piekrīt, ka DA plāns veicina līdzšinēji noteikto mērķu sasniegšanu, tomēr ir vēl nepieciešami uzlabojumi.
- ⇒ Vairums respondentu uzskata, ka visi norādītie DA plānu izstrādes uzdevumi ir svarīgi, tomēr vissvarīgāk ir analizēt sugu un biotopu stāvokli un antropogēno ietekmi uz sugām un biotopiem, kuru aizsardzībai ĪADT ir izveidota, kā arī plānot atbilstošus apsaimniekošanas pasākumus un pamatot sugu un biotopu aizsardzībai vajadzīgos saimnieciskās darbības ierobežojumus.
- ⇒ Respondentu domas par to, vai DA plāna apjoms un struktūra ir optimāla, dalās. No vienas puses, ir ieteikts ieviest jaunas sadaļas: ĪADT aizsardzības mērķi, sugu un biotopu aizsardzības mērķi, sociāli-ekoloģisko sistēmu izvērtējums, ekonomiskais novērtējums, priekšlikumi, kā dabas aizsardzību un apsaimniekošanu dzīvotspējīgi integrēt citās teritorijā notiekošajās ekonomiskajās un sabiedriskajās norisēs. No otras puses, ir pausts viedoklis, ka vairākas nodaļas ir liekas vai apvienojamas, vai arī tajās ir jāsniedz konspektīva vai tabulāra informācija. Tiek ieteikts vairāk koncentrēties uz dabas vērtību saglabāšanas pamatojumu, piemēram, neanalizējot aizsargājamo sugu sociāli ekonomisko vērtību. Tiek ieteikts DA plāna struktūru padarīt elastīgāku, ļaujot iekļaut plānā tikai tās nodaļas, kas ir nepieciešamas konkrētajā ĪADT.

Atziņas no intervijām ar ekspertiem

⇒ **DA plāna mērķim jābūt atkarīgam no katras īpaši aizsargājamās teritorijas (ĪADT) specifikas.** Šobrīd DA plāna izstrādes darba uzdevums ir pārāk vispārīgs, DAP vajadzētu sagatavot uzdevumu atbilstoši katras ĪADT lielumam (platībai), kategorijai, sastopamajām sugām un biotopiem, atbilstībai teritorijas izveides mērķim. Līdz plāna izstrādes uzsākšanai ir jāizvērtē prioritātes konkrētu ĪADT mērķu sasniegšanai, darba uzdevumā ietverot plāna izstrādes laika periodam atbilstošus izpēti darbus un konkrēti nodefinējot sasniedzamos rezultātus.

Secinājums no sarunas ar Ilmāru Bodnieku

⇒ Sugas aizsardzības mērķim vajadzētu būt **sugai piemērota biotopa platībai**, jo, piemēram, grūti prognozēt sugas īpatņu skaita pieaugumu pēc apsaimniekošanas pasākumu veikšanas (vērojams straujš pieaugums tūlīt pēc apsaimniekošanas, pēc tam skaits stabilizējas).

Secinājums no sarunas ar Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālo administrāciju

⇒ Normatīvo aktu sadaļa – lieka, normatīvos aktus jāmin tur, kur uz tiem atsaucas, var pievienot normatīvo aktu sarakstu pie literatūras saraksta.
⇒ Eksperta atzinums tiek dublēts DA plāna tekstā, turklāt eksperts savu atzinumu precīzē atbilstoši DA plāna saskaņošanas gaitā panāktajiem risinājumiem. Ja tiek saglabāta prasība pievienot eksperta atzinumus pielikumā, tad jānosaka, kādam jābūt tā saturam (specifiski DA plāniem).
⇒ Jāpārskata DA plāna apraksts, lai nedublējas informācija sadaļās par teritorijas izmantošanu, antropogēno slodzi, ietekmēm.
⇒ Ietekmju apraksts un vērtību kopsavilkums jāliek aiz katras no sugu un biotopu nodaļām.
⇒ Ainavkoloģisko jautājumu un biotopu konektivitātes risināšanai DA plānā parasti nav resursu, valstij vajadzētu sagatavot "lielo rāmi", tad var to precizēt DA plāna ietvaros.

Secinājumi no sarunas ar Latvijas Dabas fondu

⇒ Ir nepieciešama kompetenta dabas aizsardzības plānu (DA plāns) uzraudzība, kas vairāk izpaustos kā atbalsts plāna izstrādei, nevis represīva institūcija. Tā varētu būt, piemēram, sertificētu dabas ekspertu biedrība, kur augstas raudzes eksperti sniegtu profesionālus padomus, izvērtētu plānotos apsaimniekošanas mērķus un pasākumus. Biedrība varētu, piemēram, organizēt ekspertu eksāmenu, izvērtēt ekspertu sniegtos atzinumus.
⇒ **DA plāns ir kā datubāze ar noteiktu struktūru.** Vajadzīgas vadlīnijas, kur aprakstīts, kā DA plānu jālasa – kāda informācija katrā daļā ir atrodamā. Otras vadlīnijas vajadzīgas plānu izstrādātājiem, kā katru daļu aizpildīt.
⇒ DA plānā vajadzētu mazāk daļrakstu. Aprakstu vienreiz sagatavo un pēc tam tikai papildina vai precizē, bet neraksta no jauna.
⇒ Pasākumiem obligāti jāveic efektivitātes monitorings. Monitorings jāveic pirms (bāzes situācija) un pēc apsaimniekošanas darbībām. Monitoringam ir jādod atbilde, vai ir vajadzīgs adaptīvais menedžments.

Secinājumi no sarunas ar Ievu Rovi

Būtiskākie komentāros norādītie DA plānu trūkumi:

- 1) netiek definēti skaidri, izmērāmi, uz sugām un biotopiem balstīti mērķi, no kuriem tālāk izrietētu apsaimniekošanas pasākumi;
- 2) DA plāns ir informatīvs un tam ir ieteikuma raksturs;
- 3) sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumi tiek plānoti teorētiski, neiedziļinoties pēc būtības; praktiskā puse nereti ir vāji un nepietiekami konkrēti izstrādāta;
- 4) DA plānam būtu jākoncentrējas uz dabas vērtību saglabāšanu;

- 5) svarīga ir ne tikai plānošana, bet arī plāna īstenošana, te svarīgi ir gan finansējums sugu un biotopu apsaimniekošanai, gan arī pašvaldību iesaiste ainavas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā;
- 6) nereti saimnieciskās intereses gūst virsroku pār dabas aizsardzības interesēm;
- 7) sabiedrība vāji iesaistās DA plāna izstrādē, vietējās kopienas neizmanto DA plānu kā sev noderīgu, zems vispārējais zināšanu līmenis par ĪADT nozīmi kopējā bioloģiskās daudzveidības uzturēšanā;
- 8) ir neregulāra DA plānu atjaunošana;
- 9) būtu jāplāno ne tikai ĪADT, kas ir nelielas, bet arī apkārtējā teritorija, kas to ietekmē;
- 10) DA plāns ir jāintegrē un jāsavieno ar teritorijas plānojumu.

Komentāros likts uzsvarts uz sekojošiem DA plānu uzdevumiem:

- 1) svarīgi ir ne tikai saplānot pasākumus, bet arī sekot to ieviešanai;
- 2) svarīgākais ir nevis apraksti, bet izvērtējums un plānošana;
- 3) tūrisma, ainavu, kultūrvēsturisko vērtību pārvaldība un plānošana ir vairāk pašvaldību kompetence, kas jāplāno teritorijas plānojumā vai tematiskajā plānā, nevis DA plānā, piemēram, DA plānā jānosaka tikai pieļaujamās vietas un intensitāte tūrismam;
- 4) svarīgi ir pamatot aizliegumus un ierobežojumus, veicināt sabiedrības izpratni par tiem (izteikts arī viedoklis, ka saimnieciskās darbības ierobežojumiem būtu jāveicina ĪADT sociāli ekonomiskā attīstība);
- 5) svarīgi ir akcentēt vietējās sabiedrības un uzņēmēju ieguvumus no DA plāna;
- 6) ĪADT vērtības ir jādefinē skaidrāk un prioritārā secībā;
- 7) ne vienmēr vajadzīgs plašs dialogs, jo tas var nepalīdzēt sasniegt mērķus, ja sarunas dalībniekiem ir saimnieciskās intereses, kas ir pretējas dabas aizsardzības interesēm, un viņi nav gatavi no tām atkāpties – tādā gadījumā lēmums ir jāpieņem, balstoties uz zinātniski pamatotiem atzinumiem, nevis uz ieinteresētās puses vēlmēm;
- 8) uzdevumu svarīgums ir atkarīgs no katras ĪADT specifikas;
- 9) svarīgs ir kvalitatīvs eksperta darbs;
- 10) svarīgi ir izanalizēt iepriekšējā DA plāna ietekmi uz vidi, saimniecisko darbību;
- 11) pasākumu ieviešanas efektivitāte ir jāvērtē citā procesā, ne radot jaunu DA plānu, vajadzīgs atbilstošs monitorings;
- 12) prioritāšu un ietekmju noteikšanai izmantojamas matricas ar skaitliskiem kritērijiem (līdzīgi kā ietekmes uz vidi noteikšanai);
- 13) jāvērtē arī ekosistēmu pakalpojumi;
- 14) svarīgi ir plānot ĪADT kontekstā ar visu pārējo Latvijas teritoriju, pārskatīt un uzlabot dabas aizsardzības pieejas, plānot ilgtermiņā un telpiski;
- 15) DA plānos jāintegrē arī ikdienas ainava kā vērtība;
- 16) Ir vajadzīgi valsts līmeņa dabas aizsardzības mērķi, tikai pēc tam var noteikt mērķus katrai ĪADT.

Tiek norādīts, ka ir nepieciešams izstrādāt zinātniski pamatotus ainavu kvalitātes kritērijus Latvijai, kas palīdzētu gan DA plānu, gan teritorijas plānojumu izstrādātājiem. Termina “antropogēnā slodze” vietā ieteikts lietot “mijiedarbības” vai “prakses”.

Atziņas no intervijām ar ekspertiem

- ⇒ Kopš 2005. gada DA plāni kļūst arvien apjomīgāki un sarežģītāki. Tagad visi gaida detalizētu informāciju: uzņēmēji gaida, ka sazmēs, kur ar kādu saimniecisko darbību var nodarboties, pašvaldības – ka noteiks, kādas krāsas un slīpuma jumti ir pieļaujami;
- ⇒ **Sociāli ekonomiskie aspekti DA plānu izstrādē kļūst arvien nozīmīgāki.** Ir liels spiediens no meža un lauksaimniecības nozares. Varētu palīdzēt ekosistēmu pakalpojumu sadaļa, bet tās ir jaunas izmaksas, turklāt dabas vērtības, atšķirībā no saimnieciskiem ieguvumiem, ir grūti monetāri novērtēt. Normatīvajos aktos jānosaka vērtēšanas principi, kuriem jābūt reāli izpildāmiem. Vajadzīgas vadlīnijas ekosistēmu pakalpojumu vērtēšanai DA plānu izstrādē (Ekosistēmu projekts, Baltijas Vides forums, ekosistēmu kartēšana Valsts pētījumu programmā);
- ⇒ DA plānā vajadzētu būt tikai esencei, pārējais – pielikumos;
- ⇒ **Ekspertu atzinumi dublē plāna tekstu;**
- ⇒ Jāpādomā arī par ainavu sadaļu – jānedefinē, cik dziļi un cik plaši tā ir jāizstrādā. Tas pats par kultūrvēsturi;
- ⇒ DA plānam tiek “uzkrauts” pārāk daudz, pētījumi jāizstrādā atsevišķās jomās, ja ir nepieciešami. No otras puses, DA plāna izstrādātājs var nepieņemt iepriekš izstrādātajiem pētījumiem un aicināt savus ekspertus;
- ⇒ **Ne vienmēr DA plāna sarežģītība paaugstina tā kvalitāti,** tas atkarīgs no izstrādātāju kvalifikācijas. Nepieciešami augstāki kvalitātes kritēriji. Varētu būt struktūrvienība DAP, kas taisa ideālus DA plānus;
- ⇒ Jāņem vērā citu valstu pieredze, kur ir kādi labi risinājumi.

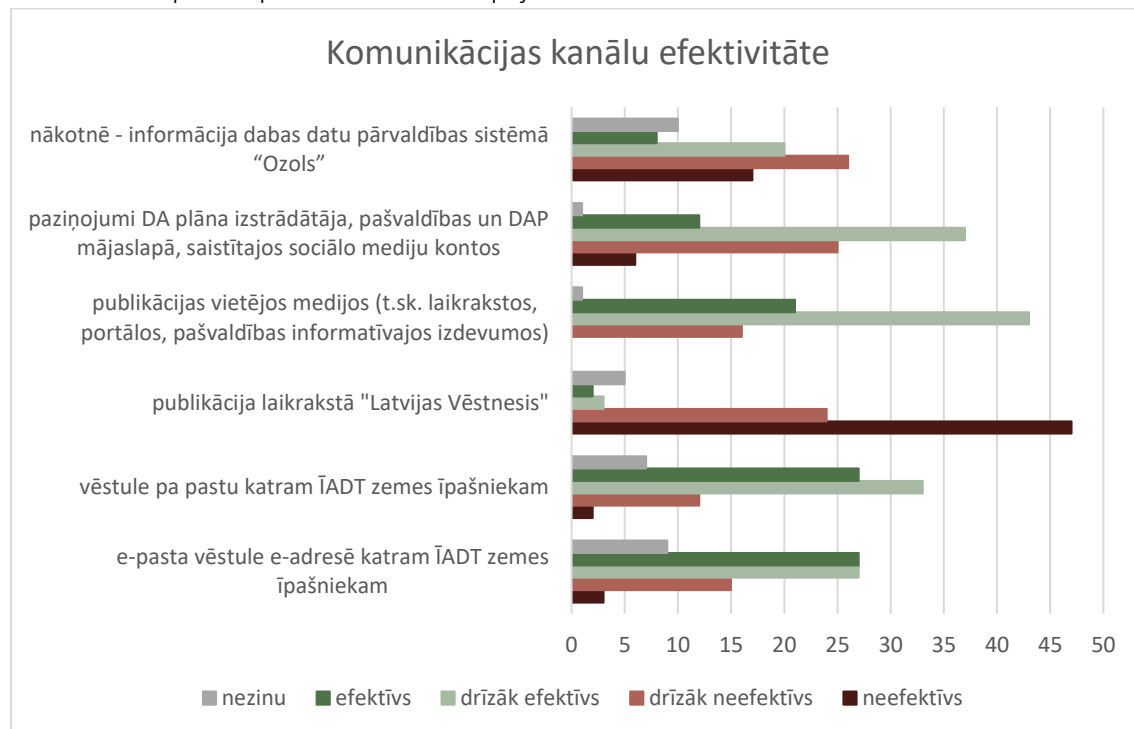
Secinājumi no sanāksmes ar E.L.L.E.

- ⇒ Grūti izstrādāt sadaļu par iepriekš veikto apsaimniekošanas pasākumu vērtēšanu, jo **pasākumi visbiežāk nav pietiekami dokumentēti.** Jāparedz, ka dažādi apsaimniekotāji (piem., ELFLA, LIFE projekti, LVAF, Zivju fonds, u.c.) iesniedz datus DAP, kas tos tālāk nodod DA plāna izstrādātājam;
- ⇒ Ja iepriekš ir ticis izstrādāts DA plāns, tad apraksta daļu vajadzētu tikai atsvaidzināt un papildināt, nevis sākt visu no jauna. Jābūt pieejamiem arī iepriekš izstrādātajiem DA plāniem, ne tikai pēdējam, jo tie satur vērtīgu vēsturisko informāciju, kas noder dažādu procesu attīstības gaitas un ietekmju analīzei, piemēram, zemes dalīšanas attīstība, zemes lietojuma veida izmaiņas, u.c.;
- ⇒ Vajadzētu vairāk izcelt ainavu tēmu. Precizēt, cik plaši un kas tajā jāietver, detalizāciju definējot darba uzdevumā. Ir ļoti dažādi piemēri;
- ⇒ Ja tiek ieviesta **prasība vērtēt ekosistēmu pakalpojumus** (īpaši kartogrāfiskā veidā), tad jāņem vērā, ka **tas ir ļoti sarežģīti un darbietilpīgi.** Jāietver precīzas norādes, cik plaši šī tēma jāizvērs;
 - ⇒ Normatīvo aktu nodaļa ir lietderīga, ja tiek attiecināta uz konkrēto ĪADT. Var ietvert specifiskus normatīvo aktu prasību izvilkumus, kas tieši attiecināmi uz konkrētās ĪADT būtību un/vai apsaimniekošanu. Nevajadzētu izvērsties pārāk plaši.

Secinājumi no sanāksmes ar Ilmāru Bodnieku

II IESAISTĪTO PUŠU LĪDZDARBOŠANĀS UN SABIEDRĪBAS IESAISTE

Ceturtajā jautājumā lūgts novērtēt dažādu komunikācijas kanālu efektivitāti iesaistīto pušu informēšanai par DA plāna izstrādi un iespējām līdzdarboties.

Par efektīvāko komunikācijas kanālu respondenti uzskata publikācijas vietējos medijos (t.sk. laikrakstos, portālos, pašvaldības informatīvajos izdevumos) ("efektīvs" – 25,93 %, "drīzāk efektīvs" – 19,75 %), vēstule pa pastu katram ĪADT zemes īpašniekam ("efektīvs" – 33,33 %, "drīzāk efektīvs" – 40,74 %) un e-pasta vēstule e-adresē katram ĪADT zemes īpašniekam ("efektīvs" – 33,33 %, "drīzāk efektīvs" – 33,33 %). Visneefektīvākais komunikācijas kanāls respondentu izpratnē ir publikācija laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" ("neefektīvs" – 58,02 %, "drīzāk neefektīvs" – 29,63 %).

Pretrunīgākās atbildes ir saņemtas par to, vai nākotnē informācija dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" būtu efektīvs saziņas veids. Visdrīzāk respondenti atšķirīgi interpretē šo iespēju, tāpēc turpmāk nepieciešams precizēt, kā šāda saziņas forma darbotos.

Uz jautājumu par to, kādi būtu citi efektīvi saziņas veidi, saņemtas sekojošas atbildes:

Respondentu komentāri par 4. jautājumu

"Tieša komunikācija." "Personiska saziņa, tikšanās, telefoniski."

"(..) sms nosūtīšana vai zvans īpašniekam." "TV"

"Tas atkarīgs no katras teritorijas īpašniekiem un iesaistītajiem, ne visiem ir e-pasts un sociālo tīklu konti. Nekas nav labāks par dzīvu sarunu un individuālo, katrai teritorijai piemērotu komunikācijas plānu (..) **Teju puse no plāna izstrādes ir komunikācija, bet tā notiek ļoti reti**, biežāk visas sanāksmes ir formālas un pēc principa - lai ātrāk pāiet. Plānošana nav gara rakstīšana, būtu jābūt teju otrādi - īss un konspektīvs, konkrēts plāns ar aprakstiem pielikumā, kur visas darbības ir izdiskutētas, izvērtētas un pārdomātas (..)"

"**Sociālie mediji** (bet ne mājas lapas), varbūt sociālajos medijos var dot nelielu info ar linku uz mājas lapu."

"Mazās pašvaldības iespējams, joprojām strādā **ziņojumu dēlis** pagasta centrā. Pabraukāties pa teritoriju, iegriezties vietējās mājās, satikt cilvēkus klātienē un/vai iebāzt vēstuli durvju šķirbā:)"

"(..) personiska elektroniska vai papīra formāta vēstule vislabāk sasniegs mērķi."

"Sapulces."

“Problēma ir tā, ka daļa īpašnieku nevēlas sadarboties vispār, ir pret visu un saziņa nekad nebūs veiksmīga ar šādiem dalībniekiem.”

“Par minētajiem saziņas veidiem - grūti spriest, cik efektīva būtu ziņošana uz e-adresi un kas un cik bieži meklēs info Ozolā. Ja pašvaldības paziņojumi par nekustamā īpašuma nodokļa nomaksu sasniedz adresātu un mērķi, tad tādā veidā izplatīta info ir efektīva :)”

“**Efektivitāti, šķiet, paaugstina veidu daudzveidība** - info pašvaldības un DAP mājaslapā, publikācijas vietējos un reģionālos izdevumos, sociālajos tīklos. Vēstule joprojām varētu būt efektīvākais veids (vai e-pasts, ja "sistēma redz", vai cilvēks vispār ieskatās savā e-adresē).”

“Neskatoties uz to ka, IT prasmes iedzīvotājiem palielinās, laukos ir ļoti daudz cilvēku, īpaši gados veci, **kas internetu neizmanto**. Visefektīvāk informāciju par plānotajiem pasākumiem dabas aizsardzības jomā noteiktā teritorijā, ir **nosūtīt adresātam pa pastu, kā arī publicēt vietējā laikrakstā, vai pat novada avīzē**.”

“(..) personīga un tieša uzrunāšana - telefona zvans, vēstule, e-pasts, klātienes vizīte ir un būs visefektīvākā.”

“(..) **līdzdarbošanās pakāpi** varētu celt ar individuālu aprunāšanos ar katru zemes īpašnieku.”

“Informācija publiskajā ārtelpā (t.sk. sabiedriskajā transportā un **pieturvietās, pie veikaliem**) un publiskās iestādēs, piemēram, **bibliotēkās**.”

“Informācija **DDPS "Ozols"** būtu efektīva tad, ja tiktu izveidota **speciāla sadaļa DA plāniem un par to tiktu informētas pašvaldības un sabiedrība**. Visefektīvākā varētu būt e-adrese, ja tā tiktu plaši lietota.”

“Efektīva individuāla uzrunāšana no pazīstamiem cilvēkiem. Lielāka iniciatīva komunikācijā varētu nākt no vietējām pašvaldībām.”

“E-adresi nav iespējams efektīvi izmantot, kamēr visiem iedzīvotājiem tādas nav. Ja būtu - tas būtu optimāls un efektīvs variants. Parastie iedzīvotāji ikdienā nesērfo DAP, VARAM, vai pašvaldību mājaslapās. Ja ar informāciju dalās soc.tīklos, tad tā sasniedz vairāk publikas, nekā tikai mājaslapā.”

“Ozolā ir telpiskie dati - tie nezinātājam un parastam iedzīvotājam neko neizteiks.”

“DDPS "OZOLS" jau šobrīd ir "piesārņots" ar dažāda veida nekvalitatīvu informāciju.”

“Bieži **publiski pieejamais "OZOLA" variants slikti darbojas**.”

“Ar iestādēm varētu būt citādāk - oficiāls e-pasts un visi visu zina. Bet zemju īpašnieki OZOLS neko nemeklēs, interneta lielai daļai nav, nelieto. Atliek vienīgi vēstule, ko pastnieks aiznes (..)”

“Aci pret aci. Ideālā gadījumā **sagatavota izdrukā līdzī katram ekspertam dabā**, lai satiekot īpašnieku, to varētu uzreiz iedot.”

“1. Informācija vietējā televīzijā un radio (lielāko ĪADT gadījumā). 2. Aktīvāka vietējo pašvaldību iesaiste un iesaistīšanās. 3. Būtiska nozīme ir paziņojumam pašvaldības ēkā - vietā, kur ar šo informāciju var iepazīties katra ieinteresētā persona (piemēram, "Ziņojumu dēlis"). Daļa sabiedrības nelieto IKT un informāciju joprojām iegūst no informācijas pašvaldībā vai vietējos laikrakstos.”

“(..) **kādam vajadzētu arī patiesi iedziļināties**, izprast, sarunāties, ar apsaimniekotājiem kopīgi padomāt, kā konkrētus plāna pasākumus iekustināt no teritoriju apsaimniekojošo organizāciju, īpašnieku skatu punkta, izprast, kā tie iedzīvosies vai neiedzīvosies viņu plānos.”

⇒ Vai ir vajadzīgs sludinājums “Latvijas Vēstnesī”?

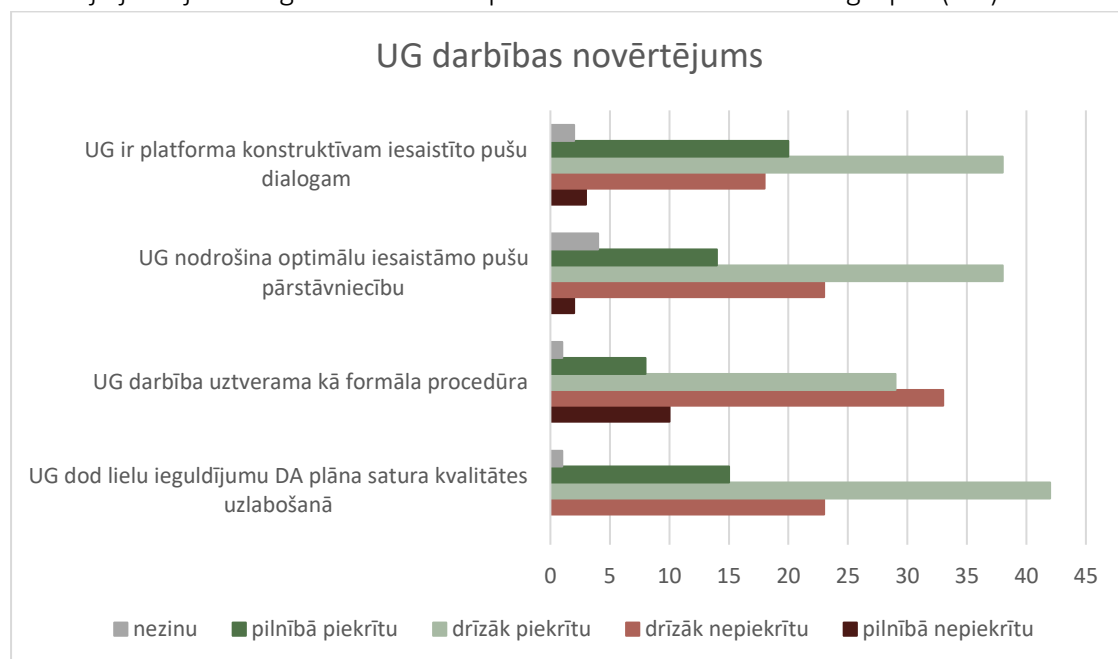
⇒ Individuālās vēstules varētu sūtīt DAP, nevis izstrādātājs (šobrīd vēstuļu izsūtīšanu caur iepirkumu finansē DAP, adreses arī nodrošina DAP).

No sanāksmes ar E.L.L.E.

Būtiskākās komentāros norādītās atziņas par komunikācijas kanāliem:

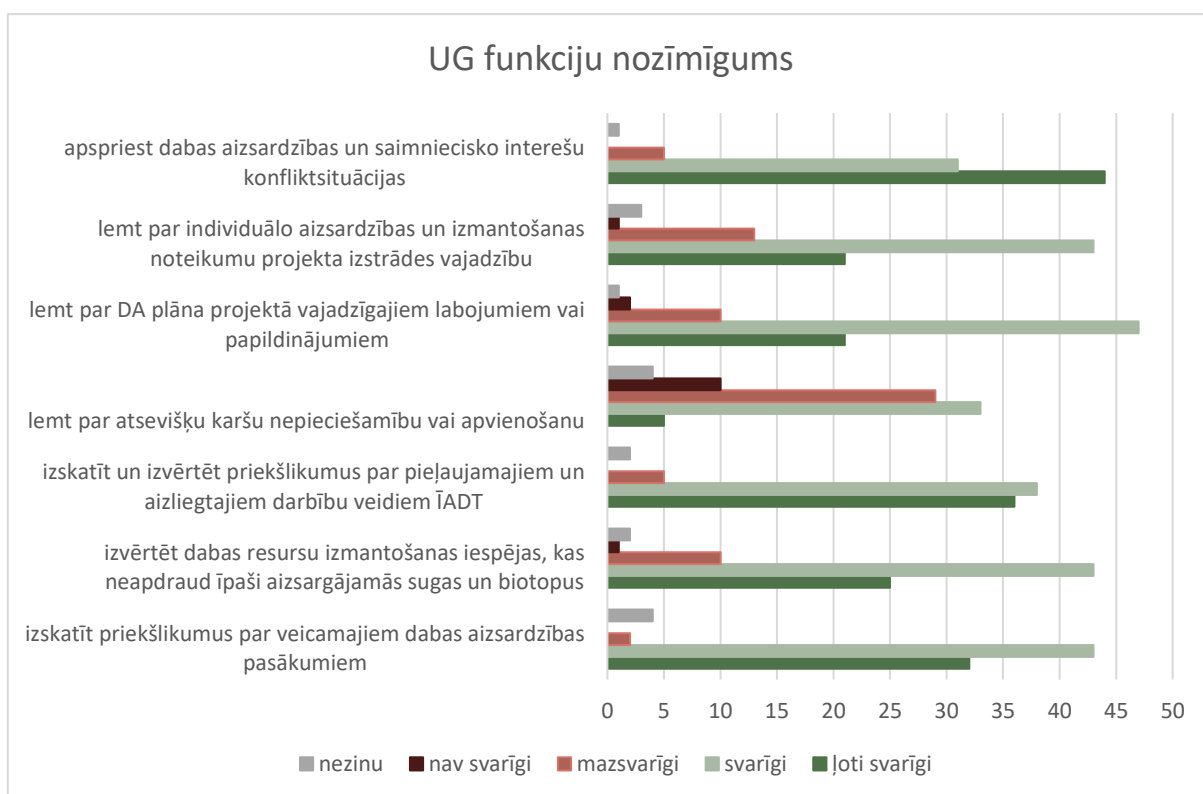
- ⇒ Saziņai ar ieinteresētajām personām izmantojami dažādi kanāli, bet visneefektīvākais no tiem ir publikācija laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”. Iespējams, līdzīgi kā pašvaldības teritorijas plānojumu gadījumā, “Latvijas Vēstnesī” ir jāpublicē ziņa par DA plāna apstiprināšanu, kas šobrīd netiek darīts.
- ⇒ Nepieciešama pēc iespējas personiska un individuāla sazināšanās, bet to apgrūtina personas datu aizsardzība un kontaktinformācijas nepieejamība. Iespējams nepieciešama ciešāka sadarbība ar vietējo pašvaldību iespējamo apsaimniekošanas pasākumu veicēju uzrunāšanā.
- ⇒ Būtiski ir veicināt iesaisti un nodrošināt līdzdarbošanos, nevis tikai informēt.

Piektajā jautājumā lūgts novērtēt DA plāna izstrādes uzraudzības grupas (UG) darbību.

Respondenti kopumā pozitīvi novērtējuši UG darbību, vairāk kā 70 % respondentu pilnībā vai drīzāk piekrīt tam, ka UG dod lielu ieguldījumu DA plāna satura kvalitātes uzlabošanā (70,4 %) un ir platforma konstruktīvam iesaistīto pušu dialogam (71,6 %). Nedaudz mazāk respondentu (64,2 %) pilnībā vai drīzāk piekrīt tam, ka UG nodrošina optimālu iesaistāmo pušu pārstāvniecību. Savukārt apgalvojumam, ka UG darbība ir formāla, pilnībā vai drīzāk nepiekrīt 53,1 % respondentu, bet tam pilnībā vai drīzāk piekrīt 45,7 %.

Sestajā jautājumā respondenti lūgti novērtēt UG funkcijas pēc to svarīguma.

Respondentu ieskatā visas UG funkcijas ir svarīgas. Vissvarīgākās funkcijas (vairāk kā 90 % no respondentiem tās uzskata par svarīgām vai ļoti svarīgām) ir “izskatīt priekšlikumus par veicamajiem dabas aizsardzības pasākumiem”, “izskatīt un izvērtēt priekšlikumus par pieļaujamajiem un aizliegtajiem darbību veidiem ĪADT” un “apspriest dabas aizsardzības un saimniecisko interešu konfliktsituācijas”. Konfliktsituāciju apspriešanu par ļoti svarīgu uzskata 54,3 % respondentu. Mazāk svarīga ir UG funkcija “lemt par atsevišķu karšu nepieciešamību vai apvienošanu”, kuru par nesvarīgu vai mazsvarīgu uzskata 48,1 % respondentu.

Respondentu komentāri par 6. jautājumu / 1.daļa

“Viss atkarīgs no iesaistīto pārstāvju kompetences un izglītības līmeņa.”

“UG **varētu būt konsultatīva diskusiju platforma**, nevis lemjošā, bet lēmumus varētu pieņemt DAP (MK noteikumos saglabājot prasību, ka lēmumi nedrīkst būt pretēji dabas aizsardzības interesēm).”

“UG pārstāvji varētu būt katrā gadījumā pēc nepieciešamības, nevis jānodrošina obligāta kādu pārstāvju piedalīšanās, kas ar likumu noteikta (..)”

“Tas, ka šobrīd UG pārsvarā ir “ļengana gurķa” formā ir problēma DA plāniem, pat bremzē to izstrādi. Diemžēl valsts un pašvaldību institūciju deleģētie pārstāvji nepieiet atbildīgi šim pienākumam un pilda to formāli. Kā labot situāciju nezinu.”

“UG jābūt **stratēģiskai funkcijai - ieteikt risinājumus, koordinācijas virzienus, identificēt riskus** utt. UG nav jāiejaucas ekspertu darbā - nav jālemj, kurā zemē, kāds ierobežojums nosakāms. Tā ir ekspertu kompetence.”

“UG ir sabiedriska veidojums, kura darbs nav apmaksāts, un kas sanāk epizodiski uz pārāk īsu laiku (plāna apjoma un sarežģītības kontekstā). Tādēļ neceriet, ka UG kvalitatīvi spēs izdarīt to, ko Jūs tur esat sarakstījuši. Kāds uz UG aiziet pagulēt, kāds parādīt sevi, kādam gribas uz brīdi izrauties no kabineta, pasēdēt citā vidē, kāds grib dzīt uz priekšu DAP izstrādi, lai termiņos iekļautos u.t.t. Protams, ir arī tādi, kas uz UG atnāk nopietni pārstāvēt intereses, bet nomācošā fona dēļ rezultāts nekad nesanāk apmierinošs.”

“UG ir jānodrošina visu pušu pārstāvju iesaisti un jāspēj saprast, kādas ir problēmas, kur nepieciešama plašākas sabiedrības iesaiste, diskusijas, kompromisi. UG nav jāuztraucas par to, vai visas sadaļas ir plānā, tāda tehniskā uzraudzība jānodrošina plāna pasūtītājam. Galavārdam par sugu un biotopu aizsardzību ir jābūt ekspertu un dabas aizsardzības institūciju rokās, tomēr UG var un vajag jautāt, vai nav iespējami citi risinājumi, jāsniedz kompetenti priekšlikumi uzlabojumiem un reāliem risinājumiem.”

“UG grupā vajadzētu iekļaut arī **privātpersonu, uzņēmumu pārstāvjus** utt.”

“Lemt funkcija nav nepieciešama.”

“UG bieži ir cilvēki, kam trūkst kompetences un zināšanu par sugu un biotopu aizsardzību, tāpēc viņu nozīmīgums plāna izstrādē var būt negatīvs faktors aizsardzības mērķu sasniegšanai (jo viņi vienkārši daudzas lietas nesaprot un tāpēc nepiekrīt). **Virkne institūciju savus pārstāvjus deleģē formāli**, no viņiem nav jēgas. Tajā pašā laikā ļoti aktīviem un/vai rezultātā ieinteresētiem cilvēkiem (piem, lobēt zonējumu, kas atļautu cirst savos īpašumos), kuri piesakās darbam UG kā vietējo iedzīvotāju pārstāvji, rodas iespēja neproporcionāli būtiski ietekmēt kopējo rezultātu un negatīvi ietekmēt kopējo dabas aizsardzības mērķu sasniegšanu.”

“Tāpēc jau tā ir UG, lai vēlreiz pārskatītu saplānoto un izvērtēto DA plāna ietvaros. **Rakstīt plānu un uz to "paskatīties no malas" plānu rakstītājiem nav iespējams.**”

“Svarīgi, lai dabas aizsardzības pasākumus plāno profesionāli un nerodas situācija, ka ekoloģiski svarīgi pasākumi tiek UG lieki interpretēti vai izslēgti. Vai arī iekļauti dabai kaitīgi pasākumi, būtu jāpārdomā par iespējām šo UG virzīt neatkarīgu. Tāpat, jāskatās DAP funkcijas un kompetence.

“Resursu izmantošana ir zemes īpašnieku ziņā (likuma ietvaros). Viņu ziņā izlemēt, ar ko apspriest šo tēmu.”

“Par kartēm maz ir runāts, visbiežāk to ir par daudz, un tādas, kas ir aktuālas konkrētā brīdī - mežaudžu sastāvi, vecumi līdz plāna izstrādes beigām var būtiski mainīties.”

“Ja UG tiek organizēta konstruktīvi, tā savu funkciju veic atbilstoši.”

“DA plāna satura izvērtēšanai **piemērotāks būtu institūciju atzinumu formāts**, jo sevišķi DAP ir kompetenta iesaistīties DA plāna kvalitātes izvērtēšanā.”

“Cik mana pieredze, UG darbojas efektīvi. Man liekas, ka biežāk jārisina zemes īpašnieku un biotopu/sugu konfliktsituācijas.”

Saņemtie komentāri par UG darbu kopumā:

Respondentu komentāri par 6. jautājumu / 2.daļa

“Viss atkarīgs no UG locekļu kompetences un ieinteresētības, dažreiz ir formāla attieksme”.

“Varbūt UG locekļiem veidot atlasī, konkursu vai ko tamlīdzīgu, mēģinot saprast kāds varētu būt konkrētā cilvēka ieguldījums plāna izstrādes procesā.”

“Vajadzētu padomāt, **kā motivēt UG dalībniekus** no valsts iestādēm aktīvāk iesaistīties UG darbā.”

“Vajadzētu ieviest pārstāvniecībā līdzīgu principu kā mežu sertifikācijā pēc FSC sistēmas - **dalībnieki tiek pozicionēti pēc ilgtspējas interešu sfēras, ko tie pārstāv - saimnieciskās, sociālās vai vides**. Lēmumi nevarētu tikt pieņemti, ja kāda no sekcijām balso pret.”

“UG pārstāvji varētu būt katrā gadījumā pēc nepieciešamības, nevis jānodrošina obligāta kaut kādu pārstāvju piedalīšanās, kas ar likumu noteikta, jo tad dažu obligāto pārstāvju dalība ir tikai formāla.”

“UG pārstāvji var būt zinoši, ieguldīties plāna pilnveidē, bet **ja pašvaldība lemj par plāna projektu deputātu līmenī**, tur jau sākas politika, atsevišķu interešu lobēšana, attiecīgi atzinums par plānu jau **kļūst politizēts** u.c.”

“**UG nav jāiejaucas ekspertu darbā** - nav jālemj, kurā zemē, kāds ierobežojums nosakāms.”

“UG ir nepieciešama, jo pārstāvētas visas interešu grupas.”

“UG darbība un nozīme kvalitatīva dabas aizsardzības plāna tapšanā ir nepieciešama.”

“UG dalībniekiem būtu jābūt tēmā zinošiem un tādiem, kuri iedziļinās DAP risinājumos. Nereti UG dalībnieki darbojas savu pienākumu/darba vietu rāmjos, taču gribētos, lai vairāk izsaka konkrētus priekšlikumus un pietiek radoši.”

“Vajadzētu ieviest UG sanākšanu arī plāna darbības periodā, kad **reizi 2 gados pārvalde, pašvaldība u.c. ziņo par plāna ieviešanas gaitu** u.c. aktualitātēm.”

“UG būtu ieteicams deleģēt pārstāvjus, kas ir ieinteresēti un ir savā jomā zinoši speciālisti.”

“Tai jābūt **diskusiju platformai, ne lēmumu pieņemšanas institūcijai**. Vairāk jāiesaista profesionālās NVO un vietējās NVO, ja tādas ir.”

“Parasti UG ir plaši pārstāvētas institūcijas, mazāk vietējie cilvēki (bieži tiem pieskaita pašvaldības darbiniekus, bet tas nedrīkst būt viens un tas pats). Parasti **iztrūkst dabas aizsardzības NVO** (piedalās tikai tā, kas šo plānu izstrādā), tomēr derētu papildus eksperti un/vai NVO, kā arī kādas

zinātniskās iestādes pārstāvji, kas varētu kompetenti komentēt plānotos sugu un biotopus aizsardzības pasākumus no neatkarīga (ne plānu izstrādātāju) viedokļa. Obligāti vajadzētu vienmēr būt pārstāvētam arī **dabas aizsardzības jomā kompetentam VVD un VMD pārstāvim**, šobrīd nekāda speciāla izpratne par jomu netiek prasīta.”

“No vienas puses UG lomu nevajadzētu pārkāpt, lai neradītu situāciju, kur kāds tās dalībnieks to izmanto destruktīvi. No otras puses, palielinot DA plāna izstrādātāja brīvību lemt par plāna saturu (..), ļoti svarīga kļūtu tieši DAP loma, uzraugot, lai šī brīvība netiktu izmantota ļaunprātīgi.”

“**Mazināt UG ietekmi** uz sugu un biotopus aizsardzībai nepieciešamo pasākumu izvēli plānā un IN projektu, zonējumu (t.sk. ciršanas ierobežošanu). Varbūt mazinot noslēguma UG sanāksmes nozīmīgumu, kad visiem jāparaksta plāns, ņemot šo procedūru.”

“Man nav liela UG pieredze, bet tā, kas ir, neradīja pārliecību, ka organizācija, kas veic UG izveidošanu un uzturēšanu, ir patiesi ieinteresēta savā darbā.”

“Liels apjoms un maz laika izskatīšanai, ne vienmēr tiek pieaicināti pieredzējušākie speciālisti.”

“LIAA pārstāvim nebūtu obligāti jāpiedalās mazo dabas liegumu un dabas rezervātu DA plānu UG. Ja UG ir konsultatīva, nevis lemojoša, tad UG sastāvs arī var būt rekomendējošs, t.i. obligāti piedalās tikai DAP, RVP, VMD, pašvaldība un varbūt arī LVM u.c. zemes īpašnieki, kuru īpašumus skar būtiski plānotie pasākumi, bet visi pārējie laipni aicināti.”

“Lai saglabātu ĪADT vērtības, **vairāk jāieklausās iestāžu viedoklī** (DAP, RVP, VMD) u.c. finansiāli "neatkarīgajos".”

“Labākā sadarbība bijusi ar reģionālajām pašvaldībām un VMD pārstāvjiem, kuri ir kompetenti par ĪADT stāvokli, tomēr ne vienmēr viņu zināšanas ir pietiekamas DA plāna saturiskās informācijas analīzei.”

“Laba prakse - iesaistīt DAP izstrādē **pašvaldības teritoriālpilsoņus/attīstības plānotājus**. Slikta prakse - formāla uzklaušana un priekšlikumu ignorēšana.”

“Kāda kura UG sagādās. Viss atkarīgs no tā, cik UG ir ieinteresēta konkrētā plāna tapšanā, t.i., cik liela interese ir par konkrēto teritoriju.”

“Jānodrošina saimniecisko interešu un dabas aizsardzības interešu saskaņotība. Vietējiem iedzīvotājiem un uzņēmējiem ir jāredz viņu personīgais ieguvums no šādām teritorijām. Ja tādu nav, tad jāparedz kompensējošie mehānismi.”

“**Jāmazina uzraudzības grupas formālisms**, lēmumu pieņemšanu, piemēram, par individuālo noteikumu nepieciešamību, uzticot DAP. Uzraudzības grupas sastāvu nav nepieciešams noteikt ar rīkojumu, bet gan uz katru sanākumi uzaicināt visas ieinteresētās institūcijas un zemes īpašniekus, lielās teritorijās sanāksmes rīkojot atsevišķi dažādās teritorijas daļās.”

“Ja DA plāniem ir noteikta optimāla struktūra un nepieciešamie pētījumi (MK vai tml. noteikumos vai iepirkuma tehniskajā specifikācijā), tad uzraudzības grupu vajadzētu veidot ar projekta izstrādi nesaistītiem atbilstošo nozaru speciālistiem, kas par to saņem atbilstošu atlīdzību, lai rūpīgi izvērtētu veikto darbu un sniegtu rekomendācijas uzlabojumiem.”

“Grupa ir jāpieskata un tai ir jāstrādā, saglabājot dabas aizsardzības prioritātes kā pirmās. Kamēr - salāgojot ar pieļaujamajiem tūrisma un apsaimniekošanas, saimniekošanas pasākumiem.”

“Aktīvi iesaistīties dažādās konfliktsituācijās un to izskaidrošanā, kas lielā mērā veidojas gadījumos, kad īpašnieki vienkārši nezin un nesaprot, kāpēc ir tā un nevis savādāk. Ne vienmēr plāna izstrādātājs ir tik kompetents vai ieinteresēts sniegt atbildes konfliktsituācijās attiecībā uz sugu un biotopus aizsardzību un apsaimniekošanu.”

“1. Aktīvāk iesaistīt valsts institūciju pārstāvjus UG darbā, lai uzlabotu plāna izstrādes kvalitāti. Bieži vien dažādi problēmjautājumi atklājas vien plāna izstrādes beigu posmā. 2. Valsts institūcijām ir jāsniedz priekšlikumi par konkrētās jomas problēmām, lai plāna apsaimniekošanas sadaļā var iekļaut to risinājumus. Visiem UG pārstāvjiem plāns ir jāparedz kā instruments nākotnes problēmu risinājumiem.”

Komentāri par to, kā efektīvāk organizēt visu iesaistīto pušu (iestāžu, nevalstiskā sektora, zemes īpašnieku) līdzdarbību DA plāna izstrādes procesā:

Respondentu komentāri par 6. jautājumu / 3.daļa

“Zemes īpašnieki, it īpaši privātpersonas, jāuzrunā individuāli. Ja kādi sugu/biotopus apsaimniekošanas pasākumi nepieciešami kādā privātpašumā, tie jāapspriež ar zemes īpašnieku, vēlams "uz vietas"”.

“Varbūt regulāras tikšanās neformālā gaisotnē.”

“Vairāk **jāuzsver ieguvumi no DA plāna izstrādes**, jārīko tikšanās dabā vai tematiskas sanāksmes. Ir sarežģīti sasniegt īpašniekus gan tādēļ, ka nav pieejama kontaktinformācija, gan tādēļ, ka daudzi īpašnieki dzīvo tālu no sava īpašuma.”

“Uzlabojot komunikāciju ar iesaistītajām pusēm. Problēmjautājumus mēģinot izskaidrot no dažādām pozīcijām (iesaistot visas puses), mēģinot izprast arī potenciālo oponentu viedokli, kopīgi meklējot problēmsituācijas cēloni un tās risinājumu. Mēģinot plānu attēlot kā instrumentu ikvienas iesaistītās puses jautājumu risināšanai.”

“**Tiekoties visām iesaistīto pusēm** saistībā ar kādas konkrētas teritorijas attīstības/veidošanas mērķiem (ainavu mērogā, piemēram) - identificēt tos kopīgi, kā arī skaidrot problēm- un konfliktsituācijas, kopīgi vienojoties par rīcībām.”

“Sastādīt interesējošos jautājumus, nepieciešamo informāciju katrai iestādei pirms sapulcēm.”

“**Rūpīgi jāveido UG sastāvs**, vairāk iedziļinoties - ko pieaicina, nevis ātri un formāli saņēkšējot un virzot pārstāvjus kā tādus. Iesaku arī UG vairāk strādāt un iedziļināties, biežāk tikties, piemēram - darba grupās, tajā skaitā teritorijā.”

“Runāt, mācīt, stāstīt, **rādīt pozitīvus saimniekošanas un dabas līdzāspastāvēšanas piemērus**. Cilvēki paniski un līdz absurdam baidās no tā, ja viņu īpašumā atrod kādu retumu.”

“Pirms iekļaušanas UG rūpīgi izvērtēt, cik plašu interešu loku, personu skaitu pretendents pārstāv. Panākt, ka normatīvie akti pieļauj pirms plāna izstrādes uzsākšanas noteikt moratoriju VMD jaunu koku ciršanas apliecinājumu izsniegšanai līdz plāna apstiprināšanai (lai turpmāk mazinātu būtisku ciršanās apjomu pieaugumu īsi pirms plāna izstrādes, kā arī tā laikā gan privātajos, gan valsts mežos.”

“DAP plānus par DAP izstrādi konkrētām teritorijām turēt noslēpumā, cik ilgi vien iespējams.”

“Piedaloties attālinātos tiešsaistes DA plāna izstrādes pasākumos, var paplašināt pārstāvēto pušu skaitlisko sastāvu.”

“Patlaban ir diezgan optimāli, caur sabiedrisko apspriešanu un UG.”

“Izņemot pašvaldības apstiprinājuma nepieciešamība, vajadzētu pašvaldības viedokli un viss.”

“Pašiem zemes/ meža īpašniekiem būtu jāpajautā kādus noteikumus viņi ir gatavi ievērot, lai aizsargātu konkrētu biotopu/ sugu. Kā panākt to, ka īpašnieks jūt lepnumu, gandarījumu par to, ka viņa īpašumā ir šī vērtība? Lai nebūtu apgrūtinājuma sajūta ar milzīgu neiegūto ienākumu slogu.”

“Pārskatīt līdzekļus un mehānismus dabas aizsardzības nodrošināšanai.”

“Noteikt iesaistīto pušu obligātu līdzdalību DA plāna izstrādes procesā.”

“Neliela samaksa par darbu mudinātu aktīvāk iesaistīties ikvienu, kas šī plāna izstrāde nav pienākums. Ja plānam būtu reāla ietekme/ sekas, tad sabiedrība to uztvertu nopietnāk.”

“Ļoti efektīvas ir UG **"izbraukuma sēdes"** uz ĪADT. Dod konkrētāku ieskatu un izpratni.”

“Kvalitatīvi izstrādāts plāns ar pamatotiem pasākumiem dos mazāk iespēju dažādām šaubām un interpretācijām. Iesaistītām pusēm ir jādod konkrēti uzdevumi.”

“Kā jau iepriekš minēju un runāju- personīgs uzrunājums, nepieciešamās līdzdalības nozīmības skaidrojums u.t.t. tik ilgi, kamēr nepieciešamā sabiedrības daļa atsaucās.”

“Jāatceras, ka daļa sabiedrības ir neizglītota dabas aizsardzības kontekstā, Vēlams attīstīt NVO līdzdarbību.”

“Īsti nav saprotams, kāpēc LVM ir UG loceklis, bet īpašnieks Pēteris tikai DA plāna sanāksmes dalībnieks?”

“Īpaši nozīmīgi bijuši vietējie iedzīvotāji ar vēsturisku datu, notikumu atmiņām, pēc iespējas vēlams viņu iesaiste DA plāna izstrādē.”

“Iespējams, regulāri informējot par plāna izstrādes gaitu un izskatāmajiem materiāliem (norādot komentāru un priekšlikumu sniegšanas laiku) un organizējot tematiskas diskusijas.”

“Iespējams, īsāki termiņi dokumentu izskatīšanai (tāpat visi lasa pēdējā brīdī). Citādi grūti ko ieteikt, jo viss atkarīgs no konkrētās vietas un cilvēkiem, arī iestādēs.”

“**Efektīvāk būtu runāt ar katru** un noskaidrot, vai un ko vēlas darīt, skaidrot u.c., taču tad plāna izstrāde kļūtu vēl dārgāka un vēl ilgāka.”

“Diemžēl joprojām laikietilpīgas **individuālas sarunas**. Grupā diskusijas ir neefektīvas, un drīzāk formalitāte. Manā skatījumā individuālas sarunas ir vienīgais efektīvais veids kvalitatīva plāna sasniegšanai. Turklāt ekspertu darbam ir jābūt atdalītam no plāna izstrādes. Ekspertu slēdzieniem ir jābūt neatkarīgiem, un objektīvo apstākļu neietekmētiem, un ar to arī ekspertu atbildībai būtu jābeidzas. Tālāk ar ekspertu atzinumiem jau strādā kompetenta plāna izstrādes grupa, kas savukārt saskaņo ekspertu konstatēto ar objektīvajiem apstākļiem un iesaistīto pušu interesēm.”

“DA plāna izstrādei vajag izveidot īslaicīgu Interneta vietni, kurā katrs reģistrētais var izteikt savu viedokli un sazināties ar konkrētu personu, kas iesaistīta plāna izstrādē.”

“Ļoti efektīvi ir **rīkot klātienē sanāksmes, vai attālinātas sanāksmes** interneta vidē. Dažādu nozaru speciālistu viedokļu uzklaušana un nonākšana pie vienota kopsaucēja ir ļoti svarīga DA plāna izstrādē.”

Komentāri par UG uzdevumiem, funkcijām un nepieciešamajiem darbības uzlabojumiem

Lai gan kopumā vairums respondentu atzinīgi novērtējuši pašreizējo UG darbu, tomēr norādīts arī uz būtiskiem trūkumiem, kurus vajadzētu risināt.

Komentāros ieteikts, ka UG jābūt konsultatīvai, ne lemjošai. UG jābūt kā diskusiju platformai, aktīvāk jāiesaistās konfliktsituāciju un problēmjautājumu risināšanā. UG jāizskata stratēģiski jautājumi, bet nav jāiejaucas ekspertu darbā. Sanāksmes varētu rīkot pa tēmām, aicināt tos UG dalībniekus, uz kuriem tas attiecas, kā arī nozaru speciālistus. Sanāksmes varētu rīkot attālinātas vai arī izbraukuma sēdes, tas palielinātu iespējas un interesi piedalīties. Jāņem vērā pienākums UG locekļiem parakstīties noslēguma sanāsmē, jo tā iespējams izdarīt spiedienu mainīt plāna saturu. Varētu būt īslaicīga interneta vietne, kurā komunicēt plāna izstrādes laikā.

Nepieciešams paaugstināt UG dalībnieku kompetenci: institūcijām jādelegē tādi pārstāvji, kas orientējas dabas aizsardzības jautājumos, kuriem ir interese ar ĪADT plānošanu; pašvaldībām par atzinumu nevajadzētu lemt deputātu līmenī, tad lēmums ir politizēts. Ja UG kompetence netiek paaugstināta, tad UG nevajadzētu lemt par sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumu izvēli.

Būtu labi vairāk iesaistīt vietējos iedzīvotājus, vietējās un profesionālās NVO, vērtējot arī to, cik plašu personu loku katrs UG loceklis pārstāv, iesaistīt pašvaldības teritorijas plānotājus. LIAA nevajadzētu piedalīties dabas liegumu un dabas rezervātu plānu izstrādē. UG varētu veidot arī neatkarīgu NVO pārstāvji vai jomas profesionāļi, bet, ņemot vērā darba apjomu, šim darbam vajadzētu būt apmaksātam.

Visefektīvākās varētu būt individuālas sarunas, bet tas padarītu plāna izstrādi vēl dārgāku un ilgāku. Svarīgi atrasts mehānismu, kā jautāt zemes īpašniekiem, kādus aprobežojumus viņi ir gatavi ievērot, kādu apsaimniekošanu veikt.

UG varētu darboties arī pēc plāna apstiprināšanas, regulāri sanākot kopā un uzraugot plāna ieviešanu.

Saņemts arī priekšlikums, ka jāpiedalās pārstāvjiem pēc ilgtspējas interešu grupām: saimnieciskās, sociālās, vides intereses, kur katrai no grupām būtu veto tiesības lēmumu pieņemšanā. Tomēr ĪADT izveidošanas mērķis ir dabas aizsardzība, un UG nevar tikt pieņemti lēmumi, kas ir pretrunā ar sugu un biotopu aizsardzības interesēm.

UG sanāsmēs vairāk jāstāsta par ieguvumiem no plāna izstrādes, par pieejamajām kompensācijām, subsīdijām, projektu finansējumu, pozitīviem apsaimniekošanas piemēriem.

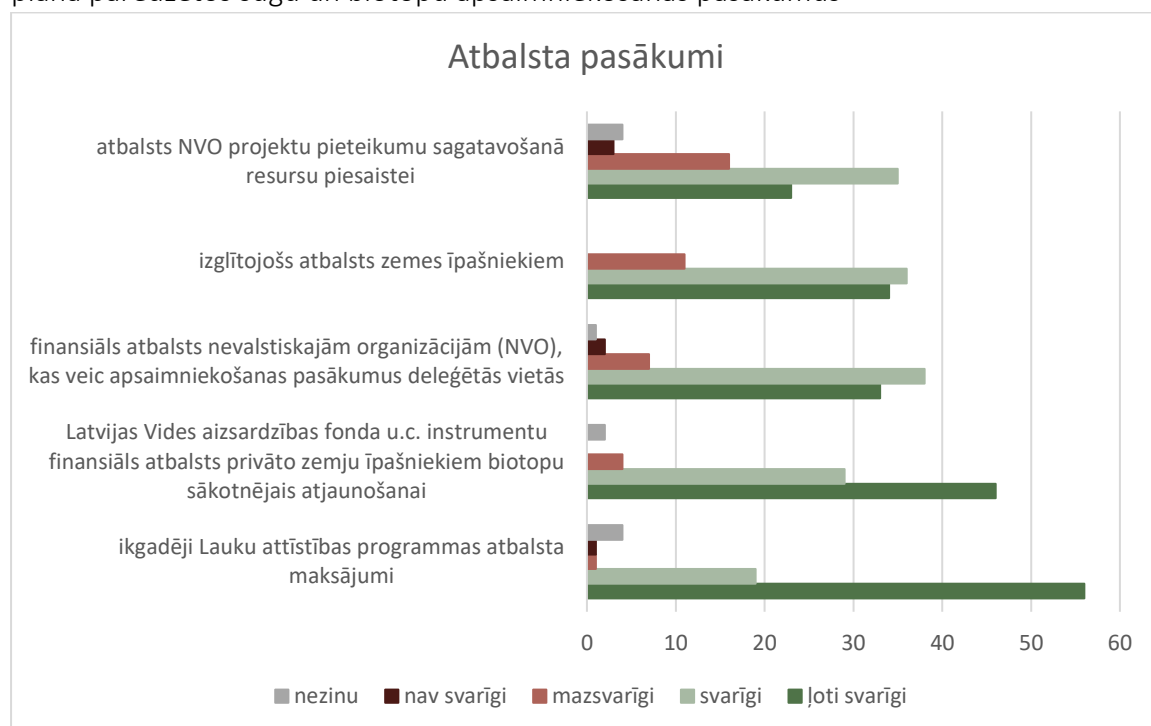
Atziņas no intervijām ar ekspertiem

⇒ DA plānu izstrādē jā saglabā UG kā platforma, kurā satiekas visas iesaistītās puses. Svarīgi ar DA plāna risinājumiem iepazīstināt pēc iespējas ātrāk, lai diskusija būtu konstruktīvāka. Ja pirmā iepazīstināšana ar plānu notiek tikai sabiedriskajā apspriešanā, tad tā nereti pārvēršas par izklaigāšanos bez konstruktīva rezultāta. UG jābūt "atslēgas" institūciju pārstāvjiem, piemēram, no Valsts meža dienesta, AS "Latvijas Valsts meži" u.tml. Iespējams risinājums, ka DAP sūta

⇒ UG – viens no kritiskajiem punktiem DA plāna izstrādē;
⇒ Viens zemes īpašnieku pārstāvis UG – tas ir krietni par maz, jo sevišķi lielās teritorijās (Lubāna mitrājs, Gaujas Nacionālais parks). Lai to labotu, tiek rīkotas tematisko grupu sanāksmes vai sanāksmes dažādās pašvaldībās. Tās ir darba sanāksmes, kur tiek uzklautas ieceres un vīzijas, pastāstīts par plānotajām aktivitātēm;
⇒ Gaujas Nacionālajā parkā ir īpašs noteikums izstrādāt meža

informāciju institūcijai, kaut gan labāk, ja institūciju pārstāv konkrēts cilvēks, kas nemainās no sanāksmes uz sanākumi; ⇒ Jāatceļ UG formālā parakstīšanās pēdējā UG sanāksmē; ⇒ UG sanāksmes iespējams organizēt arī attālināti, lai taupītu resursus (ceļa izdevumi, laiks). <i>No sanāksmes ar Latvijas Dabas fondu</i>	apsaimniekošanas plānus. Tas ir izdevīgi DA plāna izstrādē, jo caur 10 apsaimniekošanas plānu izstrādātājiem var sasniegt visus meža īpašniekus; ⇒ Jo vairāk runā, jo tiek panākts labāks kompromiss, bet privātais DA plāna izstrādātājs to visu nevar ietāmēt, jo problēmas, kas jārisina sanāksmēs, rodas DA plāna izstrādes laikā un iepriekš nav paredzamas. <i>No sanāksmes ar E.L.L.E.</i>
⇒ Uzraudzības grupai ir jāpiedalās dabas aizsardzības plāna izstrādē kā padomdevējiem un nozares speciālistiem. Nav nepieciešama parakstīšanās procedūra DA plāna noslēgumā, jo caur to tiek mēģināts iekļaut DA plānā konkrētajai organizācijai vai personai izdevīgus risinājumus. Arī pašvaldības atzinumā ir jābūt speciālistu viedoklim, nav nepieciešams deputātu balsojums. <i>No sarunas ar Sandru Ikaunieci</i>	⇒ Nav nepieciešama LAD dalība DA plānu uzraudzības grupās. LAD var sniegt informāciju, kāda nepieciešama plāna izstrādei vai zemes īpašniekiem, bet LAD nepieņem nekādus lēmumus, kas attiecas uz teritorijas apsaimniekošanu, jo tikai administrē Lauku attīstības programmā (LAP) paredzēto atbalsta maksājumu saņemšanu programmās "Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos" (BDUZ) un "Kompensācijas maksājums par NATURA 2000 meža teritoriju". <i>No sarunas ar I. Āboliņu</i>
⇒ Jāuzlabo UG darbs, šobrīd iesaistītajām institūcijām ir maza interese, bieži organizācijas netiek pārstāvētas visās sanāksmēs. ⇒ Vajadzētu sagatavot vadlīnijas (manuāli), kas jāzina DA plāna UG dalībniekam. Iesaistītās institūcijas pārstāvis bieži vien nezina, kas viņam jādara, vai kas tiek sagaidīts DA plāna izstrādē. ⇒ Procedūru varētu saīsināt, prasot atzinumu vai saskaņojumu no tādām institūcijām, kurām nav intereses piedalīties UG darbā, bet kas varētu izvērtēt izstrādāto DA plānu, piemēram, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra. ⇒ Jānodrošina samērīga zemes īpašnieku iesaiste – varbūt viens pārstāvis uz noteiktu zemes platību vai īpašnieku skaitu. Viens pārstāvis ir par maz lielām teritorijām, bet, ja ļautu pieteikties visiem zemes īpašniekiem, tas varētu būtiski apgrūtināt UG darbu. ⇒ Dažkārt UG locekļi var izmantot DA plāna izstrādes novilcināšanai vai savu prasību iekļaušanai DA plānā noteikumu, ka UG jāvienojas par DA plāna nodošanu sabiedriskajai apspriešanai. Jānosaka, ka vērtē tikai DA plāna satura un procedūras atbilstību noteikumiem, nevis DA plāna saturu pēc būtības. ⇒ Jāmaina vai jāatceļ termiņš, kurā jānoorganizē sabiedriskā apspriešana pēc UG lēmuma par nodošanu sabiedriskajai apspriešanai ⇒ Jānosaka, ka sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols ir jāpublicē, lai visi var iepazīties. ⇒ Noslēguma protokols, kurā parakstās UG pārstāvji, ir bezjēdzīgs. DA plāna procedūras atbilstību noteikumiem vislabāk var izvērtēt DAP, nevis UG locekļi, kuri varbūt nav bijuši ne uz vienu sanākumi. Tomēr pēdējā UG sanāksme ir nozīmīga, jo ļauj pārrunāt iespējamās izmaiņas pēc SA, kas radušās DA plāna izstrādes beigu posmā. <i>No intervijas ar Ilmāru Bodnieku</i>	

Septītajā jautājumā lūgts vērtēt, kādi atbalsta pasākumi palīdzētu sekmīgāk īstenot DA plānā paredzētos sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumus

Respondentu ieskatā vissvarīgākie ir īkga dējie Lauku attīstības programmas atbalsta maksājumi, tos kā ļoti svarīgus vērtē 69,1 % respondentu. Kā mazāk svarīgs vērtēts atbalsts NVO projektu pieteikumu sagatavošanā resursu piesaistei. Komentāros respondenti norāda, ka svarīgāk būtu sniegt šādu atbalstu individuālajiem zemes īpašniekiem, jo NVO jau ir pietiekama pieredze.

Saņemti sekojoši komentāri, kādi būtu citi svarīgi atbalsta veidi, kas motivētu zemes īpašniekus un apsaimniekotājus aktīvāk ieviest sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumus:

Svarīgi atbalsta veidi, kas motivētu zemes īpašniekus un apsaimniekotājus aktīvāk ieviest sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumus

Respondentu komentāri par 7. jautājumu

“Zemju īpašniekiem līdzfinansējums nozīmīgiem DA plānā noteiktiem pasākumiem, kuru rezultātā uzlabotos biotopa aizsardzības līmenis un vienlaicīgi pieaugtu īpašuma vērtība.”

“Varbūt kaut kāds godināšanas, slavināšanas pasākums ar diploma pasniegšanu.”

“Trūkst izpratnes un finansiāla atbalsta. Ja plānā tiek identificētas konkrētas vietas un skaidri pateikti nepieciešamie pasākumi (ne detāli, bet tomēr noformulēti pietiekami konkrēti), tad nepieciešama sadarbība ar konkrēto īpašnieku aktivitātes ieviešanai, bet īpašniekam var pietrūkt zināšanu un izpratnes, tur vajadzētu uzreiz nodrošināt ekspertu, kas palīdz sagatavot pasākumu un skaidri zināmu patstāvīgu finansējuma avotu dabas aizsardzības pasākumu risināšanai. Teorētiski ir LVAF, bet atbalstāmās aktivitātes mainās un nav ilgtermiņa atbalsta. Drīzāk būtu jāveido sistēma, līdzīgi LAD BDUZ atbalstam, kas ļautu rēķināties ar zināmu finansējumu noteiktā laikā, noteiktai aktivitāšu grupai.”

“Savlaicīga informēšana par ierobežojumiem, iespējama zemju maiņa, kompensācijas.”

“Sadarbības līgumu slēgšana ar abpusēji izdevīgiem nosacījumiem.”

“Sabiedrības apziņas veidošana, ka konkrētās darbības tiek veiktas ar mērķi to saglabāšanai nākamajām paaudzēm. Dažkārt svarīgākais mērķis tiek aizmirsts. Ir ļoti būtiski zemes īpašniekiem un apsaimniekotājiem radīt izpratni, ka konkrētie dabas aizsardzības mērķi ir viņu nākamo paaudžu labklājībai ne kompensāciju vai citu atbalsta maksājumu veicināšanai. Šīs lietas ir ļoti būtiski uzvērt gan privātajā sektorā, gan arī valsts īpašuma apsaimniekošanas aspektā, kurā sabiedrības intereses dažkārt netiek ņemtas vērā.”

“Regulāras konsultācijas no pārvaldes speciālistiem.”

“Reāls atbalsts ir vajadzīgs gan finansējumam, gan sabiedrības un īpašnieku izglītošanā - lai saprastu, kas tad ir vērtīgs teritorijā, ko tas nozīmē, kā rīkoties. Jo var aizsargāt to - ko saproti. Te protams, svarīga ir komunikācija - ar vienu reizi nepietiek. Kā arī jāseko līdzi, ko un kā dara aspaimeņikotāji un NVO, ne visiem ir pilna kompetence. Jācenšas, lai viss nebalstās uz subsīdijām un kompensācijām, kas ir ļoti atkarīga sistēma, jāveido pēc iespējas dzīvotspējīgi risinājumi.”

“Rādīšana un skaidrošana par to, kā saistās zaļais tūrisms ar pareizi apsaimniekotu ĪADT. Skaidrot un ar piemēriem rādīt ilgtermiņa perspektīvas šajā jomā.”

“Publikācijas (arī TV) par labi padarītu, veiksmīgi veiktu plānoto pasākumu, ne tikai raidījumos par "zaļajām" tēmām, bet plaši skatītos raidījumos.”

“Praktisks atbalsts apsaimniekošanas projekta dokumentācijas kvalitatīvai sagatavošanai.”

“Pastāvīgs konsultatīvs atbalsts zemes īpašniekiem, lai palīdzētu ar padomu, kā saimeņikot dabai draudzīgi attiecīgajā īpašumā.”

“Pamatoti aprobežojumi un atbilstošas kompensācijas, ievērtējot rezultātu (labvēlīgu sugu un biotopu aizsardzību), kas motivētu zemes īpašniekus lepoties ar to, ka viņu īpašums iekļauts ĪADT. Svarīga arī sabiedrības attieksmes maiņa - ĪADT ir ne tikai slogs un neiegūta peļņa, bet arī liela vērtības dabas kapitāls, kas jāsaqlabā nākamajām paaudzēm.”

“Nepieciešams vairāk izskaidrot ĪADT vērtības un atrast stimulus to apsaimniekošanai”

“Ņemot vērā, ka neviens neko negarantē, tik sola, tad šis nav viegls uzdevums, ir nauda - ir interese, nav naudas - ir citas intereses.”

“Nav saprotams, kādēļ īpaši izdalīts atbalsts NVO projektu pieteikumu sagatavošanā resursu piesaistei. Drīzāk tas būtu atbalsts projektu pieteikumu sagatavošanā resursu piesaistei DA plānā paredzēto pasākumu īstenošanai - projekta pieteicējs un īstenoātājs var būt arī zemes īpašnieks, uzņēmums vai pašvaldība, svarīgi tikai ir nodrošināt pieteicēja atbildību par projekta īstenošanu un projekta atbilstību DA plānam un rezultātu uzturēšanu.”

“Nauda, vismaz 99,8% gadījumu nauda jeb kompensācijas lielums par ciršanas aprobežojumu ir vienīgais motivators necirst un akceptēt ierobežojumu.”

“Mana pieredze rāda, ka ir nepieciešams finansāls atbalsts, jo zemes īpašniekiem ĪADT ir drīzāk apgrūtinājums kā ieguvums, pasākuma plānu realizācija ir dārga. ĪADT ir publiski pieejama vieta, zemes īpašniekam ir uzlikti uzdevumi tās saqlāšanai, bet izdevumi ir tikai uz tā pleciem. Tas nav īsti godīgi kā arī parasti nerealizējami, tāpēc reizēm pat DA plāna uzliktajiem uzdevumiem nav jēga, jo zemes īpašnieks nespēj tos realizēt, valsts nedrīkst savu naudu ieguldīt un ĪADT iet bojā.”

“Maksa par sniegto pakalpojumu (dabu, tās nodrošinātajiem procesiem un veiktajām funkcijām) sabiedrībai, varbūt Eiropas līmenī.”

“Lielāks un taisnīgs atbalsts BVZ (vai potenciālo BVZ) apsaimniekotājiem, rezultāt orientēti maksājumi (maksā nevis par darbību, bet par to, ka tuvojas vēlamajam mērķim – tas gan nozīmē, ka mērķi ir arī iepriekš jādefinē).”

“Kopīga lokāla mēroga problēmu risināšana - tiešā veidā iesaistītās puses.”

“Kompensācijas - adekvātas tur, kur jāierobežo saimeņiciskā darbība.”

“Bieži vien pietrūkst vienkārši cilvēciska kontakta starp ekspertiem, ierēdņiem un zemes īpašniekiem, bet ja vēlas ko darīt - projektu uzsaukumi ir tad, kad ir, ne visi var atļauties un prot projektus rakstīt. Būtu jāveicina vietējo NVO iesaiste īpašnieku apzināšanā un palīdzības sniegšanā caur projektiem.”

“Klātienes vizītes ar atgādinājumu, ka iespējams dabūt atbalstu, konsultācija par to, kā tikt pie atbalsta, palīdzēšana aizpildīt pieteikumus atbalstam, uzņemšanās īpašnieka vietā atrisināt birokrātiskos labirintus.”

“Individuālie saimeņicības zemes izmantošanas plāni, deleģējot saimeņiekam lielāku pilnvarojumu bioloģiskās daudzveidības saqlabāšanā, uzturēšanā, atjaunošanā un monitoringā. Atbalsta maksājumi atbilstoši rezultatīviem rādītājiem, piemēram, noteiktu augu sugu skaits un sastopamības biežums zālājos noteiktā laika periodā.”

“ESF struktūrfondi bioloģiskās zemkopības veicināšanai, kas būtu saskaņā ar ĪADT biodaudzveidības saqlabāšanu (ūdeņu kvalitāte, meliorācijas sistēmu apsaimniekošana, apputeksnētāji, ligzdojošie un migrējošie putni).”

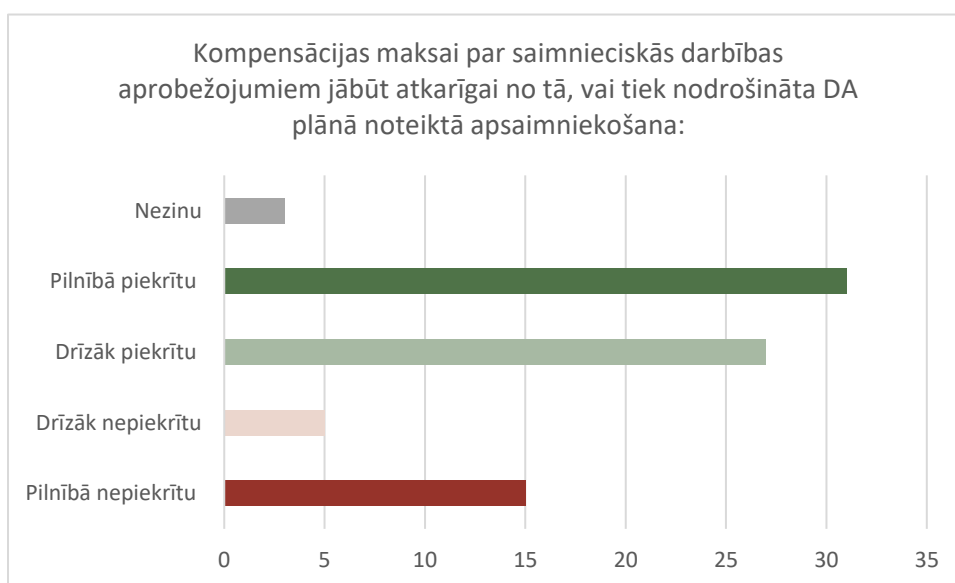
“Atgriezeniskā saite. Periodiskas atskaites par veiktajiem pasākumiem un to efektivitāti.”

“Atbilstoši pasākumi Lauku attīstības programmā paši no sevis neradīsies. Tos savlaicīgi jāplāno un "jādabū cauri" Zemkopības ministrijā. Iespējams, kādi pasākumi ir jālobē Eiropas komisijas līmenī, lai tādi vispār būtu iespējami.”

“Pārējie, projektos balstītie pasākumi, lai arī svarīgi, ierobežotā finansējuma dēļ būs ar daudz mazāku ietekmi, ja skatāties uz sistēmu kopumā. Tomēr tie var būt konkrētai teritorijai (vai teritorijām) ļoti nozīmīgi.”

“Atbilstošas kompensācijas atrisinātu daudzas nesaskaņas starp "zaļajiem" un "cirtējiem”.
 “Atbalsts projektu pieteikumu sagatavošanā drīzāk vajadzīgs privāto zemju īpašniekiem, NVO šāda pieredze jau varētu/vajadzētu būt.”
“Jābūt atbilstošam finansiālam atbalstam ĪA biotopu, it īpaši zālāju apsaimniekošanā. Šobrīd finansiāli izdevīgāk ir tos uzart vai apsaimniekot ar intensīvām metodēm.”
 “Atbalsts privātpašniekiem projektu pieteikumu sagatavošanā resursu piesaistei.”
 “Adekvātas kompensācijas. Izslēgt kompensāciju saņemšanas iespējas par degradējošām darbībām, piemēram - saņemt kompensāciju par ierobežojumiem mežā, lai gan pēc būtības tur būtu jāatjauno atklāts purvs.”

Saņemtas pārsvarā piekrītošas atbildes (pilnībā vai drīzāk piekrīt 71,6 % respondentu) uz jautājumu, vai kompensācijas maksai par saimnieciskās darbības aprobežojumiem jābūt atkarīgai no tā, vai tiek nodrošināta DA plānā noteiktā apsaimniekošana, t.sk. neiejaukšanās dabisko procesu attīstībā. Tomēr attieksme pret šo jautājumu nav viennozīmīga, jo 18,5 % respondentu pilnībā nepiekrīt, bet vēl 6,17 % drīzāk nepiekrīt šādam risinājumam.

Vai kompensācijas maksai par saimnieciskās darbības aprobežojumiem jābūt atkarīgai no tā, vai tiek nodrošināta DA plānā noteiktā apsaimniekošana?

Respondentu komentāri par 7. jautājumu

“Tā kā kompensāciju kopējais apjoms visdrīzāk nepalielināsies, tad **jāmaksā tikai par tām darbībām vai darbību aizliegumu, kas vērsti uz ĪADT mērķu sasniegšanu.**”

“(..) jābūt skaidriem pasākumiem katrā īpašumā, ir pasākumi, kurus viens īpašnieks nevar realizēt.”

“(..) ja valsts maksā par ierobežojumiem, tad jāpilda to, ko tā uzlikusi darīt.”

“Pēc paša iniciatīvas veiktie apsaimniekošanas pasākumi var nest pretēju efektu - īpašnieku plānotas darbības būtu jāsaskaņo, jāvada un īpašnieki jāizglīto.”

“Par dabas aizsardzību var maksāt tikai tad, ja aizsardzība notiek, neatkarīgi no tā vai nekas nav jādara vai ir jārikojas. Ja bez DA plāna īpašnieks var attaisnoties ar nezināšanu (neesmu eksperts u.tml.), tad, ja DA plānā ir paredzētas konkrētas rīcības/neiejaukšanās, tad vairs nevar būt runa, ka nebiju informēts un tāpēc darīju/nedarīju. Droši vien, ka ne visus pasākumus būs iespējams veikt uzreiz un pilnā apmērā, piemēram, noganīt pļavas, veikt kontrolēto dedzināšanu, bet **īpašniekam būtu jābūt iespējai deklarēt, kad un kādus pasākumus tas spēs ieviest un tad jābūt iespējai saņemt kompensāciju atbilstoši sasniegtajam.** Šis mudinātu īpašniekus iesaistīties plāna izstrādē. Bet efekts būs tikai tad, ja būs pieejama atbalsta nauda pasākumu ieviešanai.”

“Nereti ir specifiski biotehniski pasākumi, kuri var neatbilst kompensācijas nosacījumiem.”

“Neko nevajag maksāt vienkārši tāpat.”

“Nav tik vienkārši kontrolēt un īstenot noteiktu apsaimniekošanu. **Pieejai ir jābūt elastīgai,** vietas apstākļos situētai.”

“Nav jēgas maksāt kompensāciju, ja paredzētā nepieciešamā apsaimniekošana nenotiek. Toties, ja notiek, tad jāizvērtē, vai kompensācija ir pietiekoša. Arī neiejaukšanās režīma gadījumā.”

“Kompensācijas maksājumiem būtu jānodrošina ĪADT kvalitātes saglabāšana neatkarīgi no DA plānā norādītā.”

“Kompensācija par aprobežojumiem un plānā noteiktie apsaimniekošanas pasākumi nav "jaucami vienā katlā"! ”

“Kompensācija jāizmaksā **gan par "kapitāla" daļu, gan par "procentiem"**, kādus iegūtu izvēloties ekonomiski efektīvāko izmantojumu esošajā tiesiskā regulējumā.”

“Kamēr DA plāns ir rekomendējošs, nav tiesiska pamata maksāt kompensāciju.”

“Jā, MK noteikumos par kompensācijām varētu papildus noteikt, ka kompensācija pienākas tikai tad, ja nav veiktas darbības, kas kaitē sastopamajām vērtībām, t.sk., ņemot vērā spēkā esošu DA plānu. BET - ja dabas parka DA plānā konkrētajā īpašumā ir noteikts neiejaukšanās režīms, tad arī kompensācija būtu jāsaņem par aizliegtu mežsaimniecisko darbību. Un tāpat arī aizsargājamo ainavu apvidu, kur atļauta pat kailcirte, bet nepieciešama neiejaukšanās. Iespējams, motivēt uz neiejaukšanos var ar līgumu par nosacījumu ievērošanu un kompensāciju, bet līgumam tad ir jābūt beztermiņa (...).”

“Ja plāna kvalitāte nebūs laba, eksperti nebūs pietiekami iedziļinājušies, būtiskas nepieciešamas darbības var būt palikušas neietvertas plānā. Arī laiks rit uz priekšu un eksperti spēj arvien precīzāk definēt vēlamo. Būtu jāatbalsta visi centieni, pat neplānoti un neordināri (ja tie rodas laika gaitā), kas palīdz saglabāt dabas daudzveidību.”

“Daži no apsaimniekošanas pasākumiem ir dārgi. Paralēli jābūt mehānismiem, kas atbalsta zemes īpašniekus, ja viņi izrāda iniciatīvu veikt apsaimniekošanu.”

“Atbilstošas kompensācijas atrisinātu daudzas nesaskaņas starp "zaļajiem" un "cirtējiem”. ”

Komentāri par kompensāciju atbilstību DA plānā noteiktajiem pasākumiem:

- ⇒ Ir nepieciešama tālāka detalizācija, par kādiem pasākumiem kādas kompensācijas ir nepieciešams maksāt, jo daļa respondentu ir neizpratnē par šādu jautājumu. Atšķiras situācijas lauksaimniecības zemēs, kur jau tagad maksā par atbilstošu apsaimniekošanu, mežos, kur maksā par kādu darbību aizliegumu, un purvos, kur kompensācijas vai subsīdijas netiek izmaksātas, ja vien tas nav zāļu purvs, kur nepieciešama pļaušana. Būtiskas ir arī dažādas pārejas/sukcesijas stadijas no lauksaimniecības zemēm un purviem uz mežu, kur var būt nepieciešama aktīva iejaukšanās.
- ⇒ Respondenti norāda, ka šādā gadījumā apsaimniekošanas pasākumiem jābūt arī juridiski saistošiem, tiem jābūt tādiem, kurus var īstenot zemes īpašnieks savā zemes vienībā, neiesaistot blakus esošos zemes īpašniekus, kā arī plānu kvalitātei ir jābūt labai, kā arī jābūt iespējai elastīgi pārskatīt apsaimniekošanas pasākumus, ja tie vairs neatbilst sugu un biotopu aizsardzības prasībām.

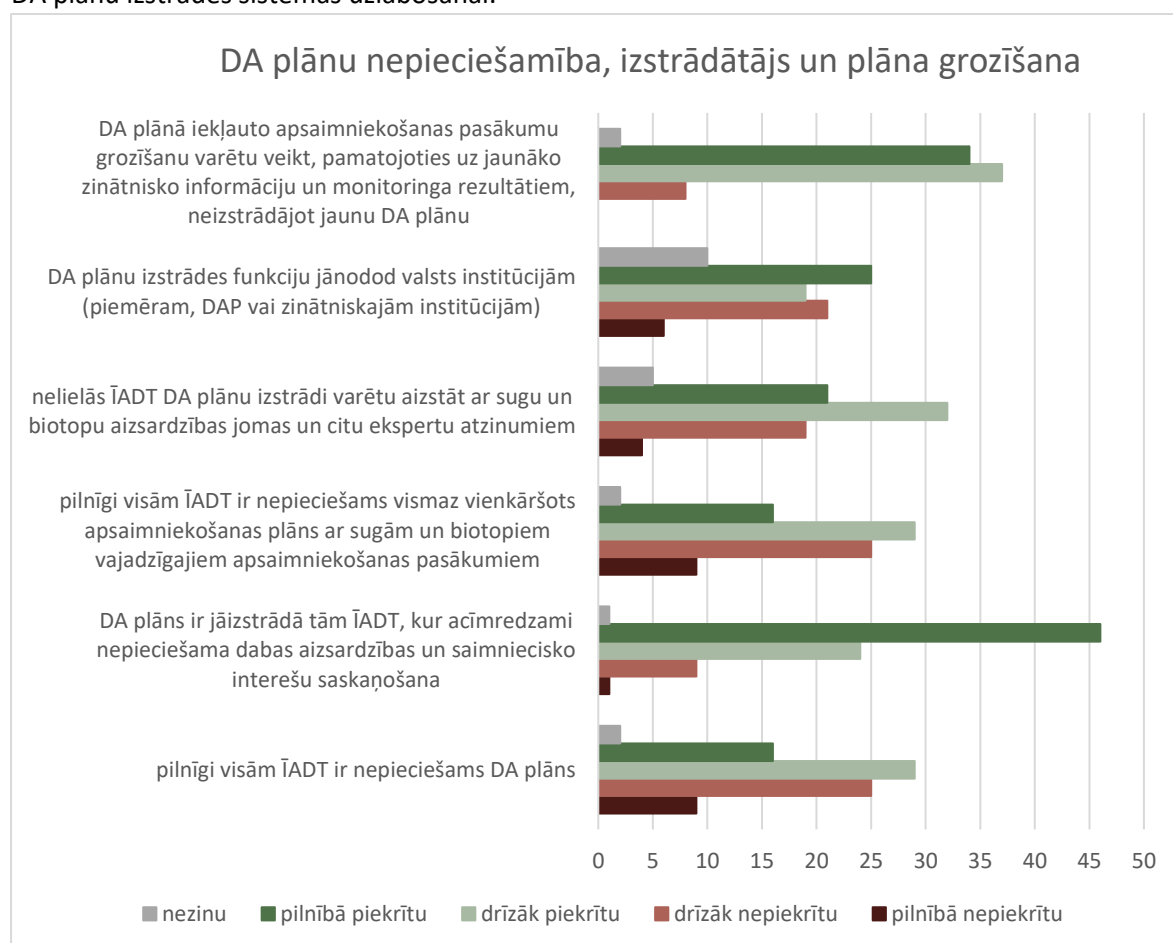
Atziņas no intervijām ar ekspertiem

⇒ DA plānā jābūt reāli īstenojamiem pasākumiem;⇒ Jānodala tie pasākumi, kuri ir tikai pieļaujami, bet kuru īstenošana nav obligāta, piemēram, tūrisma infrastruktūra, kas nekalpo antropogēnās slodzes mazināšanai;⇒ Jābūt kādam, kas “baksta” zemes īpašniekus, lai īstenotu pasākumus, piemēram DAP reģionālo administrāciju inspektori;	⇒ Šobrīd izstrādātāja atbildība beidzas līdz ar DA plāna apstiprināšanu, tālākais ieviešanas process ir atkarīgs no DAP proaktivitātes. Var paredzēt, ka DA plāna izstrādātājs ir atbildīgs par plānu visā tā darbības laikā, bet tad daļēji pārņems DAP funkcijas;⇒ DA plāna izstrādē tiek identificēti aktīvākie zemes īpašnieki un apsaimniekotāji, ar kuriem DAP pēc tam var sadarboties;⇒ Tūrisma infrastruktūras objektu saskaņošana ar zemes īpašnieku ir nepieciešama – ir labāk, ja tas ir

⇒ Pirms padarīt pasākumus saistošus īpašniekiem, ir jāaizliedz aizsargājamo biotopu iznīcināšana; ⇒ Ja tiek slēgti ilgtermiņa līgumi ar zemes īpašniekiem, tad tiem jābūt ar izdevīgākiem nosacījumiem, kā ikgadējie maksājumi; ⇒ Jābūt koordinējošai institūcijai, kas saved kopā lopkopjus un zālāju īpašniekus, lai veicinātu noganīšanu un siena izmantošanu. No sarunas ar Latvijas Dabas fondu	dokumentēts. Jautājums par formu – vai vajadzīga tāda veidlapa. No sarunas ar E.L.L.E
⇒ LAD no meža īpašniekiem saņem sūdzības, iesniegumus par to, ka kompensācija nesedz neiegūtos ieņēmumus; ⇒ Jābūt vienreizējai kompensācijai, piemēram, par zālāja atjaunošanu, jo ar ikgadējiem maksājumiem 83-330 euro (atkarībā no zālāja kategorijas) par ha zālāju nav pietiekami, lai darītu ko citu, izņemot zāles nopļaušanu un savākšanu; ⇒ Kompensāciju saņemšanas nosacījumiem jābūt pēc iespējas vienkāršākiem, individuālās shēmas reti ir lietderīgas, administrēšana ir dārgāka kā ieguvums; ⇒ Tas, ka atbalsta maksājumi būtu atkarīgi no rezultāta (result based), ir diezgan grūti administrējams; jāiegulda liels darbs; ⇒ Zemes īpašniekiem vajadzētu jautāt, kādus ierobežojumus viņi būtu gatavi ievērot. No sarunas ar Induli Āboliņu	⇒ Kompensācijai ir jābūt atbilstošai meža vērtībai. Vislabāk, ja tā būtu vienreizēja kompensācija, bet tad jābūt dokumentāli fiksētam tam, ka par šo mežu jau ir samaksāts un vairs nekādas kompensācijas nepienākas arī tad, ja zemes īpašnieks mainās; ⇒ Kompensācija būtu jāmaksā tikai par to meža nogabalu neciršanu, kas ir aizsargājami meža biotopi vai potenciāli meža biotopi. Par meža nogabaliem, kas ir vai ir bijuši (ar iespēju atjaunot) citas grupas (ne mežu) aizsargājamie biotopi, piemēram, kaļķains zāļu purvs, degradēts augstais purvs vai zālāju biotops, kompensācija par ciršu aizliegumu nebūtu jāmaksā, bet gan jāveic purva vai zālāja biotopa atjaunošana. Jānoskaidro, cik lielā platībā Latvijā sastopami šādi biotopi (meža inventarizācijā mežs pārklājas ar purvu vai zālāju grupas aizsargājamo vai potenciālo biotopu, tas pats attiecas uz pelēkajām kāpām un mežainajām piejūras kāpām). Tādā gadījumā ir nepieciešami arī viegli pieejami un finansiāli izdevīgi mehānismi, lai finansētu biotopu atjaunošanu. No sarunas ar Sandru Ikaunieci
⇒ Iztrūkstošais ķēdes posms ir pašvaldība (zināmā mērā arī DAP), kas varētu motivēt zemes īpašniekus apsaimniekošanas pasākumu ieviešanai, īpaši pasākumu veikšanā, kam nav nepieciešami vērienīgi finanšu ieguldījumi vai saskaņošanas procedūras, piem., krūmu ciršanas plānā, mežos (invazīvās krūmu sugas), ezeru piekrastēs (arī niedru pļaušana), kurā var iesaistīt pašvaldības tehniskos līdzekļus. Vajadzīgs speciāls regulējums, ka pašvaldība drīkst veikt ieguldījumus arī privātās zemēs, ja tas notiek saskaņā ar DA plānu. No sarunas ar Ilmāru Bodnieku	

III PRIEKŠLIKUMI IZMAIŅĀM UN PILNVEIDEI

Astotajā jautājumā respondenti lūgti izteikt viedokli par vairākiem apgalvojumiem, kas attiecas uz DA plānu nepieciešamību, to izstrādātāju un plāna grozīšanu, kas tālāk izmantojami DA plānu izstrādes sistēmas uzlabošanai.

Vairāk nekā puse respondentu uzskata, ka pilnīgi visām ĪADT ir nepieciešams izstrādāt DA plānu (54,6 % pilnībā vai drīzāk piekrīt), bet tieši tāds pats respondentu skaits uzskata, ka pilnīgi visām ĪADT ir nepieciešams izstrādāt vismaz vienkāršotu apsaimniekošanas plānu, savukārt 11,1 % respondentu tam pilnībā nepiekrīt.

Lielāks respondentu atbalsts ir tam, ka nelielās ĪADT DA plāna izstrādi varētu aizstāt ar sugu un biotopu aizsardzības jomas un citu ekspertu atzinumiem (65,4 % pilnībā vai drīzāk piekrīt).

Vislielākais respondentu atbalsts ir domai, ka DA plāns noteikti ir jāizstrādā tām ĪADT, kur acīmredzami nepieciešama dabas aizsardzības un saimniecisko interešu saskaņošana (84,4 % pilnībā vai drīzāk piekrīt).

Respondentu domas dalās par to, vai DA plāna izstrāde būtu jānodod valsts institūcijām, jo 30,9 % tam pilnībā piekrīt, 23,5 % drīzāk piekrīt, 25,93 % drīzāk nepiekrīt, bet tikai 7,4 % pilnībā nepiekrīt.

Lielākā daļa respondentu piekrīt tam, ka DA plānā iekļauto apsaimniekošanas pasākumu grozīšanu varētu veikt, pamatojoties uz jaunāko zinātnisko informāciju un monitoringa rezultātiem, neizstrādājot jaunu DA plānu (87,7 % pilnībā vai drīzāk piekrīt), bet nav tādu, kas tam pilnībā nepiekrīt.

Saņemti sekojoši komentāri par tēmu, pēc kādiem kritērijiem identificējamās ĪADT, kurām var izstrādāt vienkāršotus apsaimniekošanas plānus, kas būtu piemērotākais plāna izstrādātājs, kāda vēl informācija, bez sugām un biotopiem vajadzīgajiem apsaimniekošanas pasākumiem jāiekļauj vienkāršotajos apsaimniekošanas plānos.

Pēc kādiem kritērijiem identificējamās ĪADT, kurām var izstrādāt vienkāršotus apsaimniekošanas plānus? Kas būtu piemērotākais plāna izstrādātājs, kāda vēl informācija, bez sugām un biotopiem vajadzīgajiem apsaimniekošanas pasākumiem jāiekļauj vienkāršotajos apsaimniekošanas plānos

Respondentu komentāri par 8. jautājumu

Kritēriji

“Viens vai nedaudzi zemes īpašnieki. Nav interešu konfliktu resursu izmantošanā/dabas vērtību aizsargāšanā.”

“Vienkāršots apsaimniekošanas plāns izstrādājams tām ĪADT vai to daļām, kur **nav nepieciešama stratēģiska plānošana** un kur nav lielu konfliktu starp dažādām interesēm, nav nepieciešama funkcionālā zonējuma noteikšana vai grozīšana.”

“Vienkāršotos plānus varētu veidot teritorijām, kas **dibinātas viena vai dažu biotopu/sugu aizsardzībai**, un kur par attiecīgajiem biotopiem/sugām ir principā zināma nepieciešamā apsaimniekošana (t.s. neiejaukšanās).”

“Vienkāršotie DA plāni varētu būt teritorijām, **kurās nav cilvēku**. Tie ir ļoti daudzi DL. Tie varētu būt dabas rezervāti, kur nenotiek saimnieciskā darbība (izņemot - pļavas tiek koptas).”

“Plānus vajadzētu patiesam lielajām teritorijām ar ļaudīm, piemēram, Lubāna mitrājs, Abavas ieleja, GNP, AAA Vestiena u.c., kur ir cilvēku interese.”

“Teritorijas lielumam nevajadzētu mainīt plāna saturu. Ja ir kaut viena dabas vērtība, tad ir jāplāno vai ko vajag/nevajag. Ja teritorijā neko nevajag, tad to arī var tā ierakstīt un pēc zināma perioda pārskatīt. Iepriekš radusies nepareiza izpratne, ka visur vienmēr jābūt aktīvām rīcībām, bet var būt teritorijas, kur plāns saka, ka neko nevajag, ka viss ir kārtībā un tikai informē par stāvokli uz konkrēto brīdi. Muļķīgi, ka vienu brīdi visur vajadzēja attīstīt tūrismu un likt stendus, ir teritorijas, kur par šo varēs ierakstīt "nav aktuāli".”

“Teritorijas - nelielas, ilgstoši ir spējā stingri saimniekošanas ierobežojumi (piem., mazie purvu liegumi).”

“Sugu un biotopu veidu vienveidība, neliela platība, viens vai daži īpašnieki, nav nepieciešams novērst konfliktus, saskaņojot dabas aizsardzības un teritorijas sociālekonomiskās funkcijas, nav nepieciešami būtiski sugu dzīvotņu, biotopu atjaunošanas, uzturēšanas pasākumi.”

“Par atlases kritēriju izmantot ĪADT platību vai apsaimniekojamo biotopu/sugu daudzveidību - relatīvi vienkāršāku situāciju gadījumā (jau labi izstrādāta metodika un paredzami rezultāti pēc apsaimniekošanas pasākumu veikšanas, 1-5 mērķsuga vai biotops) iztikt ar vienkāršoto plānu. Pamats šāдай sistēmai būtu kvalitatīvs monitorings teritorijās. Plāna pārskatīšana, mainīšana un citas darbības būtu veicamas tad, kad monitoringa rezultāti pārsniegtu iepriekš definētas izmaiņu robežvērtības. Visu veidu plāniem - gan pilnajiem, gan vienkāršotajiem - šobrīd vērojama kļiedzoša nepieciešamība pēc tā, ka tie attiektos ne tikai uz pašu teritoriju, bet arī uz platībām, kas tieši ietekmē biotopus teritorijā, ārpus teritorijas robežām. Salīdzinājumam varētu izmantot mikroliegumu – ja plāns līdz šim attiecas tikai uz ĪADT teritoriju, tad būtu jāievieš ĪADT "buferzonas" jēdziens, līdzīgi kā mikroliegumiem, lai novērstu teritoriju ietekmējošās negatīvās ietekmes ārpus ĪADT. Bez šīs funkcijas tikai ĪADT teritorijas aizsardzība lielā daļā gadījumu ir formāla/bezjēdzīga.”

“Neliels biotopu skaits, tie vienveidīgi, maz aizsargājamo sugu, neatrodas cilvēku bieži apmeklētās teritorijas (..)”

“Kritērijs: tās ĪADT, kurām pietiek ar sugu un biotopu apsaimniekošanu to aizsardzības mērķu sasniegšanai/nodrošināšanai.”

“Kritēriji: **teritorijas statuss, izveidošanas mērķis, zemes lietošanas veidu vienveidība un platība** - t.i. mazi, neapdzīvoti, dabas liegumi, kuri veidoti konkrētu sugu vai biotopu aizsardzībai un kuros nav publiskā infrastruktūra. Ja teritorijas dabas vērtības ir tādas, ka labākā apsaimniekošana ir neiejaukšanās vai vienkārši jāuzlabo hidroloģiskais režīms, tur nav apdzīvotu platību, specifisku kultūras vai vēstures pieminekļu (meži/purvi), kā arī nav nepieciešams veidot nekādu tūrisma infrastruktūru, tad pietiktu ar vienkāršotu DA plānu un ja kas cits specifisks darāms - ar eksperta atzinumu. ĪADT, kuru dibināšanas mērķi ir līdzīgi un teritorijas nelielas, izstrādājami kopīgi DA plāni.”

“ĪADT platība, aizsardzības mērķis un aizsargājamo dabas vērtību īpatsvars kopējā platībā.”

“ĪADT identificējamās pēc sugu un biotopu skaita (daudzveidības un nozīmības reģionālā, valsts un ES līmenī), **kopējās biotopu platības attiecības pret ĪADT platību**. Kopumā apskatot visu ĪADT kategoriju sarakstu ir skaidrs, ka tajā būtu iekļaujama daļa dendroloģisko stādījumu, daļa ģeoloģisko pieminekļu un atsevišķi Natura2000 (un arī citi) mikroliegumi jeb teritorijas, kas veidotas vienas sugas vai biotopa aizsardzībai. Citas ĪADT kategorijas (piem., parki, dabas liegumi) visbiežāk ir komplicētas dabas teritorijas ar pastāvīgu antropogēno ietekmi, kam DA plāna izstrāde arī nākotnē būtu nepieciešama. Pārskatāms ir dabas liegumu saraksts (261 gab.). Iespējams, ka izņēmums varētu būt atsevišķas nelielu purvu teritorijas (kopā ~ 92 gab. purvu ter.) un purvu ezeru (arī citu veidu, kopā ~ 35 gab.) un ezeru salu (kopā ~ 9 gab.), kā arī iespējams citu ES nozīmes biotopiem veidotiem dabas liegumiem, kuros saimnieciskā darbība tikpat kā nenotiek un nav citu tiešu draudu to vērtībām.”

“(..) jebkurai ĪADT ir nepieciešami skaidri definēti mērķi - gan kā teritorijas izveidošanas pamatojums (konkrētas sugas un biotopi), gan sasniedzamais rezultāts katrai sugai un biotopam, ņemot vērā to visu savstarpējo mijiedarbību. Kad šāda informācija ir pieejama, tad nepieciešams adekvāts monitorings, kas ļauj kvantitatīvi raksturot interesējošo teritoriju un tās sastāvdaļas ar pietiekošu regularitāti (reizi sešos gados kā dabas direktīvu ziņojumi?), ko pavada katras teritorijas datu analīze. **Datu analīzē identificējot specifiskas komponentes, kurām ir skaidras apsaimniekošanas nepieciešamības, varētu būt nepieciešama atvieglināta birokrātiskā procedūra to ieviešanai.**”

“<100ha, vai < 10 īpašnieki vai atkarībā no aizsargājamā biotopa nozīmības Latvijas mērogā.”

Iekļaujamā informācija

“Vienkāršotajā plānā var būt nepilnīga informācija.”

“**Attiecībā uz biotopiem un sugām** ir jāiekļauj **visa tā pati informācija, kas pašreizējos DA plānos** (izpētes dati, šo datu analīze, ietekmju un apdraudējumu būtiskuma izvērtējums, pasākumi būtiskāko apdraudējumu novēršanai, pasākumu detalizēts apraksts), vienīgi strukturēt pa biotopu veidiem/sugu grupām.”

“(..) rekreācijas slodzes ietekme (ja par tādu ir info), tūrisma infrastruktūras ietekme (ja tāda ir vai tiek plānota, reizēm pašvaldības ko tādu plāno mazos liegumos), apkārtējās ainavas izmaiņas vai apsaimniekošanas (karjeri, ciršana pierobežā, kūdras izstrāde blakus vai tuvu u.tml.) ietekme uz dabas vērtībām - **vajag skatu arī ārpus lieguma robežas**, jo ja tas ir mazs, tad apkārtējo izmaiņu ietekme ir būtiskāka nekā lielai teritorijai.”

“**Sugu / biotopu stāvoklis** (ja pieejami jaunāki dati par SDF ietvertu).”

“**Pārskatīts CO.**”

“Jāiekļauj - dati par sugu stāvokli, atradnēm, apsaimniekošanas nepieciešamību un problēmām, iedzīvotāju intereses apsaimniekošanā.”

“Obligāti plāna ietvaros jāidentificē **riski un negatīvās ietekmes**, piemēram, jāveic hidroģeoloģiskā modelēšana.”

“Papildus atbalsts lauksaimniecībai un mežsaimniecībai, ja tā tiek realizēta videi draudzīgā veidā.”

“Iekļaujama **vēsturiskā apsaimniekošana**, īss iepriekšējo apsaimniekošanas pasākumu apraksts, efektivitātes novērtējums. Nākotnes mērķi - maksimāli sasniedzamā/ atjaunojamā biotopu, sugu dzīvotņu platība.”

“Plānam skaidri jānosaka ko drīkst un ko nedrīkst darīt. Jābūt skaidrai telpiskajai informācijai par to kur ko drīkst un ko nedrīkst.”

“Jāiekļauj tāpat info par vērtībām, to stāvokli un potenciālu, apsaimniekošanas mērķi, pasākumi un prasības mērķu sasniegšanai, t.sk. izvērtējums, vai būtu nepieciešamas kādas izmaiņas regulējumā un kā to nodrošināt (piemēram, neiejaukšanos dabas liegumā, kur vispārējie noteikumi to nenodrošina jaunākā mežā, varbūt atklājas vēl kas konkrētajai teritorijai specifisks) - vai nepieciešami individuālie noteikumi un zonējums, varbūt arī izvērtējums par teritorijas piemērotību (potenciālu) vides izglītībai un dabas tūrismam.”

“Katrai ĪADT ir nepieciešams DA plāns un tas pēc būtības ir jāpadara savādāks, proti - īsāks, konspektīvs, konkrēts, teritorijai piemērots, liekot nepieciešamos aprakstus pielikumos, atsevišķā teritorijas aprakstā - veidojot plānu kā rīcību tabulu (mērķis+ pasākums+ platība+ prioritāte+ rezultāts) + atļautā/aizliegta + zonējuma tekstiem un shēmām. Attiecīgi, grozot šādu plānu, apraksts būtu jāgroza minimāli (nevis, ka katru reizi plāna izstrādātājs pārraksta zināmo), koncentrējoties tieši uz paša plāna grozīšanu. Visā šajā procesā vismaz 50% būtu komunikācija, skaidrošana, UG darbs, nevis teorija. Šādi būtu vienota pieeja, un pēc būtības nekā vienkārša vai vienkāršota te nav - ir daudz grūtāk un vajadzīga lielāka kompetence, sagatavot konkrētus risinājumus nevis garus aprakstus. **Sadaļas plānā var būt esošās, bet ir jāmaina to saturs, koncentrējoties uz mērķiem.** Pirmās - ĪADT, kur satiekas soc. ekon., tūrisms, rekreācija. Pēc tam "mierīgās" teritorijas.””

“**Ainaviskais vērtējums.**”

“Kultūras mantojums, saimnieciskās intereses?”

“Iekļaujamā informācija starp ĪADT var atšķirties, pārvaldei tas būtu **jānosaka individuāli darba uzdevumā.**”

“Es varētu pateikt, bez kā varētu iztikt. Pirmkārt, normatīvo aktu sadaļa un fiziski ģeogrāfiskais raksturojums un sociālās un ekonomiskās situācijas apraksts.”

“**Antropogēnās slodzes novērtējums un tūrisma/rekreācijas plānošana.**”

Izstrādātājs

“Valstij piederošās ĪADT šo plānu varētu izstrādāt DAP, DAP ģenerāldirektors varētu apstiprināt šos plānus.”

“Izstrādātājs - DAP.”

“Uzskatu, ka jebkuru DA plānu ir jāizstrādā, iesaistot sociālo zinātņu, ainavu u.c. ekspertus.”

“**Šādus plānus varētu sagatavot DAP** (koordinēt un vadīt procesu – viens iesaistīts atbildīgais), pēc vajadzības piesaistot atbilstošu(s) ekspertu(s) no DAP vai ārvalsts pakalpojuma veidā.”

“Plāna izstrādātājs - **zinātniskās organizācijas.**”

“Izstrādātājs - tāpat kā pašlaik var būt jebkurš ar **attiecīgu pieredzi, kvalifikāciju un personālu**, var būt arī DAP, balstoties uz ekspertu atzinumiem. Bet nekādā gadījumā ne zemes īpašnieks (domājot pirmkārt par LVM!).”

“Šādi plāni būtu jāizstrādā DAP, papildus iekļaujot monitoringa vajadzības, ja nepieciešams norādot, kāda veida izpēte jāveic. DAP tad arī vērtētu, vai un kur nepieciešams kaut ko precizēt robežās, izvietot robežzīmes u.c. sīkumi.”

⇒ Būtu labi, ja DAP būtu **ekspertu vienība**, kas varētu gan piedalīties ikdienas situāciju risināšanā reģionālajās administrācijās, gan arī DA plānu izstrādē. Ekspertu vienība varētu turpināt arī dažādos projektos realizēto pasākumu efektivitātes monitoringu pēc projekta beigām.

No sarunas ar Sandru Ikaunieci

Uz jautājumu, kā padarīt DA plānu izstrādi ātrāku, saņemti sekojoši priekšlikumi:

Kā padarīt dabas aizsardzības plānu izstrādi ātrāku?

Respondentu komentāri par 7. jautājumu sadalīti četros tematiskos blokos:

Sezonālītātes ievērošana

“Visu nosaka nepieciešamās **pētījumu sezonas**. Pārējais atkarīgs no plāna izstrādātāju un ekspertu ātruma.”

“Varbūt ne ātrāku, bet racionālāku un plūstošāku gan - ir jāmaina vispirms jau plānu izstrādes finansēšanas shēma, un tai sekojoši arī pati plānu izstrādes shēma - abos gadījumos ir **OBLIGĀTI jāņem vērā dabas procesu sezonālitate**, kas šobrīd faktiski nenotiek. Piemēram attiecībā uz sugu grupu Putni - gan finansēšana, gan "rakstīšana" būtu jāorganizē atbilstoši putnu konstatējamības sezonām, ļaujot ekspertiem strādāt dabā tad, kad putni ir, un pārorganizējot sanāksmes, formalitātes un tai skaitā arī rakstu darbu rakstīšanu ārpus lauka darbu sezonas. Tas attiecas arī uz beigu termiņiem - ir absolūti nepareizi plānot plāna izstrādes beigu termiņu (un no tā izrietošu ekspertu atzinumu beigu termiņu) lauka darbu sezonas vidū vai drīz pēc tās beigām - tas grauj ekspertu lauka darbu kvalitāti.”

“Uzsākt plāna izstrādi piemērotā gadalaikā (ne vasaras beigās vai rudenī), ideāli, ja visas galvenās izpētes jau ir veiktas.”

“Plānot izstrādi kalendārā gadā- ziema - sagatavošanās, pavasaris-vasara- datu ieguve, rudens - apstrāde un rezultāti, ziema - gala DAP.”

“Optimizēt laikus, nerīkojot un nenosakot nodevumu iesniegšanu lauka darbu sezonas vidū!”

“Droši vien tad, ja to uzsāktu attiecīgā sezonā, kad ir iespējams veikt biotopu uzskaiti utt.”

“DA plānu izstrādi nevar paātrināt, jo sugas var konstatēt tikai noteiktā veģetācijas periodā. Biotopiem ir savādāka, jo tos var novērtēt, ja vien nav sniegs. Mazām teritorijām pietiktu ar vienu sezonu, lielām - divas.”

Procedūras vienkāršošana

“Saīsināt izstrādes procedūru, mazāk formālu.”

“Atvieglot plānu izstrādes procedūru, atstājot tikai būtiskākās lietas.”

“Mazāk iespēju visiem izteikt savu viedokli, vairāk balstīties uz speciālistu ieteikumiem.”

“**Mazāk formālu UG**, mazāk obligātuma procedūrā, vairāk skatīties pēc būtības (piem., UG sanāksmes rīkot tikai tad, ja par to nepieciešamību vienojas UG locekļi vai tās pēc savas iniciatīvas argumentēti pieprasa kāda no iesaistītajām pusēm.”

“Ja mazāk visādu procedūru ar papildus skaņošanām pa vidu, kaut kur termiņi būtu īsāki, bet lauka darbi tāpat vajadzīgi un īsākā periodā kā gadā tāpat nevar neko korekti sagatavot, neejot dabā.

“Īsāki informēšanas un apspriešanas termiņi.”

“Attālinātas sanāksmes”

“Plāna satura un struktūras optimizēšana.”

“**Sekmīgāk strukturēt datus** ērtākai un ātrākai lēmumu pieņemšanai.”

“**Samazinot plānu apjomu**, atstājot tikai pašu būtiskāko.”

“**Samazināt vispārējās informācijas apjomu**, kas jāapkopo DA plānos (klimats, vispārējās ziņas par iedzīvotājiem, uzņēmējdarbību, mežsaimniecību, lauksaimniecību), mazāk karšu par šīm tēmām.”

“Samazināt un konkretizēt saturu - iespējams izveidot vienu apkopojumu un vienu apsaimniekošanas plānu uz visu Latviju, organizēt biežāk sapulces (dažreiz sapulces ir tik reti, ka līdz nākošajai sapulcei info ir novecojis).”

“**Plānot tikai sugu un biotopu apsaimniekošanu**, kas tiek saskaņota tikai ar zemes īpašnieku.”

“Negatavot visaptverošus, garus teritorijas aprakstus, tos var sagatavot DAP, ņemot vērā publiski pieejamo informāciju. **Diskutēt UG tikai par jau īstenoto pasākumu efektivitāti un nepieciešamajiem apsaimniekošanas pasākumiem**, t.sk. teritorijas ugunsdrošību un nosacījumiem, lai būtu iespējams realizēt plānotos apsaimniekošanas pasākumus, t.sk. esošās infrastruktūras uzturēšanu un nepieciešamās izveidi.”

“Izvērtēt sadaļas, kas ietveramas plānā.”

“Īsāku vajag. Dabas eksperti ja visu laicīgi izdarītu, tad gan jau arī plāns ietu ātrāk uz priekšu.”

“Attiecīgajai ĪADT mazāk raksturīgo biotopu vai sugu grupu stāvokļa raksturošanu iekļaut DA **plāna pielikumos ekspertu sagatavotajā redakcijā** un nekonspektēt tekstuālajā sadaļā.”

“Samazināt plānā iekļaujamās informācijas apjomu: nerakstīt "ķieģeli", kurā ir "viss par visu", **bet tikai tas, kas nepieciešams, lai nodrošinātu teritorijas mērķa sugu/biotopu labvēlīgu aizsardzības stāvokli.**”

Plānošanai nepieciešamie dati tiek iegūti citā procesā

“Vieglāk un ātrāk būs, kad Dabas skaitītāji būs veikuši **pirmreizējo inventarizāciju.**”

“**Uzturot monitoringu**, kas iegūst augstas kvalitātes datus par katrā teritorijā sastopamajām visām dabas vērtībām vismaz reizi sešos gados. Tad atliktu vien nepieciešamība tos aprakstīt. Atteikties no vispārīgām udeņainajām nodaļām (no otras puses, vienreiz sagatavotas tās nav nepieciešams pārtaisīt).”

“Tagad, kad **veikta Dabas skaitīšana**, ekspertiem vismaz vairs nav no nulles viss jādara, jākartē biotopi, iespējams būs nepieciešami kādi sīkāki precizējumi vietām. Tas noteikti turpmāk aiztaupīs laiku. Sugu atradnes gan visticamāk būs jāpārbauda, bet arī to vieglāk darīt, pamatojoties uz gatavu kartējumu.”

“Kur iespējams, izmantot **DB Ozols** esošo informāciju.”

“Īpaši ātrāk diez vai vajadzētu, jo vienmēr jāatvēlē laiks lauka darbiem, monitoringam. Ja visās teritorijās tiktu regulāri ievākti dati, tad būtu iespējams paātrināt plānu izstrādi.”

“Iespējams izmantot jaunus ekspertu datus, **kas tiek iegūti, veicot sugu monitoringu**, tādējādi būtu jau kāds pamats, uz kā balstīties.”

“Dabas vērtību monitoringa sistēma apvienojama/izmantojama DAP. **Izstrādē jāiesaista tikai mērķī noteikto dabas vērtību eksperti**, nav jāpiedalās visiem un nav jāveido pilnie dabas vērtību apraksti. Pēc dabas skaitīšanas jābūt ātrākam procesam.”

“(..) jaunas inventarizācijas būtu nepieciešamas tikai tām sugām, kuras teritorijā nav inventarizētas un netiek monitorētas.”

Plānošanas sistēmas un darba organizācijas optimizēšana

“Pirms konkursa sludināšanas izvērtēt, cik aktuāli un cik kvalitatīvi ir pieejamie dati, cik liels laiks vajadzīgs to aktualizēšanai (priekšaptauja). Sarežģītās teritorijās ar daudz īpašniekiem.”

“Sadalīt ĪADT grupās, kurās ir izstrādājams stratēģiskais plāns un kurās pietiek tikai ar apsaimniekošanas plānu.”

“Izveidot saprātīgu darba grupu no DAP, plāna izstrādātājiem un VARAM, kas mērķtiecīgi un ātri spēj iesniegt MK jaunus apsaimniekošanas noteikumus (nevis gadiem...).”

“Iespējams, ka dabas aizsardzības plānošana ir **nepārtraukts, dinamisks problēmorientēts process**, kad plāns iedibina nepieciešamo ietvaru darbam, sadalot pienākumus, kompetences.”

“Labāka darba organizācija, sadarbība ekspertu starpā jau pašā plāna izstrādes sākumā.”

“Iespējams, piesaistot vairāk ekspertus un profesionāļus. Publiskās apspriedes vadīt profesionālāk.”

“Iesaistīt vairāk ekspertus un plānu sadalīt daļās.”

“ĪADT, kuru dibināšanas mērķi ir līdzīgi un teritorijas nelielas, izstrādājami kopīgi DA plāni.”

“DAP izstrāde notiek ātrāk, **ja kvalitatīvi, profesionāli tiek sagatavota un apkopota informācija.**”

“DA plāna izstrādes laiks ļoti atkarīgs no institūciju savstarpējās komunikācijas.”

“Prasības plāna izstrādei, kas ir samērīgas ar teritorijas platību, sarežģītību un plāna izstrādei paredzēto laiku (pietiekami lielā un sarežģītā teritorijā, šķiet, DA plāna izstrāde objektīvi nevar būt ātrāka kā 1,5 - 2 gadi).”

“**Rūpīga izstrādātāju uzraudzība** un sekošana laika grafikam no DAP puses.”

“Sasaistīt plāna izstrādes gaitā fiksētās ieceres ar minimālajiem nosacījumiem to realizēšanā.”

“ĪADT, kas atrodas dažādās administratīvajās teritorijās (visbiežāk tām ir ievērojama platība, sugu un biotopu daudzveidība) DA plāna izstrāde automātiski kļūst komplicētāka un laikietilpīgāka.(..)”

“(..) To nevajag sasteigt. Vienu reizi jāizstrādā pilnīga inventarizācija, tad 1x 10 gados plāns jāuzlabo/jāaktualizē, jāatjauno paveiktais un jāsaplāno nākošās 10gades pasākumi.”

“(..) Neticu, ka kādreiz monitoringam tiks piešķirts tik daudz naudas, ka tas nosegs pilnīgi visu ĪADT monitoringu, tāpēc regulāra dabas vērtību inventarizācija ir jāveic plānu izstrādes/atjaunošanas ietvaros.”

“Kvalitatīvu plānu nav iespējams izstrādāt ātri.”

“Ja ir tik daudz iesaistīto pušu, tad procesu paātrināt ir liels izaicinājums.”

“**Ātrums nav pašmērķis.** Ja ieguldām laiku sagatavojot plānu + aprakstus, tad nākotnē - plānu grozot, pēc būtības laiks paies mazāk, jo aprakstošā sadaļa pārskatāma nevis no jauna gatavojama.”

Atziņas no intervijām ar ekspertiem

- ⇒ Jālabo atsevišķi MK noteikumos noteiktie termiņi, kas ir grūti izpildāmi un kuru lietderība ir apšaubāma;
- ⇒ Būtu labi, ja pašvaldības, līdzīgi kā ietekmes uz vidi (IVN) procedūrā, pie sākotnējās apspriešanas/plāna uzsākšanas sanāksmes uzrakstītu nosacījumus DA plānam. Tad būtu mazāka iespēja “pēdējā brīža piedāvājumiem” tūrisma infrastruktūrai u.tml. jau pēc DA plāna sabiedriskās apspriešanas. Pašvaldība atzinumā varētu vērtēt tikai to, vai ir izpildīti nosacījumi.

No sarunas ar E.L.L.E.

- ⇒ DA plānu izstrādi var paātrināt, nodrošinot kvalitatīvāku uzraudzības grupas (UG) iesaisti visās sanāksmēs, veicinot interesi un motivāciju piedalīties plāna satura uzlabošanā, kā arī piedalīties pēc iespējas agrākā DA plāna izstrādes stadijā.

No sarunas ar Ilmāru Bodnieku

Uz jautājumu, kā padarīt DA plānu izstrādi lētāku, saņemti sekojoši priekšlikumi:

Procedūras un satura vienkāršošana

“Vienkāršojot procedūru un plāna saturu.”

“Vienkāršojot DA izstrādes procesu. DAP **darba uzdevumā jāparedz tikai tas, kas svarīgs konkrētajā ĪADT.** Nav jāatkārto lietas, kas jau zināmas.”

“Veikt samaksu par apjomu, samazināt DA apjomu, uzstādīt vienotus mērķus, **slēgt līgumu ar vienu firmu par visiem DA plāniem**, lai speciālistiem jau būtu iestrādāti materiāli un pieredze.”

“**Standartizēti risinājumi.** Identificēt būtiskos elementus, bez kuriem nevar iztikt un tikai tās sadaļas gatavot.

“Samazināt atkārtotošanos, koncentrēties uz mērķi. Pilnus DA plānus strādāt tikai atsevišķām teritorijām, pārējām - vienkāršotus apsaimniekošanas plānus.”

“Plānot tikai sugu un biotopu apsaimniekošanu.”

“**Nedublēt datus**, vismaz pašā plānā.”

“(..) teritorijām, kurām pirmo reizi izstrādā plānu, to darīt pēc "pilnas programmas", pēc tam aktualizēt tikai pašu nepieciešamāko.”

“Atcelt dažādus nepamatotus terminus, **plāna izdruku gatavošanu** u.c. Koncentrēties uz katras ĪADT izveidošanas mērķa sugām un biotopiem, nevis pieaicināt pilnīgi visu jomu ekspertus.”

“Netērēt laiku vēstures apskatam.”

Plānošanai nepieciešamie dati tiek iegūti citā procesā

“Vairāk izmantot jau pieejamo informāciju, kas radīta projektu un citu pasākumu ietvaros, uzkrāta zinātniskajās institūcijās”

“Uzturot monitoringu, kas iegūst augstas kvalitātes datus par katrā teritorijā sastopamajām visām dabas vērtībām vismaz reizi sešos gados.”

“Pēc iespējas apkopot un **uzturēt lielāku datu bāzi**, ko varētu sniegt izstrādātājam un mazāk darbus dot ekspertiem. Izmantot studentu zinātniskos darbus.”

“**Optimāli izmantot pieejamo informāciju, ko analizē kamerāli**, nevis veikt ĪADT apsekošanu. Dabas skaitīšanas datu un citu datubāzu satura pieejamība. DA plāna izstrādātāja kompetences uzlabošana.”

“Obligāti piesaistāmi tikai eksperti uz galvenajām dabas vērtībām. Pārvalde nepietiekami izmanto iepriekšējo DAP izstrādē radīto materiālu un karšu slāņus. Katrs plāns tiek veidots kā jauna grāmata par teritoriju 'no nulles'! Jānosaka precīzāki darba uzdevumi, tie var būt individuāli.”

“Nodrošinot dažādu izstrādei nepieciešamo datu bezmaksas ieguvu (piem., LVM (sugu un biotopu dati), VMD (telpiskie dati, mēdijamo dzīvnieku uzskaites dati, par šo datu sagatavošanu dažkārt tiek pieprasīta samaksa), iepirkumā detālāk plānojot izmaksu pozīcijas (piem., plānotās izmaksas sabiedrības informēšanai laikrakstos, citos info avotos).”

“(..) attīstīt tālīzpētes datu izmantošanu, pielietot unificētu pieeju apsaimniekošanas pasākumu plānošanai.”

“Katru reizi nestrādājot no jauna, bet regulāri veicot informācijas aktualizāciju no monitoringiem, veiktajiem pasākumiem, speciālistu ziņojumiem. **Vienota digitāla plāna ikgadēja informācijas papildināšana**, ļautu tikai pārskatīt reizi ilgākā periodā sasniegto, maz ticams, ka pa to laiku būtiski būs mainījusies ainava, sugu sastāvs un ģeoloģija, kultūrvēsture, nianse var aktualizēt, bet šobrīd katrs plāns tiek izstrādāts no nulles.”

“Ja dati tiktu ievākti regulāri un par visām ĪADT, bet tas tā nav, jo finansējums monitoringam un izpētei ir ierobežots. Lētāk vien tad, ja ir atsevišķi, **speciāli štata darbinieki DAP**, kas veic izpēti un gatavo nepieciešamo informāciju, raksta plānus, pārskata esošos, kur nepieciešams - pasūta papildus izpēti (piem., hidroģeoloģisko).”

“Izmantot Dabas skaitīšanas datus, ekspertu **inventarizācija tikai mērķa sugām/biotopiem**.”

“(..) Iesaistot satelītdatus, ģeostatistiku, telpiskās analīzes, modelēšanas metodes - samazināt cilvēka "roku darbu" apmeklējot katru vietu.”

Plānošanas sistēmas un darba organizācijas optimizēšana

“Samazināt ekspertu atalgojumu.”

“**Samazināt administratīvās izmaksas**. Nedrukāt. Iepirkt atsevišķi ekspertu pakalpojumus, pa biotopu veidiem/sugu grupām. Iepirkumos neapvienot biotopu/sugu grupas, lai nedotu priekšroku "universālajiem" ekspertiem.”

“Pieaicināt brīvprātīgus ekspertus.”

“Optimizējot izmaksas, rīkojot attālinātās sanāksmes, lietderīgi izmantot jau pieejamos ekspertu datus.”

“Mazāk svarīgas tikšanās var organizēt attālināti.”

“Īsāks un mazāk formāls izstrādes process, ieviešot attālinātas apspriedes, ciktāl iespējams, varētu samazināt izmaksas.”

“Nekontraktēt plāna izstrādi uz āru, piesaistīt tikai atsevišķus ekspertus, pēc nepieciešamības, nevis, visu darbu uzticēt kādam 1 uzņēmumam.”

“(..) Jāsāk ar administratīvo izmaksu samazināšanu, viedokļu izteikšanu, apkopošanu e-vidē, mazāk klātienē sanāksmju, samazinot telpu, ēdināšanas u.tml. izmaksas. Koriģējams plāna saturs, izņemot "liekās" sadaļas, kas ilgstoši nemainās vai iekļautas citos dokumentos, **koncentrējoties uz dabas vērtību analīzi**.”

“Manuprāt, izvirzīt konkrētas, pietiekamas un samērīgas prasības konkrētā plāna kvalitatīvai izstrādei, organizēt iepirkumu un uzraudzīt plāna izstrādes kvalitāti. Jautājums - vai DAP jau nav pietiekami info, lai izvērtētu DA plānu izmaksu un kvalitātes adekvātumu? Ja izmaksas joprojām šķiet neadekvāti augstas, tad problēma ir vai nu pārspīlētās prasībās, vai izstrādātāju konkurences trūkumā vai arī gaidas par lētumu ir neadekvātas (piemēram, Lubāna mitrāja plāna izmaksas nosaka teritorijas sarežģītība, līdzšinējās izpētes trūkums un sarežģītās sugu un biotopu kartēšanas metodikas, piemēram, agrāk par biotopa poligonu aizpildīja 1 rindīņu tabulā, tagad - A4 lapu no abām pusēm). Cerams, neviens

nedomā, ka teritorija izpētās un plāns uzrakstās pats :) (Iespējams, arī plānu izstrādes uzraudzības izmaksas patiesībā ir daudz lielākas, t.i., **DAP būtu nepieciešami papildus cilvēku resursi**, un tāpēc gan ievelkas plānu izstrāde, gan pieklibo kvalitāte.)”

“Lauku darbus veic eksperti, bet kamerālos darbus sadarbibā ar studentiem.”

“Izstrādāt valsts institūcijām.”

“Izstrādā DAP ar saviem speciālistiem, kuriem tas ir darba pienākums. Valsts iestādes darbs kopumā būs lētāk nekā komersantam, jo komersanta mērķis ir arī nopelnīt, un jo vairāk, jo labāk (es nesaku, ka tas ir slikti, vienkārši tad jebkurš pakalpojums ir dārgāks).”

“Iesaistot esošos profesionāļus un ekspertus no DAP, pārskatot izdevumus par informatīvajiem pasākumiem, izvērtējot, kurš pasākums būtu lietderīgāks (ņemot vērā sasniedzamo mērķgrupu, piemēram, ne visiem vajadzētu info drukātā veidā u.c.). Sapulces pēc iespējas attālināti, ietaupās ceļa izdevumi u.c. izvērtēt katra projekta finansiālās prioritātes.”

“ĪADT, kuru dibināšanas mērķi ir līdzīgi un teritorijas nelielas, izstrādājami kopīgi DA plāni.”

“Domāju, ka šeit bumba ir administratīvās daļas pusē, jo lauka darbu daļa vismaz manā pieredzē jau tagad hroniski cieš no laika/resursu trūkuma - šeit nav ko samazināt. Skaidrs, ka šobrīd vēl joprojām dabas aizsardzības finansējums ir daudz par mazu, un pareizais jautājums šeit būtu nevis kā padarīt jau tā mazo finansējumu vēl mazāku, likumsakarīgi vēl vairāk pazeminot kvalitāti, bet tieši otrādi - kā palielināt finansējumu.”

Nav nepieciešams vai nav iespējams plāna izstrādi padarīt lētāku

“Tas nav iespējams, ja vēlamies kvalitatīvu plānu izstrādi. Pēdējos gados bieži uzvar pretendenti ar nereāli zemām cenām, jo vispār neplāno ekspertu apsekojumus konkrētajā teritorijā, lai fiksētu aktuālo situāciju.”

“Tas nav iespējams! Jau praksē ir gadījumi, jo labāk apmaksāts DA plāns, jo augstāka kvalitāte.”

“Lētāks plāns nav pašmērķis, ir vajadzīga kvalitāte.”

“Lētāk jau nebūs, ja ekspertiem par autorlīgumu jauni nodokļi.... Bet **svarīgi tomēr, lai viens eksperts sezonas laikā nestrādātu 8-10 projektos**, tas traucē dabas plānu izstrādi kopumā, jo nespēj iekļauties termiņos.”

“Ekspertu darbs prasa līdzekļus.”

“DA plāna izstrādes izmaksas nosaka brīvā tirgus cenas.”

Atziņas no intervijām ar ekspertiem

⇒ Jāpārskata prasība iesniegt DAP DA plāna izdrukas papīra formā un kompaktdisku formā.

No sarunas ar Latvijas dabas fondu

⇒ DA plāna papīra eksemplāru sagatavošana nav “zaļš” risinājums. Tiek sagatavots eksemplārs sabiedriskajai apspriešanai, pēc apstiprināšanas – arhīvam.

No sarunas ar E.L.L.E.

Uz jautājumu, kā padarīt DA plānu izstrādi elastīgāku, saņemti sekojoši priekšlikumi:

Plāna grozīšanas un atjaunošanas vienkāršošana

“Vienkāršotāka procedūra, atjaunojot plānu.”

“Varētu atvieglot un paātrināt grozījumu izdarīšanu esošā DA plānā. Nepieciešami kritēriji un atsevišķa procedūra.”

“Plāns ir uz 15 (20) gadiem, bet **pasākumu plānu aktualizēt ik pa 5 gadiem.**”

“Plāns ir nevis uz noteiktu laiku apstiprināts dokuments, kas guļ plauktā, bet **gan plāna izstrāde ir process**, kur ar zināmu cikliskumu tiek vērtēta apsaimniekošanas pasākumu efektivitāte nosprausto mērķu sasniegšanā un atbilstoši tam koriģēti apsaimniekošanas pasākumi.”

“Pieļaut veikt izmaiņas, aktualizējot esošos plānus, balstoties uz jaunākiem datiem, neejot pilno plāna izstrādes procedūru.”

“Pagarinot DA plāna darbības termiņu, pieļaut iestrādāt tajā ekspertu ieteikumus un grozījumus.

“Ļaut grozīt plānus, balstoties uz jaunāko zinātnisko informāciju un apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringu atvieglotā, vienkāršotā procedūrā.”

“Grozījumi normatīvos aktos, kas ļauj elastīgi un bez papildus procedūrām mainīt pasākumus, ja ir jaunāka zinātniska info vai monitoringa dati (vai kaut kas būtisks notiek teritorijā, kas iepriekš nebija paredzēts vai zināms vai vienkārši pēkšņas izmaiņas vidē).”

“Atļaut veikt grozījumus DAP, obligāti - apsaimniekošanas pasākumus.”

“Aktualizēt mērķus un rīcības atbilstoši jaunākajām zināšanām bez pilnas plāna izstrādes procedūras (t.i., nepārstrādājot/nerakstot no jauna sadaļas, kurās nekas būtisks nav mainījies).”

“1-2x gadā reģionos plānoti organizēt ieinteresēto pušu diskusiju par konkrētu ĪADT apsaimniekošanu, kuru plānos nepieciešami precizējumi, DAP aktualizē plānu redakciju, diskusiju protokolu pievienot plānam.”

Procedūras izmaiņas

“Veicot izmaiņas attiecībā uz sabiedriskās apspriešanas organizēšanas uzsākšanas termiņiem.”

“Procesu atbrīvojot no normatīvajiem žņaugiem.”

“**Pieļaujot termiņu maiņu**, ja piemēram, ekspertu darbi tiek pabeigti ātrāk, var sākt jau nākamo posmu, neskatoties uz to, ja tas varbūt vēl projekta termiņos ir vēlākā laikā. Pamainīt prioritātes, ja tādas parādās, piem., izstrādes laikā saprotot, ka jāpiesaista papildus eksperts.”

“Pārskatīt procedūru ar formālajām prasībām (UG, SA termiņi, sludinājumi, u.t.t).”

“Noteikti attālinātā procedūra, vairāk iesaistītās puses.”

“Īpašniekiem un interešu grupām **ļaut iesniegt savus priekšlikumus regulāri**: ir ideja - iesniedz priekšlikumu.”

“Formālu uzraudzības grupas lēmumu pieņemšanas, parakstu vākšanas atcelšana.”

Plāna satura izmaiņas

“Samazinot DA plāna apjomu, iespējama laicīga plānu pārskatīšana. **Atjaunojot plānus, analizējamās tikai tās izmaiņas, kas saistītas ar biotopu un sugu skaita, platības samazināšanos/palielināšanos.**”

“(..) MK noteikumos paredzētā plāna struktūra (t.i. visas sadaļas) varētu nebūt obligātas, tādējādi atstājot brīvākas rokas plāna izstrādātājiem nerakstīt nevajadzīgu tekstu tikai tāpēc, ka plāna struktūra to prasa. Vienlaikus jāpalielina DAP loma uzraudzības procesā, lai plāna izstrādātāji neizmanto tu ļaunprātīgi un no tā neciestu plāna kvalitāte.”

“**Fokusēties uz ĪADT aizsardzības mērķiem, sugu un biotopu aizsardzību.** Pašreiz dabas aizsardzības plāns nedaudz atgādina teritorijas plāna sadaļu, kur ir par visu un tai pat laikā ļoti vispārināti, tieši tas, kas attiecas uz sugām & biotopiem ir maz un grūti atrast/izsijāt kopējā tekstā. Sašaurināt plāna saturu un atstāt tikai to, kas attiecas uz aizsargājamā teritorijā esošajām sugām un biotopiem.”

“Atkāpes no plāna satura, atbilstoši teritorijas specifikai, problemātikai.”

Komunikācijas un sadarbības uzlabošana

“Vairāk komunicēt un informēt īpašniekus.”

“**Uzlabot komunikāciju un sadarbību starp iesaistītajām personām, organizācijām un vietējām kopienām.**”

“Savlaicīgi uzsākt dialogu ar zemju īpašniekiem, kas nereti ir galvenais DA plāna izstrādes aizkavēšanās iemesls.”

“Organizēta **datu apmaiņa starp ekspertiem**, savstarpēja ieklausīšanās, dialogu veicināšana attiecībā uz dažādām konfliktsituācijām.”

“Jau DA plāna izstrādes sākumā noskaidrot problēmsituācijas un laika gaitā rast risinājumus un kompromisus.”

Darba uzdevuma un darba organizācijas uzlabošana

“Manuprāt, "saprātīgu elastību" varētu panākt ar konkrētu mērķu un prasību izvirzīšanu, regulējumu, kas ļauj plānā aktualizēt vajadzīgās jomas, nezaudējot teritorijas kontekstu, un ar čaklu darbu gan plāna izstrādātāju, gan DAP (izstrādes uzraudzības) pusē.”

“Katram plānam noteikt konkrētus mērķus, lai nav lieku darbu un informācijas ar “copy-paste”.

“(..) plānojot plānu izstrādes grafiku atbilstoši dabas procesu sezonalitātei, nevis to ignorējot. Tas gan rezultātā varbūt izraisīs tieši pretēju efektu - plānu izstrāde kļūs šķietami vēl neelastīgāka, taču tas ir kvalitātes jautājums. Manā skatījumā elastīguma pamats ir tieši kvalitatīvi lauka darbu rezultāti, un ieguvums būs acīmredzams - ar kvalitatīviem datiem var strādāt ļoti elastīgi.”

“Ja tiešām būtu izplānots, **kurām teritorijām vajadzīgs "pilnais" DA plāns, bet kurām pietiek tikai ar īsu apsaimniekošanas plānu vai ekspertu atzinumiem**, tad tas visu šo procesu padarītu īsāku un elastīgāku.”

“Izstrādāt DA izstrādes vadlīnijas un labo praksi, kas satur informāciju, kā strādāt elastīgāk.”

“Grozot normatīvos aktus, MK noteikumus.”

“Kāda nozīme tam, ka plānu apstiprina VARAM ministrs, ja plānam ir ieteikuma raksturs?”

“Ja plānus turpmāk izstrādātu DAP vai zinātniskās institūcijas, tad cita apstiprinājuma nevajadzētu un to varētu uzskatīt par normālu plānošanas dokumentu.”

“**Digitāls plāns**, kurā plāna darbības laikā var aktualizēt informatīvās sadaļas atbilstoši jaunākai info. Protams, kaut kāda kontrole un plānotais ilgtermiņā ir jāsaglabā nemainīgs. Varbūt UG jābūt teritorijai patstāvīgai un plāns reizi gadā jāaktualizē katrā vietā, ja ir izmaiņas, saskaņojot to ar UG, bet reizi 10 gados veic pilnīgāku aktualizāciju.”

“Dažreiz ir pastiprināta birokrātija.”

“Deleģēt DA plānu izstrādi vienai institūcijai vai struktūras vienībai.”

“DAP darba uzdevumā jāparedz tikai tas, kas svarīgs konkrētajā ĪADT. Nav jāatkārto lietas, kas jau zināmas.”

“DA plānu izstrādāt un apstiprināt pa daļām.”

“Piesaistīt plāna izstrādē praktiķus, kas spēj nodefinēt prasības aktivitāšu izpildei.”

Nav nepieciešams padarīt elastīgāku

“Tā jau ir pārāk elastīga, ļaujot iznīcināt ļoti būtiskas dabas vērtības - īpaši aizsargājamus biotopus un ĪA sugu atradnes. Jau pirms plāna izstrādes. kā arī tā laikā, un nepamatoti ilgā laikā pēc plāna apstiprināšanas - kad VARAM beidzot izvēlas, kuru ĪADT Ind.not. sagatavot, pārkopējot plāna piedāvājumu, pieteikt VSS un sākt cīņu MK.”

“Ko nozīmē "elastīgāku", jo plānu nevar arī pārvērst par piesegu elastīgu iegribu īstenošanai (ja ļoti vajag, tad arī ar pašreizējo regulējumu var panākt lielu elastību - skat. DA plānu papildinājumus ERAF infrastruktūras īstenošanai.”

“DA plāna izstrāde ir pietiekoši elastīga.”

Atziņas no intervijām ar ekspertiem

⇒ Vajadzētu būt kārtībai, kā saskaņot izmaiņas apsaimniekošanas pasākumos, neizstrādājot jaunu DA plānu (piemērs ar tūrisma infrastruktūras plānu korigēšanu, gatavojot ERAF projektu), dalot, vai tās attiecas uz visu teritoriju, vai tikai uz konkrēto zemes īpašnieku. Ja lielā teritorijā ietilpst mazākas, tad tajās apsaimniekošanas pasākumus varētu pārskatīt, neizstrādājot jaunu DA plānu lielajai teritorijai

No sarunas ar Latvijas Dabas fondu

⇒ Tam, ka DA plānu izstrāde kļūtu elastīgāka, paredzot iespēju grozīt apsaimniekošanas pasākumu daļu atsevišķi no DA plāna, ir savi riski, ja lēmuma pieņemšanā netiek iesaistītas visas ieinteresētās puses un eksperti.

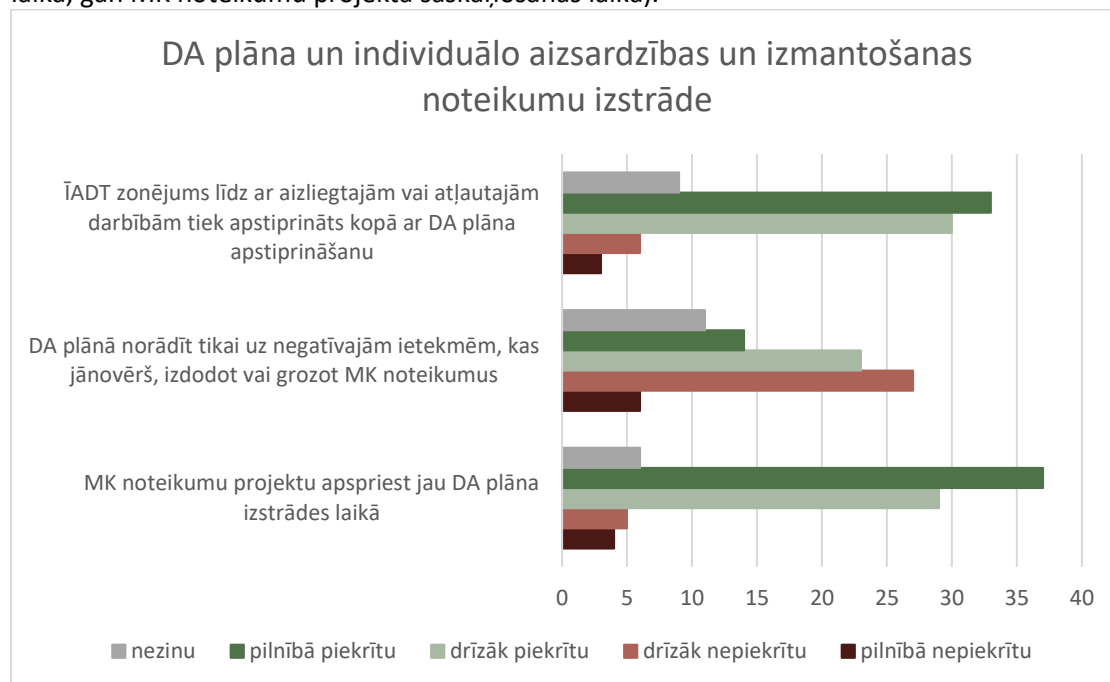
No sarunas ar Ilmāru Bodnieku

⇒ Jābūt noteiktai procedūrai, kas nav tik sarežģīta kā jauna DA plāna izstrāde, kādā iespējams grozīt DA plānā noteiktos ĪADT, sugu un biotopu aizsardzības mērķus un apsaimniekošanas pasākumus.

⇒ Apsaimniekošanas pasākumus var grozīt DAP, bet tad jābūt iekšējai procedūrai, uz kā pamata tas tiek darīts.

No sarunas ar DAP Pierīgas reģionālo administrāciju

Devītajā jautājumā respondenti tika lūgti novērtēt priekšlikumus, lai mazinātu birokrātisko slogu un novērstu dubultu ĪADT individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu (MK noteikumi) vai to grozījumu apspriešanas un saskaņošanas procesu (gan DA plāna izstrādes laikā, gan MK noteikumu projekta saskaņošanas laikā).

Respondentu vairākums atbalsta to, ka vai nu ĪADT zonējums un aizliegtās, atļautās darbības tiek apstiprinātas kopā ar DA plānu kā plāna saistošā daļa (81,5 % pilnībā vai drīzāk piekrīt), vai arī DA plāna izstrādes laikā tiek jau apspriests MK noteikumu projekts (77,8 % pilnībā vai drīzāk piekrīt). Savukārt tam, ka DA plānā varētu norādīt tikai uz negatīvajām ietekmēm, kas jānovērš, izdodot vai grozot MK noteikumus, pilnībā vai drīzāk piekrīt tikai 45,7 %, bet pilnībā vai drīzāk nepiekrīt 40,7 % respondentu.

DA plāna un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde

Respondentu komentāri par 9. jautājumu

“Zonējumu pamatojumam jābalstās uz skaitliskiem kritērijiem, ilgtermiņa ieguvumu, jābūt pamatotākam = jāizriet no ar matricu izvērtētiem mērķiem.”

“Sarežģīts jautājums. No vienas puses būtu labāk, ka ĪADT zonējums un MK noteikumi tiktu apstiprināti reizē ar DA plānu. Bet no otras puses, zinot, ka tas ir viens no klupšanas akmeņiem, tas ievilktu procesu un neparedzamu laiku un tajā laikā apgrūtinātu veikt citus nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus, tai skaitā piesaistīt finansējumu, jo nav apstiprināta DA plāna. Varbūt var apstiprināt pa daļām?”

“Protams, ja individuālos noteikumus sagatavo jau plāna izstrādes laikā, tad tos daudzkārt īsākā laikā var apstiprināt MK.”

“**Plāna apstiprināšana jāsaģlabā nodalīta no IAIN, taču IAIN ir jāizstrādā īsā termiņā pēc DAP pabeigšanas 6 mēnešu laikā.**”

“Pilnībā atdalīt ekspertu darbu no administratīvās un formālās daļas, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas. Eksperti nekļuva par ekspertiem, lai to darītu. Ekspertu uzdevums ir iet dabā un konstatēt situāciju. Strādāt ar informāciju un to interpretēt jau ir ierēdņu un administratīvās daļas uzdevums.”

“MK noteikumu izstrāde ir specifisks process, kas prasa laiku un zināšanas, kuras bieži trūkst plāna izstrādātājiem un arī UG pārstāvjiem. Plāna laikā ir jāpasaka, kur un kāda stingruma aizsardzība derētu, bet **kā to iekļaut noteikumos ir jādomā juristiem.**”

“Manuprāt, ja MK noteikumu projektu apspriež jau DA plāna izstrādes laikā, tad ĪADT zonējums līdz ar aizliegtajām vai atļautajām darbībām var tikt apstiprināts vienlaikus ar DA plānu vai

drīz pēc plāna apstiprināšanas arī kā teritorijas individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (..). Tikai ir korekti jānoorganizē un jānodala noteikumu projekta apspriešanas process, lai diskusijas ar zemes īpašniekiem maksimāli notiktu plāna izstrādes laikā, bet ar VARAM iesaisti, lai process ir oficiāls, bet tomēr lai plānā var palikt arī ar zemes īpašniekiem, t.sk. ar LVM un pašvaldībām nesaskaņoti punkti noteikumos un zonas, un lai, piemēram, ZM iebildumi par noteikumu projektu lieki nebremzētu plāna izstrādi un apstiprināšanu.”

“**Jo ātrāk tiek apstiprināti MK noteikumi un zonējums, jo lielāka jēga ir izstrādātajam plānam dabas aizsardzībā,** pretējā gadījumā (īpaši, ja plānotie aizsardzības pasākumi būtiski atšķiras no esošā aizsardzības režīma) zemes īpašnieki var paspēt (un to arī dara) negatīvi ietekmēt dabas vērtības, kuru aizsardzībai izstrādāts jaunais plāns un MK noteikumu projekts. Mēs vis labi atceramies, kas notika valsts mežos ne vienā vien teritorijā, kad tapa zināms jaunais plānotais zonējums un aprobežojumi - steidzīgi tika izcirsts viss, ko varēja, atdodot pēc tam dabai "sačakarētus" mežus.”

“**Ideāli būtu izveidot ĪADT standarta zonējumu ar standarta aizliegtajām un atļautajām darbībām, piemēram, vispārējos noteikumos.** DA plānam būtu saistošā daļa, ar kuru tiktu apstiprināts zonējums - viss tiktu paveikts jau DA plāna izstrādes gaitā. Jādomā, kā to juridiski korekti noformēt. Ja plāns vismaz daļēji būtu saistošs, tad arī zemes īpašniekiem būtu lielāka interese par to.”

“IAIN iestrādāt vienīgi attiecīgai ĪADT specifiskas prasības. Tas ievērojami samazinātu MK noteikumu projekta apjomu, paaugstinātu kvalitāti, paātrinātu procesu.”

“Domāju, ka zonējums ir MK noteikumu sastāvdaļa un plāns ir rekomendējošs. Nebūtu jājauc savā starpā lietas.”

““Sarežģītajām”/daudzīpašumu teritorijām jātaisa divu līmeņu plāni: stratēģiskie plāni ar ĪADT zonējumu un sugu un biotopu apsaimniekošanas plāni.”

Secinājumi

- ⇒ Respondenti kopumā atbalsta to, ka ĪADT funkcionālajam zonējumam un aizliegtajām un atļautajām darbībām ir jāiegūst juridisks spēks pēc iespējas vienlaikus ar DA plāna apstiprināšanu.
- ⇒ Respondenti atbalsta to, ka individuālo noteikumu projekts tiktu izstrādāts un apspriests DA plāna izstrādes laikā, nevis atsevišķā procesā.

Komentāros pie šī jautājuma un arī pie iepriekšējiem jautājumiem norādīts, ka laikā, kamēr notiek saskaņošana un diskusijas, var tikt veiktas tādas darbības, kas ar jauno regulējumu vairs netiktu atļautas un kas būtiski negatīvi ietekmē ĪADT dabas vērtības, piemēram, aizsargājamo meža biotopu izciršana. Līdz ar DA plāna izstrādes uzsākšanu būtu vēlams noteikt moratoriju saimnieciskajām darbībām konstatēto dabas vērtību teritorijās.

Komentāros norādīts, ka vēlams, lai noteikumu daļas, ja par to izvērsas diskusijas ar institūcijām un zemes īpašniekiem, apstiprināšana nekavētu pārējā DA plāna apstiprināšanu.

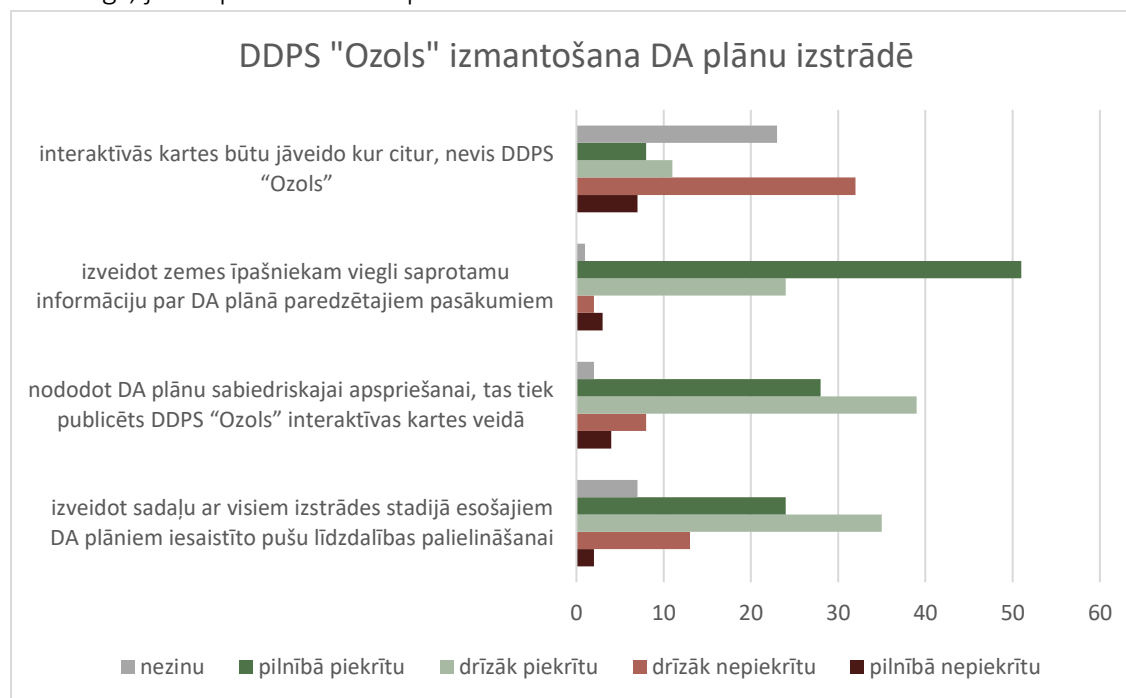
Jāizskata iespēja individuālajos noteikumos izmantot standarta zonējumu ar standarta aizliegtajām un atļautajām darbībām vai arī individuālajos noteikumos ietvert tikai attiecīgajai ĪADT specifiskas prasības.

Atziņas no intervijām ar ekspertiem

⇒ Teritorijas individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu (IAIN) vai to grozījumu projektu jāizstrādā kopā ar DA plānu, jo šajā formātā IAIN projektam ir konkrētās teritorijas problemātikā viskompetentākie vērtētāji; ⇒ UG darbā varētu piedalīties VARAM pārstāvis (vismaz pēdējās sanāksmēs), lai izvērtētu IAIN projektu un lai būtu iespējams sapludināt IAIN saskaņošanas	⇒ DA plāna izstrādē vajadzētu iesaistīties DAP juristam, ja ir paredzēta individuālo noteikumu izstrāde. Jāiedod izstrādātājam arī aktuālais individuālo noteikumu bāzes variants; ⇒ Jautājums par DA plāna juridisko statusu ir pamats tālākajam; ⇒ Varbūt ir iespēja apstiprināt DA plānu (aprobežojumu daļu) kā pašvaldības saistošos noteikumus?

procesu DA plāna izstrādē un MK noteikumu apspriešanā No sarunas ar Latvijas Dabas fondu	⇒ Nav akceptējams, ja individuālos noteikumus apstiprina pēc tik ilga laika pēc DA plāna apstiprināšanas. Turklāt zemes īpašnieki tiek apziņoti divreiz, kas rada apmulsumu; ⇒ Visus gadījumus tikai ar unificētu zonējumu, kur aprobežojumi katrai zonai iekļauti vispārējos noteikumos, nebūs iespējams atrisināt, sarežģītākiem plāniem būs nepieciešami individuālie noteikumi (kā piemērs – laivu ceļi Durbes ezerā). Divi noteikumi vienlaikus (individuālie un vispārējie) – arī būs sarežģīti. No sarunas ar E.L.L.E.
⇒ Ir gadījumi, kad vairākos secīgos DA plānos ir sagatavots individuālo noteikumu projekts, kas tā arī nav ticis apstiprināts. Vajadzīga labāka sadarbība ar VARAM DA plāna izstrādes laikā, lai lieki nerakstītu noteikumu projektu, ja tas netiks tālāk virzīts; ⇒ Vajadzētu analizēt, cik DA plānos ir iekļauts individuālo noteikumu projekts, cik gadījumos un cik ilgā laikā pēc DA plāna apstiprināšanas tas apstiprināts? Pēc šādiem datiem var izdarīt objektīvus secinājumus par turpmākā darba organizēšanu un nepieciešamajām izmaiņām, tajā skaitā galvenajām problēmām – kāpēc un kurā etapā process kļūst neefektīvs, kā to risināt? No sarunas ar Ilmāru Bodnieku	

Desmitajā jautājumā respondenti lūgti atzīmēt, kurš no priekšlikumiem šķiet lietderīgs, ja DA plānu izstrādē plašāk tiek izmantota DDPS "Ozols".

Respondenti lielāko atbalstu pauduši iespējai, ka DDPS "Ozols" tiek izveidota zemes īpašniekiem viegli saprotama informācija par DA plānā paredzētajiem pasākumiem (63 % pilnībā piekrīt un 29,6 % drīzāk piekrīt). Respondenti atbalsta arī to, ka DDPS "Ozols" tiktu izveidota sadaļa ar visiem izstrādes stadijā esošajiem DA plāniem iesaistīto pušu līdzdalības palielināšanai (pilnībā vai drīzāk piekrīt 72,8 %) un, ka nododot DA plānu sabiedriskajai apspriešanai, tas tiek publicēts DDPS "Ozols" interaktīvās kartes veidā (82,7 pilnībā vai drīzāk piekrīt %). Savukārt tam, ka interaktīvās kartes būtu jāveido kur citur, nevis DDPS "Ozols", pilnībā vai drīzāk nepiekrīt 48,1 % respondentu, bet 28,4 % nevar atbildēt uz šo jautājumu.

Saņemtie komentāri par tēmu, kā vēl izmantot DDPS "Ozols" DA plānu izstrādes procesa optimizēšanai:

DDPS "Ozols" izmantošana DA plānu izstrādē

Respondentu komentāri par 10. jautājumu

"Ozols tiktu izmantots arī DA plāna izstrādes procesā, lai saskaņotu ekspertu viedokļus par apsaimniekošanu. Ozols tiktu izmantots arī pēc plāna apstiprināšanas, lai vērtētu pasākumu ieviešanas efektivitāti, uzkrājot datus par veiktajiem pasākumiem un par sugu un biotopu stāvokli."

"Ozols kļūst pārbāzts un nepārskatāms. Jau esošajai informācijai ir nepieciešams apraksts/vadlīnijas, kur meklēt konkrētas lietas un kā tās izmantojamas."

"Nav vajadzības DDPS pārbīvēt ar visādu informāciju."

"(..) ir nepieciešams: 1) **izveidot ērti atrodamu un ērti lietojamu sadaļu ar visiem izstrādes stadijā esošajiem DA plāniem** iesaistīto pušu līdzdalības palielināšanai (..), 2) nododot DA plānu sabiedriskajai apspriešanai, tas tiek publicēts interaktīvās kartes veidā - droši vien tajā Ozola atzarā par plānu izstrādi, jo klāt vēl virsū parastajam Ozolam neliekas prātīgi, jo jau tā tur ir ļoti daudz slāņu. Par interaktīvajā kartē rādāmajiem slāņiem un info vajadzīga atsevišķa diskusija."

"LŪDZU beidzot sakārtot abpusēju sinhronizāciju ar Dabasdatiem! Tas ir smieklīgi, un brīžiem pat absurdi, ka šobrīd kvalitatīvāka informācija ir pieejama privātā, nevis valstiskā datubāzē. Pat grūti vārdos izteikt, cik ļoti tas atvieglo Ozola lietošanu. Nu, un protams, Ozola lietošanas ērtuma ziņā ir vēl daudz, kur augt."

“Likvidēt nekvalitatīvus datus, kas regulāri tiek importēti no dabasdati.lv”

“Interaktīvas kartes ir laba ideja, cerot, ka visām iesaistītām pusēm ir tai piekļuve. Manuprāt **Ozolā nevajadzētu publicēt info, kas ir apspriešanas stadijā**, bet tikai gala apstiprināto versiju.”

“Iestrādāt arī citus datus, ne tikai par dabas vērtībām un tūrisma infrastruktūru. Zināmā mērā varētu līdzīgi TAPIS lūgt izstrādātājiem visas tematiskā kartes gatavot pēc vienādiem nosacījumiem.”

“Ierosinātie plāna grozījumi un precizējumi pirms publiskās diskusijas tiek publicēti Ozolā.”

“Dabas eksperta atzinumus varētu rakstīt iekšā specifiskā formā Ozolā. **Liela daļa īpašnieku neprātīs lietot interaktīvās kartes**, jādoma cita pieeja.”

“DA plānu izstrāde DDPS "Ozols" novērstu gadījumus, kad ir dažāda informācija par minēto teritoriju, piemēram, Ozolā ir informācija par mikroliegumu, kas izveidots noteikta meža biotopa aizsardzībai, bet DA plānā tajā vietā pat neparādās biotops. Kā arī pdf kartes vispār ir grūti pārskatāmas un analizējamas.”

“Baidos, ka daļa zemes īpašnieku to neprātīs pielietot un līdz ar to procesā neiesaistīsies tikai digitālo prasmju trūkuma dēļ. Līdz ar to **paralēli būtu jāsaglabā iespēja kartes apskatīt, komentēt arī papīra formātā** (ja tas tiešām nepieciešams).”

“Atsevišķā sadaļā dodot iespēju sabiedrībai paust savu viedokli, komentārus.”

“"Ozols" būtu pareizā vieta, lai nejauktu galvu un visa dabas aizsardzība būtu vienuviet, taču nopietni jāpiestrādā pie darbības stabilitātes, kas šobrīd nav (bieži ķeras, neielādējas).”

Secinājumi

- ⇒ Respondentu vairākums atbalsta plašāku DDPS “Ozols” iesaisti dabas aizsardzības plānošanā, bet nesaskata šādas iespējas pašreizējā DDPS “Ozols” versijā.
- ⇒ Respondenti norāda, ka tomēr jāsaglabā iespēja iepazīties ar kartēm arī izdruku vai *,pdf datņu veidā, jo zemes īpašnieku digitālās prasmes nav augstas.

Būtu nepieciešamas tālākas un specifiskas diskusijas par DDPS “Ozols” attīstību, lai to piemērotu DA plānu publicēšanai jau izstrādes stadijā.

Atziņas no ekspertu intervijām

- ⇒ Jāattēlo tikai aizsargājamās sugas vai arī jābūt iespējai atslēgt pārējo sugu atradņu attēlojumu;
- ⇒ vajadzētu attēlot arī krasta kāpu aizsargjoslu, ciemu robežas u.tml.;
- ⇒ Jāuzlabo publiskās versijas darbība – tai tiek pievērsta pārāk maza uzmanība;
- ⇒ publiskajā versijā īpašniekam vajadzētu būt iespējai redzēt visas dabas vērtības, kas ir viņa īpašumā, izņemot tās, kuru atradnēm ir ierobežoti pieejamas informācijas statuss;
- ⇒ Jābūt iespējai redzēt tās teritorijas, kurās notiek DA plānu izstrāde;
- ⇒ Būtu labi, ja DA plāns jau tā izstrādes gaitā tiktu publicēts Ozolā, it sevišķi lielās teritorijas (šobrīd daži izstrādātāji publicē online GIS);
- ⇒ Informācijai Ozolā jābūt tādai, lai zemes īpašnieks to var viegli uztvert, lai ir saites uz apsaimniekošanas pasākumu aprakstiem, nosacījumiem, ko drīkst un ko nedrīkst darīt.

No sarunas ar Latvijas Dabas fondu

- ⇒ Šobrīd interaktīvā karte tiek lietota tikai iekšēji, nepiedāvājot visiem iesaistītajiem, t.sk. zemes īpašniekiem, jo nav iespējams nodrošināt, ka netiek lejupielādēti DA plāna izstrādātājam nepiederoši dati, piemēram, kadastra informācija;
- ⇒ Interaktīvā karte ir ļoti labs rīks DA plāna izstrādē. Tajā var aktīvi iesaistīties eksperti, zīmējot poligonus, rediģējot sugu atradņu datus u.t.t. Dabas skaitīšanā eksperti ir pieradināti pie darba ar kolektoru, kur viss pamats jau ir sagatavots, paliek tikai šaura joma, kur darboties;
- ⇒ Interaktīvās kartes būtu labs risinājums arī, lai izvairītos no DA plāna saturā iekļauto karšu labošanas katru reizi, kad tiek veiktas kādas izmaiņas;
- ⇒ Ja interaktīvā karte tiktu veidota uz Ozola platformas, tas būtu labs risinājums.

No sarunas ar E.L.L.E.

- ⇒ Ozolu varētu veidot līdzīgi kā TAPIS. Plānošanas dokumenti ir telpiski piesaistīti un ir izsekojams viss to sagatavošanas un apspriešanas process, dažādās redakcijas;
- ⇒ Lēmumi par teritorijas plānojuma uzsākšanu tiek publicēti TAPIS;

- ⇒ Pēdējā laikā iedzīvotāji ir sapratuši, kā teritorijas plānojums var viņus ietekmēt un piedalās aktīvāk, to ietekmējusi arī TAPIS ieviešana;
- ⇒ Attālinātas sanāksmes ir iespējamas, bet ne lielajiem pašvaldību teritorijas plānojumiem.

No sarunas ar VARAM Telpiskās plānošanas departamentu

- ⇒ OZOLĀ ir atrodamī gan jaunie Dabas skaitīšanas biotopī, gan arī agrāk kartētie – nav skaidrs, vai “vecie” biotopī joprojām dabā pastāv, vai arī Dabas skaitīšanā vairs nav atzīti par aizsargājamam biotopam atbilstošiem.
- ⇒ Problēma ir datu plūsmā starp dažādām organizācijām un ministrijām, katrai ir sava informācijas sistēma
- ⇒ Apsaimniekošanas pasākumu slānis OZOLĀ ir nepārdomāts, jo pasākumu klasifikators ir ļoti detalizēts un vienā teritorijā var pārklāties vairāki apsaimniekošanas pasākumi, tas nav vizuāli uztverams un apgrūtina sistēmas lietotāja darbu;
- ⇒ Infrastruktūras slānī tiek pieprasīta liela katra plānotā infrastruktūras objekta detalizācija (materiāls, izmērs u.tml.), kas būtu saprotams, ja tiek gatavots konkrēts infrastruktūras projekts vai arī tiek apkopota informācija par jau izbūvēto infrastruktūru, bet nav atbilstoši DA plāna izstrādes laikā esošajai informācijai par plānoto infrastruktūru;
- ⇒ Gatavojot DA plāna iepirkumu un darba uzdevumu, nepieciešamās sugu ekspertīzes jomas jāatlasa ne tikai, balstoties uz jau zināmajām atradnēm, bet arī uz teritorijas piemērotību citām sugu grupām, piemēram, sūnām un ķērpjiem;
- ⇒ DA plānā vajadzīga arī ainavu plānotāja iesaiste, jo sugu un biotopu ekspertiem nereti ir pārāk šaurš skatījums tikai uz savu ekspertējamo jomu;
- ⇒ DA plāna izstrādē ļoti nepieciešama ir OZOLA mobilā aplikācija, ar kuru būtu iespējams izmantot kartes, ejot dabā, kā arī atzīmēt, piemēram, vietas, kur nepieciešama apsaimniekošana;
- ⇒ Nepieciešamas regulāras apmācības par OZOLU un par tā mobilo aplikāciju.

No sarunas ar Māri Nīti

- ⇒ Ja interaktīvā karte tiktu veidota uz Ozola platformas, tas būtu labs risinājums. Augtu DA plānu popularitāte un iedzīvotāju un institūciju iesaiste;
- ⇒ Šobrīd ir problēmas ar dažādu gadu DA plānu informāciju Ozolā, piemēram, ar dabas tūrisma infrastruktūru. Ir liels informācijas apjoms, kur vienkopus esošā un plānotā infrastruktūra

No sarunas ar Ilmāru Bodnieku

- ⇒ Informācijai par veiktajiem apsaimniekošanas pasākumiem ir jābūt viegli pievienojamai datubāzei, ierakstot to tikai vienā vietā, vislabāk brīva teksta piezīmju formā (pietiekama apjoma piezīmju lauks) par katru gadu. Ja nepieciešams, lai pēc iespējas vairāk informācijas nonāktu Ozolā, tad tabulu aizpildīšanai jābūt pēc iespējas vienkāršai, uzkrājot tikai tos datus, kas ir tiešām nepieciešami un pēc tam tiks izmantoti;
- ⇒ Visiem apsaimniekotājiem vajadzētu būt pienākamam pievienot datubāzei informāciju par paveikto, piemēram, līdz gada beigām;
- ⇒ Ja tiek veikts kāds cits apsaimniekošanas pasākums, kas nav paredzēts DA plānā, to vajadzētu pievienot DA plāna datubāzei, lai visa informācija par konkrētajā ĪADT īstenotajiem pasākumiem būtu vienkopus;
- ⇒ Ir jāatrisina jautājums par iespējām pievienot Ozolam apsaimniekojamo vietu fotofiksācijas;
- ⇒ Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings ir jāveic visos poligonos, kur Natura 2000 teritorijas DA plānā ir paredzēta apsaimniekošana (nav neiejaukšanās režīms) vismaz vienu reizi 6 gadu laikā. Šis monitorings visdrīzāk ir jāiekļauj valsts monitoringa programmā, savstarpēji saskaņojot ar esošo Natura 2000 vietu monitoringu;
- ⇒ Saņemot apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringa rezultātus, ir jāpārskata plānotie apsaimniekošanas pasākumi, vai tajos nav nepieciešamas korekcijas. To dara vai nu DAP Dabas aizsardzības departaments, vai reģionālās administrācijas, bet tam nepieciešama papildu kapacitāte.

No sarunas ar DAP Pierīgas reģionālo administrāciju

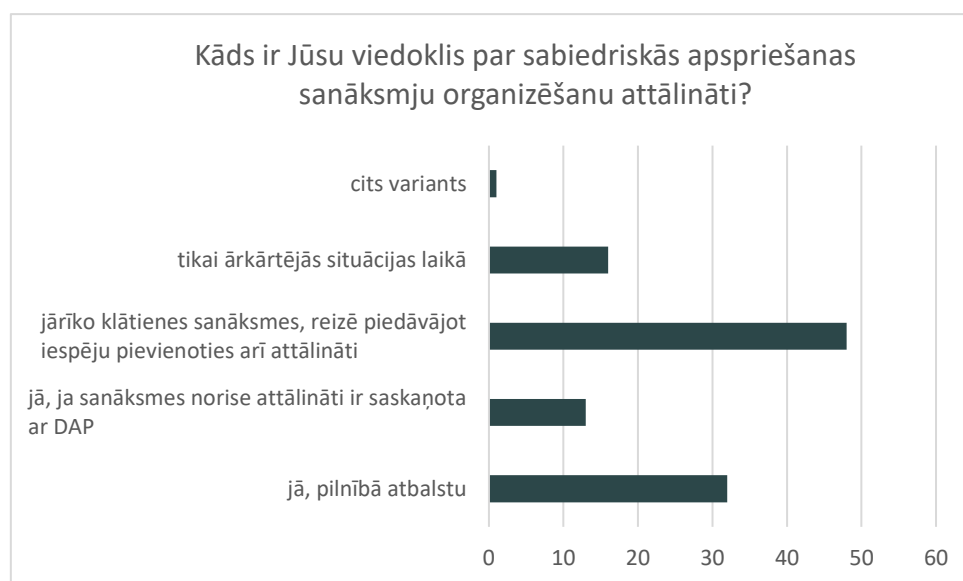
- ⇒ Varbūt DA plānu izstrādes procesu ir iespējams “piesiet” pie Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas (TAPIS)? TAPIS ir tuvāks un saprotamāks pašvaldībai, varbūt tā var padarīt DA plānu tuvāku pašvaldībai?

⇒ Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringa metodika, kuru varētu izmantot arī DA plānu apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitoringā, tiks izstrādāta Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projektā "Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai" projektā Nr. 5.4.3.0/20/I/001, par to būs atskaite.

No sarunas ar Sandru Ikaunieci

Vienpadsmitajā jautājumā tiek vaicāts respondentu viedoklis par sabiedriskās apspriešanas sanāksmju organizēšanu attālināti.

Uz šo jautājumu katrs respondents varēja atbildēt ar vairākiem atbilstošu variantiem, tāpēc no 81 respondenta saņemtas kopumā 110 atbildes.

59,3 % respondentu atbalsta to, ka jārīko klātienē sanāksmes, reizē piedāvājot iespēju pievienoties arī attālināti, bet 39,5 % pilnībā atbalsta attālinātu sanāksmju rīkošanu. Savukārt 19,8 % atbalsta attālināto sanāksmju rīkošanu tikai ārkārtējās situācijas laikā, bet 16,1 % - ja attālinātās sanāksmes rīkošana ir saskaņota ar DAP.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmju organizēšanu attālināti?

Respondentu komentāri par 11. jautājumu

“(..) klātienē sanāksme ar iespēju pievienoties attālināti, taču Covid situācijas dēļ droši vien tas paliks vēlmju līmenī vēl uz kādu laiku.”

“Variants "jārīko klātienē sanāksmes, reizē piedāvājot iespēju pievienoties arī attālināti" šķiet pilnīgākais un demokrātiskākais, jo klātienē sanāksme tomēr ir dzīvāka, bet dalība vienkāršāka un plašāka ir attālinātajās sanāksmēs. Ja nav iespējams apvienotais variants, tad var palikt arī pie attālinātajām sanāksmēm (un tad var jau rīkot arī papildus klātienē sanāksmi ar ieinteresētajiem priekšlikumu un komentāru sniedzējiem, ja epidemioloģija atļauj).”

“Svarīgi, ir kā organizē sabiedrisko apspriešanu un vai tās vadītājs - moderators, ir jomas profesionālis. Vienkārši formāls pasākums zemā kvalitātē jebkādā noformējumā, mērķi nesasnies. Kamēr, arī pilnībā attālināti, ja sagatavojas - ir iespējams strādāt.”

“Sabiedriskās apspriedes būtu nepieciešamas tikai stratēģiskajiem plāniem. Sugu un biotopu apsaimniekošanas plāni (plānotie pasākumi) jāapspriež ar zemes īpašnieku individuāli.”

“Pieļaujot attālinātu dalību, tas palielinās dalībnieku elastību un samazinās ceļā pavadāmo laiku.”

“No attālinātām sanāksmēm **nav tāda atgriezeniskā saite kā no klātienē.**”
 “Ne visiem interesentiem ir iespēja pieslēgties attālināti.”
 “Ne visi cilvēki prot lietot atbilstošās tehnoloģijas, kas ļauj piedalīties sanāksmes attālināti.”
 “Ne visi cilvēki izsakās, ja tas jā dara digitālā vidē, bet daudzi nepiedalās, jo nevēlas ērti klātienē.
 Apvienots klātienē/ digitālais process būtu ideāls visiem, ja vien ir **labs moderators.**”
 “Ja nav paredzēta došanās dabā un ja sanāksmes dalībnieku lielākā daļa nedzīvo vai nestrādā tuvu sanāksmes norises vietai, tad attālināta sanāksme ir labs veids, kā samazināt resursu patēriņu - ceļam patērēto laiku un naudu.”
 “Ietaupa laiku un resursus.”
 “Dzīve jau ir pierādījusi, ka nav jābrauc pāri visai Latvijai, lai nokļūtu uz 2 stundas garu **uzraudzības grupas sanāksmi**, ko lieliski var noorganizēt attālināti. Ietaupās daudzi resursi.”
 “Daudziem vietējiem iedzīvotājiem tas nav pieejams.”
 “Attālināti neko apspriest nevar... Ir jāsaprot, ka laukos cilvēki internetu neizmanto vai izmanto reti. Un tie "privātie zemju īpašnieki" parasti ir pensionāri...”
 “Attālinātās sanāksmes ir ērtas, bet noderīgāk būtu tikties un kopīgi apmeklēt ĪADT, kurai izstrādā DA plānu.”
 “Attālinātās sanāksmes dod iespēju lielākam skaitam interesentu piedalīties.”
 “Attālināta pieslēgšanās palielinātu ieinteresēto dalībnieku skaitu.”
 “Atsevišķas sanāksmes, ja to pieļauj epidemioloģiskā situācija, tomēr būtu organizējamās klātienē.”
 “Arī turpmāk vēlētos sanāksmēs piedalīties attālināti.”

Secinājumi

- ⇒ Kopumā respondenti atbalsta to, ka attālinātās sanāksmes kā iespēja paliek arī tad, kad epidemioloģiskā situācija atļaus rīkot klātienē sanāksmes.
- ⇒ Kā attālināto sanāksmju ieguvumi tiek minēta iespēja piedalīties vairāk cilvēkiem, kā varētu klātienē, kā arī iespēja ietaupīt laiku un ceļa izdevumus, kā zaudējumi – ne visiem cilvēkiem, it sevišķi laukos, ir iespējas un prasmes piedalīties attālinātā sanāksmē.
- ⇒ Visdrīzāk turpmāk, atkarībā no sanāksmes tēmas, iesaistītajām pusēm, laika apstākļiem, būtu jāizvērtē, kāda sanāksme konkrētajā gadījumā ir vispiemērotākā: attālināta, klātienē ar iespēju pieslēgties attālināti (prasa attiecīgu tehnisko nodrošinājumu), izbraukuma sanāksme ĪADT.
- ⇒ Svarīgi izprast sanāksmes mērķauditoriju un sanāksmes formu izvēlēties atbilstošu mērķauditorijai un sanāksmes mērķim.

Atziņas no ekspertu intervijām

- ⇒ Šobrīd interaktīvā karte tiek lietota tikai iekšēji, nepiedāvājot visiem iesaistītajiem, t.sk. zemes īpašniekiem, jo nav iespējams nodrošināt, ka netiek lejupielādēti DA plāna izstrādātājam nepiederoši dati, piemēram, kadastra informācija;
- ⇒ Interaktīvā karte ir ļoti labs rīks DA plāna izstrādē. Tajā var aktīvi iesaistīties eksperti, zīmējot poligonus, rediģējot sugu atradņu datus u.t.t. Dabas skaitīšanā eksperti ir pieradināti pie darba ar kolektoru, kur viss pamats jau ir sagatavots, paliek tikai šaura joma, kur darboties;
- ⇒ Interaktīvās kartes būtu labs risinājums arī, lai izvairītos no DA plāna saturā iekļauto karšu labošanas katru reizi, kad tiek veiktas kādas izmaiņas;
- ⇒ Ja interaktīvā karte tiktu veidota uz Ozola platformas, tas būtu labs risinājums.

No sarunas ar E.L.L.E.

Divpadsmitajā jautājumā respondentiem ir iespēja iesniegt citus priekšlikumus DA plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes uzlabošanai.

DA plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes uzlabošana

Respondentu komentāri par 12. jautājumu

“Viena UG tikšanās notiek dabā un attiecīgās institūcijas pārstāvis izrāda savus rūpju avotus.”

“Varbūt, ka ir pienācis laiks mainīt/papildināt tieši vispārējos, t.i. 264. MK noteikumus, nevis koncentrēties uz problēmām ar individuālajiem. No galvas viņus nezinu, bet varbūt, ka tā varētu vēl vairāk samazināt nepieciešamību pēc individuālajiem.”

“Varbūt izvērtējama arī iespēja **aplūkot konkrētās IADT perspektīvas ilgtermiņā (kas būs šajā vietā pēc 50 vai 70 gadiem).**”

“(..) ekspertu un dabas aizsardzības plānošanas profesionāļu grupa (**ekspertu konsilijs**) - kas pārbauda un atbalsta katra DA plāna saturisko/metodisko risinājumu, gan sniedzot atbalstu, gan izvērtējot piedāvāto risinājumu jēgu un atbilstību konkrētās IADT dabas vērtībām. Lai izvairītos no apšaubāmiem risinājumiem. Šāda pieeja jau gadiem ir apspriesta, bet mēs to neesam ieviesuši.”

“**Padziļināt apsaimniekošanas pasākumu izstrādes pamatojumu** - ja apsaimniekošanas pasākums plāna izstrādes gaitā tiktu izvērtēts sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma līmenī, apsaimniekošanas pasākumu izpilde būtu daudz atvieglotāka (administratīvā sloga kontekstā) un efektīvāka.”

“Nepieciešams **veikto apsaimniekošanas pasākumu izvērtējums** - vai nav radītas kādas negatīvas ietekmes, kuras pasākumu plānošanā nav tikušas apzinātas un ņemtas vērā.”

“Nebaidīties no sabiedrības iesaistes, bet meklēt iespējas sabiedrību atbalstīt un veidot, rosināt finansējuma apguvi dabas aizsardzības jautājumu risināšanai.”

“Nav skaidra pašvaldību pozīcija negatīva atzinuma sniegšanas gadījumā. Kāda nozīme pašvaldības dalībai plāna izstrādes procesā, ja rezultātā tiek sniegts negatīvs atzinums.”

“Jārosās :)”

“Jāpārskata DA plānu izstrādes procedūra, svītrojot dažādus formālus termiņus un procedūras.”

“**Jābūt sistēmai - nauda seko plānam.** Šobrīd daļēji tā ir, tas jāattīsta. T.i., ja ir plāns, ir pieejams finansējums plāna ieviešanai, ja plāna nav - tad iespējas uz projektu piesaisti mazākas. Tas dotu sava veida "ziņu" pašvaldībām un zemju īpašniekiem. Tām IADT, kur neko nevajag attīstīt - ir vienkāršoti plāni un arī nav vajadzīgs specifisks atbalsts plānā paredzēto pasākumu ieviešanai, izņemot kompensācijas.

“Izvērtēt esošo pieredzi, t.sk. monitoringa datus pēc būtības, kāpēc nav īstenoti, nav efektīvi līdz šim jau ieplānotie un īstenotie pasākumi.”

“Dabas interešu aizstāvjiem reizēm "jāiekāpj uzņēmēju kurpēs" un otrādi.”

“DA plāna izstrādei pieredzi ņemt no ārvalstīm. Iesaistīt likumu, noteikumu projekta apstiprinātāju pārstāvi.”

“Būtu labi, ja DA plānu varētu apstiprināt reizē ar individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem.”

“Pašvaldību iesaiste dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā”

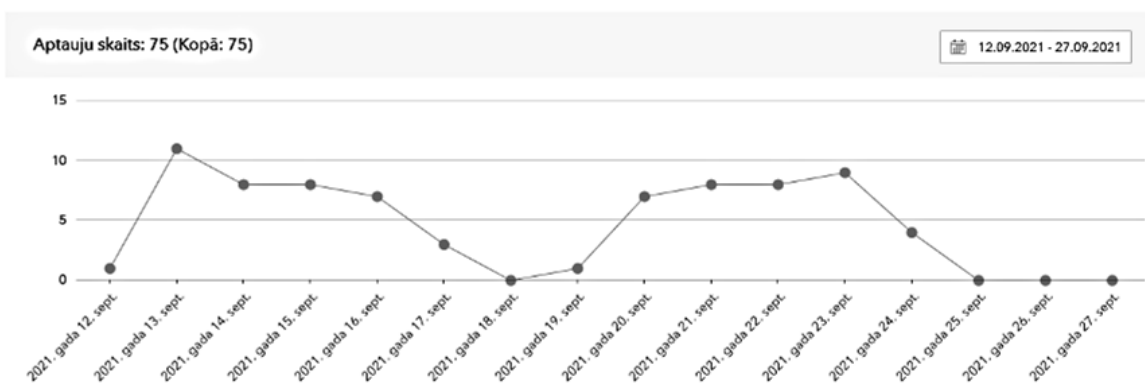
Pārskats par aptaujas norisi un rezultātiem

Aptaujas anketa “Pašvaldību iesaiste dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā” (pielikums Nr.3) tika sagatavota un testēta 2021. gada jūnijā – augustā, sadarbojoties Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Dabas aizsardzības pārvaldes un Vidzemes augstskolas speciālistiem. Anketa publicēta digitālā formā, platformā ArcGIS Survey 123.

2021. gada 5. jūnijā Latvijā norisinājās pašvaldību vēlēšanas. Administratīvi teritoriālā reforma paredzēja, ka Latvijā būs 43 pašvaldības līdzšinējo 119 vietā. Lai pašvaldībām pēc vēlēšanām sniegtu laiku reorganizēties, uzaicinājums aizpildīt aptaujas anketu un saite uz anketu tika nosūtīta 43 jauno pašvaldību oficiālajām adresēm 2021.gada 10.septembrī.

Aptauja paredzēta pašvaldību vides, teritorijas plānošanas un apsaimniekošanas speciālistiem, kā arī citiem pašvaldības darbiniekiem, kuru darba pienākumi ir saistīti ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Aptauja bija pieejama respondentiem no 2021. gada 10. septembra līdz 27. septembrim. Kopumā laikā no 10. septembra līdz 24. septembrim ir iesniegtas 75 aptaujas anketas.

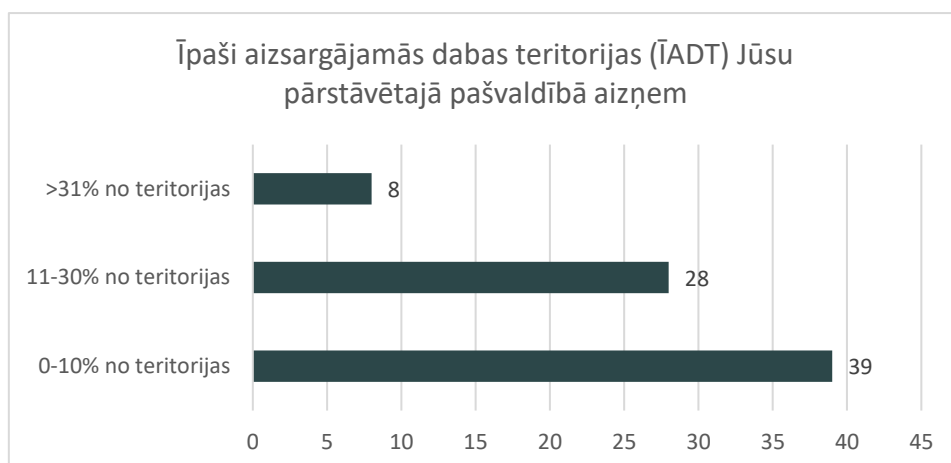

ArcGIS Survey 123 platformā iesniegto anketu skaits

Anketā iekļauti gan atvērta, gan slēgta tipa jautājumi, kas sadalīti trīs jautājumu grupās: 1) Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un pašvaldība 2) Dabas aizsardzības plāni un pašvaldība 3) Respondenta profils. Kopumā anketā iekļauti 30 jautājumi (t.sk. komentāri pēc slēgta tipa jautājumiem). 16 no jautājumiem noteikti kā obligāti.

Respondentu profils

52 % no respondentiem pārstāv pašvaldības, kur īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) aizņem 0-10 % no teritorijas, 37,33 % respondentu pārstāv pašvaldības, kur ĪADT aizņem 11-30 % no teritorijas, bet 10,67 % respondentu – pašvaldības, kur ĪADT aizņem vairāk kā 31 % teritorijas.

Atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes sniegtajiem datiem, tabulā zemāk redzams valsts nozīmes ĪADT īpatsvars pašvaldībās. Grafiks bija pieejams pašvaldību pārstāvjiem, aizpildot anketu.

Valsts nozīmes ĪADT īpatsvars pašvaldībās % no teritorijas

0-10%	11-30%	>31%
Daugavpils pilsēta (0%), Rēzeknes pilsēta (0%), Ķekavas novads (0,02%), Bauskas novads (1,38%), Olaines novads (1,39%), Ventspils pilsēta (1,64%), Dobeles novads (2,7%), Aizkraukles novads (2,9%), Gulbenes novads (2,97%), Ogres novads (4,48%), Jelgavas pilsēta (4,49%), Jelgavas novads (4,8%), Līvānu novads (4,89%), Kuldīgas novads (4,90%), Preiļu novads (5,06%), Ludzas novads (5,84%), Ropažu novads (6,8%), Saldus novads (7,22%), Smiltenes novads (7,4%), Dienvidkurzemes novads (7,66%), Rīgas pilsēta (8,15%), Salaspils novads (9,55%)	Jēkabpils novads (11,55%), Balvu novads (11,91%), Alūksnes novads (12,11%), Ventspils novads (12,37%), Talsu novads (12,95%), Tukuma novads (16,11%), Rēzeknes novads (19,94%), Liepājas pilsēta (20,37%), Siguldas novads (20,77%), Augšdaugavas novads (22,04%), Krāslavas novads (22,64%), Mārupes novads (23,93%), Saulkrastu novads (26,01%), Madonas novads (26,60%), Cēsu novads (27,35%)	Ādažu novads (32,05%), Jūrmalas pilsēta (37,13%), Varakļānu novads (47,94%), Valkas novads (62,57%), Valmieras novads (73,42%), Limbažu novads (88,38%)

Dati: DDPS QZOLS (12.07.2021): ĪADT pamatteritorijas, ĪADT zonējums, ĪADT dabas pieminekļi, mikroliegumi, mikroliegumu buferzonas; VZD: Administratīvās teritorijas - 2021.

Sadaļā *Respondenta profils* tika lūgts norādīt, kurā no plānošanas reģioniem atrodas pašvaldība, ko respondents pārstāv. Visvairāk respondentu – 34 %, jeb 26 cilvēki – ir no Vidzemes plānošanas reģiona. 16 no Rīgas plānošanas reģiona, 14 – no Kurzemes plānošanas reģiona, bet 11 no Zemgales plānošanas reģiona. Vismazākais respondentu skaits – 8, jeb 10 % pārstāv Latgales plānošanas reģionu.

Anketā tika lūgts norādīt, kāda ir respondenta saistība ar DA plānu izstrādi, katram respondentam bija iespējams norādīt vairākas atbildes. Visvairāk – 27 respondenti – ir piedalījušies DA plāna sabiedriskajā apspriešanā. 25 ir piedalījušies DA plāna izvērtēšanā pašvaldībā. Savukārt 24 no aptaujātajiem tieša saistība ar DA plāna izstrādi nav bijusi. DA plānu pasākumu ieviešanā ir piedalījušies 22 no respondentiem, savukārt 17 ir piedalījušies DA plānu izstrādē kā uzraudzības grupas locekļi. Vienam no respondentiem ir cita saistība ar DA plānu izstrādi.

Anketas jautājumā par respondentu nodarbošanos bija iespējams atzīmēt vairākus atbilstošos variantus. Visvairāk – 33 respondentu (jeb 44 %) – pašvaldībā nodarbojas ar attīstības plānošanas un projektu jautājumiem vai teritorijas plānošanas jautājumiem (32 respondenti).

Uz jautājumu “Kādā jomā Jums ir iegūta profesionālā vai augstākā izglītība?” saņemtas 68 atbildes. Populārākās atbildes redzamas vārdu mākonī:

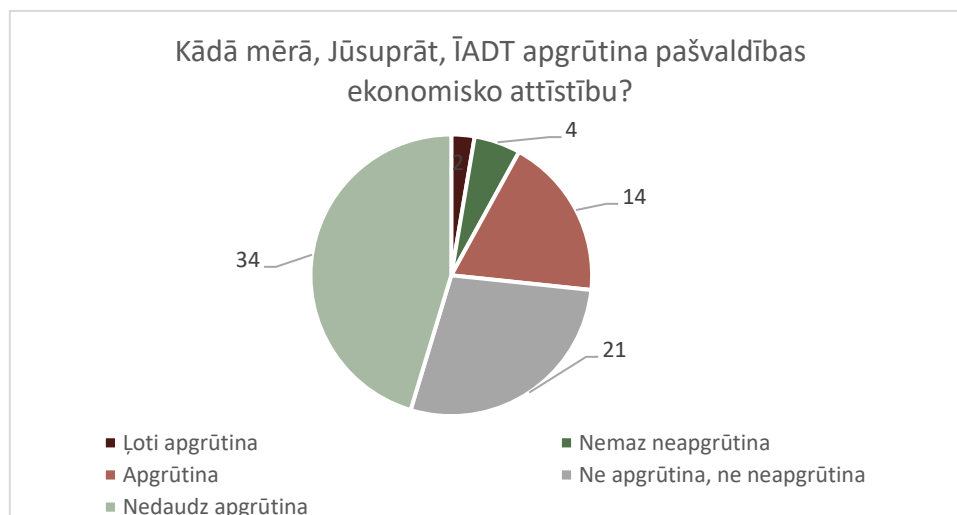
Aptaujas rezultāti

I ĪPAŠI AIZSARGĀJMĀS DABAS TERITORIJAS UN PAŠVALDĪBA

Cik būtisks resurss pašvaldības teritorijas attīstībai, Jūsaprāt, ir pašvaldībā esošās dabas vērtības?

Atbilde	Procenti
Būtisks	45
Ļoti būtisks	17
Neliels	13
Nebūtisks	0

52

Uz jautājumu “Kādā mērā, Jūsaprāt, ĪADT apgrūtina pašvaldības ekonomisko attīstību?” lielākā daļa, jeb 45 % respondentu norāda, ka ĪADT nedaudz apgrūtina pašvaldības ekonomisko attīstību. 5 % uzskata, ka nemaz neapgrūtina. 28 % uzskata, ka ĪADT nav tiešas saistības ar pašvaldības ekonomisko attīstību. 19 %, jeb 14 respondentu, ir norādījuši, ka ekonomiskā attīstība tiek apgrūtināta, bet divi respondenti – ka ļoti apgrūtina.

Sadalot atbildes pa respondentu grupām pēc ĪADT īpatsvara pašvaldībās, redzams, ka proporcionāli vairāk “apgrūtina” vai “nedaudz apgrūtina” atbildes saņemtas no to pašvaldību pārstāvjiem, kur ĪADT īpatsvars teritorijā ir vairāk kā 11 %.

ĪADT īpatsvars pašvaldībās	Respondenta sniegtā atbilde	Respondentu skaits
0-10 %	apgrūtina un nedaudz apgrūtina	20
	neapgrūtina / neitrāli	19
11-30 %	ļoti apgrūtina, apgrūtina, vai nedaudz apgrūtina	24
	neapgrūtina / neitrāli	4
>30 %	apgrūtina un nedaudz apgrūtina	6
	neapgrūtina / neitrāli	2

Ceturtajā jautājumā respondentiem tika lūgts norādīt, vai piekrītat, ka ir nozīmīgi atbilstoši apsaimniekot pašvaldības teritorijā sastopamos īpaši aizsargājamus biotopus un sugu dzīvotnes. 56 % no respondentiem norādīja apstiprinoši, piekrītot apgalvojumam, ka ir nozīmīgi atbilstoši apsaimniekot pašvaldības teritorijā sastopamos īpaši aizsargājamus biotopus un sugu dzīvotnes. “Pilnīgi piekrītu” norādīja 32 % respondentu. Savukārt apgalvojumam nepiekrīta tikai viens respondents. Neitrālu pozīciju saglabāja 8 respondenti, jeb 11 % no aptaujātajiem.

Pēc slēgta tipa jautājumiem respondentiem dota iespēja sniegt komentārus. Respondentu komentāri, kas vislabāk raksturo saņemtos viedokļus, apkopoti zemāk. Visi komentāri pieejami pielikumā Nr.4.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un pašvaldība

Respondentu komentāri par 2.-4. jautājumu

“Uzskatu, ka cilvēks ir galvenais un primāri ir jāatbalsta cilvēka vajadzības.”

“**Svarīgi pareizi apsaimniekot**, jo dažkārt aizsargājamās vietas un biotopi ir ļoti apmeklēti, tie veidojas cilvēku darbības ietekmē.”

“(..) iespējams plānojot pašvaldības budžetu - izvirzās svarīgākas prioritātes, līdz ar to būtu veiksmīgi no Valsts puses **sniegt dažādus atbalsta instrumentus**.”

“Īpašām teritorijām nepieciešama arī īpaša attieksme.”

“Dabas daudzveidības saglabāšanas nolūkos un **vairāk jāinformē sabiedrība**, ka tā ir vērtība, kas saglabājama un izmantojama katrai nākamai paaudzei. Šobrīd tiek audzināta "monētārā" paaudze, kas lielā mērā nenovērtē to, kas atrodas līdzās un apkārtnē.”

“Būtiski ir izprast nozīmi, **kas ir aktuālāks aizsargājamais biotops vai uzņēmējdarbības ekonomiskā izaugsme** (sevišķi Latgalē, sevišķi pierobežā ar Baltkrieviju)”

“Ar nosacījumu, ka **tiek ievērots samērīguma princips** un tas būtiski nekavē citus procesus.”

“**Aizsardzība ir jāsamēro ar teritorijas ekonomisko saimniekošanu**. Aizsargājamajām teritorijām ir īpašs priekšnosacījums, lai tās saudzīgi izmantojot, nestu piensumu teritorijas attīstībai un uzņēmējdarbībai.”

““Atbilstoši apsaimniekot” ir ļoti svarīgi, tikai jautājums, ko nozīmē “Atbilstoši apsaimniekot”. Apsaimniekošana nedrīkst būt ignorējot ekonomiskās un attīstības intereses!”

Secinājumi | ĪADT un pašvaldības

- ⇒ Gandrīz visi (83 %) respondenti uzskata, ka dabas vērtības, kas sastopamas pašvaldībā, ir ļoti būtisks vai būtisks resurss pašvaldības teritorijas attīstībai.
- ⇒ Būtiska daļa (45 %) respondentu uzskata, ka ĪADT nedaudz apgrūtina pašvaldības ekonomisko attīstību, tai pat laikā salīdzinoši liela daļa arī norāda, ka “ĪADT ne apgrūtina, ne neapgrūtina” teritorijas attīstību (28 %) – būtiskāki ir citi faktori. Proporcioniāli vairāk “apgrūtina” vai “nedaudz apgrūtina” atbildes saņemtas no to pašvaldību pārstāvjiem, kur ĪADT īpatsvars teritorijā ir vairāk kā 11 %. Komentāros uzsvērts, ka būtiski ir sabalansēt dabas aizsardzības un saimnieciskās intereses.
- ⇒ Gandrīz visi respondenti uzskata, ka ir nozīmīgi atbilstoši apsaimniekot pašvaldības teritorijā sastopamos īpaši aizsargājamus biotopus un sugu dzīvotnes.

II DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNI UN PAŠVALDĪBA

Sadaļas sākumā tiek jautāts, vai pašvaldības teritorijā ir ĪADT kurām ir izstrādāts DA plāns un kāda ir bijusi pašvaldības darbinieku pieredze ar plāna izstrādes procesu.

84 % no respondentiem norāda, ka kādai no pārstāvētās pašvaldības teritorijā esošajām ĪADT ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns (DA plāns). 7 respondenti, jeb 9 % norāda, ka nevienai no ĪADT plāns nav izstrādāts, savukārt 5 respondenti (7 %) nav informēti vai plāns ir vai nav izstrādāts.

Uz jautājumu, vai pašvaldība ir bijusi pietiekami iesaistīta DA plāna/u izstrādē, ir saņemtas kopā 70 atbildes. Būtiski lielākā daļa jeb 50 respondenti piekrīt vai pilnīgi piekrīt (66 %), ka pašvaldība ir bijusi pietiekami iesaistīta plāna izstrādē. 21 % nav informēti par pašvaldības iesaisti un kā atbildi norāda “nezinu”. 5 respondenti (jeb 7 %) norāda, ka pašvaldības iesaiste nav bijusi pietiekama.

Skaidrojot vai pašvaldības viedoklis un iesniegtie priekšlikumi ir ņemti vērā DA plānā/os, 32 respondenti jeb 43 % norāda, ka “jā”, savukārt 26 respondenti jeb 35 % nezina, vai priekšlikumi tikuši ņemti vērā. 5 % (4 respondenti) norāda, ka sniegtie pašvaldības priekšlikumi nav ņemti vērā.

Astotajā anketas jautājumā respondenti tiek lūgti sniegt komentāru, kas būtu jāmaina DA plāna izstrādes procedūrā, lai nodrošinātu labāku pašvaldības iesaisti plāna izstrādes procesā?

Kas būtu jāmaina DA plāna izstrādes procedūrā, lai nodrošinātu labāku pašvaldības iesaisti plāna izstrādes procesā?

Respondentu komentāri par 8. jautājumu

“Vēlētos vairāk starpposma sanāksmju.”

“**Svarīgi arī turpmāk DA plāna izstrādē iesaistīt pašvaldību un iedzīvotājus**, kurus skar ĪADT.”

“Sadarbība ir optimāla.”

“Pieredze rāda, ka nepieciešams iestrādāt ne tik ļoti konkrētas darbības vai rīcības, kaut tas arī ir vajadzīgs, jo rodoties finansējumam ir saprotams, ko iespējams īstenot, savādāk ir tā, ka izsapņo un ieraksta plānā super lietas, bet trūkst finansējums to īstenošanai. Praktisks piemērs - rodoties iespējai ĪADT izveidot infrastruktūru, tika sagatavots būvprojekts, izstrādāts pašvaldības skatījumā komplekss risinājums dabas teritorijas saglabāšanai un tajā pat laikā iedzīvotāju un tūristu piekļuvei, saskaņots ar DAP, bet izvērtēšanas procesā tika noraidīts, jo, lūk, nesaskanot ar DA plānā ierakstīto.”

“**Pašvaldības lielāku iesaisti - lielāku pārstāvniecību.**”

“Pašvaldības speciālistiem jāiesaistās izstrādes procesā, piedaloties darba grupās, apspriedēs.”

“Pašvaldībām atsevišķos jautājumos **jāpiešķir "veto" tiesības**. Tas liktu nopietni attiekties pret plāna izstrādi, kas kalpotu sabiedrībai kopumā, ne tikai atsevišķām interešu grupām.”

“Pašvaldība tiek iesaistīti pietiekami, jautājums ir par to, cik daudz pašvaldības viedoklis tiek ņemts vērā.”

“Pašvaldība jāiesaista plāna izstrādē jau pašā sākumā, **pat plāna izstrādes plānošanas procesā, noskaidrojot pašvaldības viedokli un redzējumu uz teritorijas attīstību.**”

“Laikam jāparedz budžetā vairāk līdzekļu, lai varētu plānus izstrādāt, jo pašvaldības priekšlikumi netiek ņemti vērā, jo nepietiek finansējums.”

“Laicīgi jāsniedz informācija!”

“Jānodrošina pašvaldība ar **aktuāliem datiem, alternatīvu izvērtējumu un ieguvumu analīzi.**”

“Jānodrošina arī iestādes speciālistu iekšējā diskusija; Jāveicina daudzpusīga un plaša izpratne par to, kādus ierobežojumus un darbības nosacījumus plāns nākotnē izraisīs.”

“Jāmazina formālie aizliegumi dabas teritorijā. Arī šajās teritorijās vēl dzīvo cilvēki, kuriem arī turpmāk jānodrošina iespēja šeit dzīvot un veikt saimniecisko darbību tādā apmērā, lai iespējas izdzīvot.”

“Jāinformē zemes īpašniekus, ka viņu īpašumā ir konstatēta aizsargājama suga vai biotops, un **ar šo īpašnieku jāvienojas par nosacījumiem**, nevis nolikt fakta priekšā, ka ir un turpmāk ievērot nosacījumus.”

“Jāiesaista vairāk pašvaldības speciālistu DA plāna izstrādes darba grupās, jāizvērtē iedzīvotāju un dabas aizsardzības speciālistu ieteikumi, detalizētāk jāizstrādā plānoto apsaimniekošanas pasākumu plāns.”

“**Esošā procedūra ir pietiekama.**”

“Dabas aizsardzības pasākumi jāsamēro ar pastāvošo situāciju Dabas aizsargājamā teritorijā, ar drošības apsvērumiem objektu apmeklētājiem, ar aizsargājamās dabas teritorijas atrašanās vietu un infrastruktūru ap to. Jārēķinās, ka Dabas aizsardzības pasākumi ir jāpopularizē, aizsargājamajām teritorijām ir vērtība, kuru apsaimniekošana jābagātina ar izglītojošo funkciju un finansiālu ienesīgumu.”

“DA plāns nevar būt pretrunā ar Teritorijas plānojumu.”

“DA plāna izstrādātājiem izstrādes procesā **veidot pārskatāmu tabulu**, apkopojot iedzīvotāju, interesentu, uzņēmēju, institūciju un pašvaldību iesūtītos priekšlikumus/nosacījumus, kā arī sniedzot atbildi vai ir ņemti vērā, vai ir veikti precizējumi plānā, lai nodrošinātu raitāku plāna izstrādes procesu. Ar šāda dokumenta palīdzību arī pašvaldība var pārliecināties par tās izvirzīto priekšlikumu iestrādi DA plānā.”

“Būtu vēlams vairāk iesaistīt tieši **teritorijas plānošanas jomas pārstāvjus**, lai nodrošinātu jau laicīgu DA plāna risinājumu saskaņošanu ar pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un novērstu iespējamās pretrunas.”

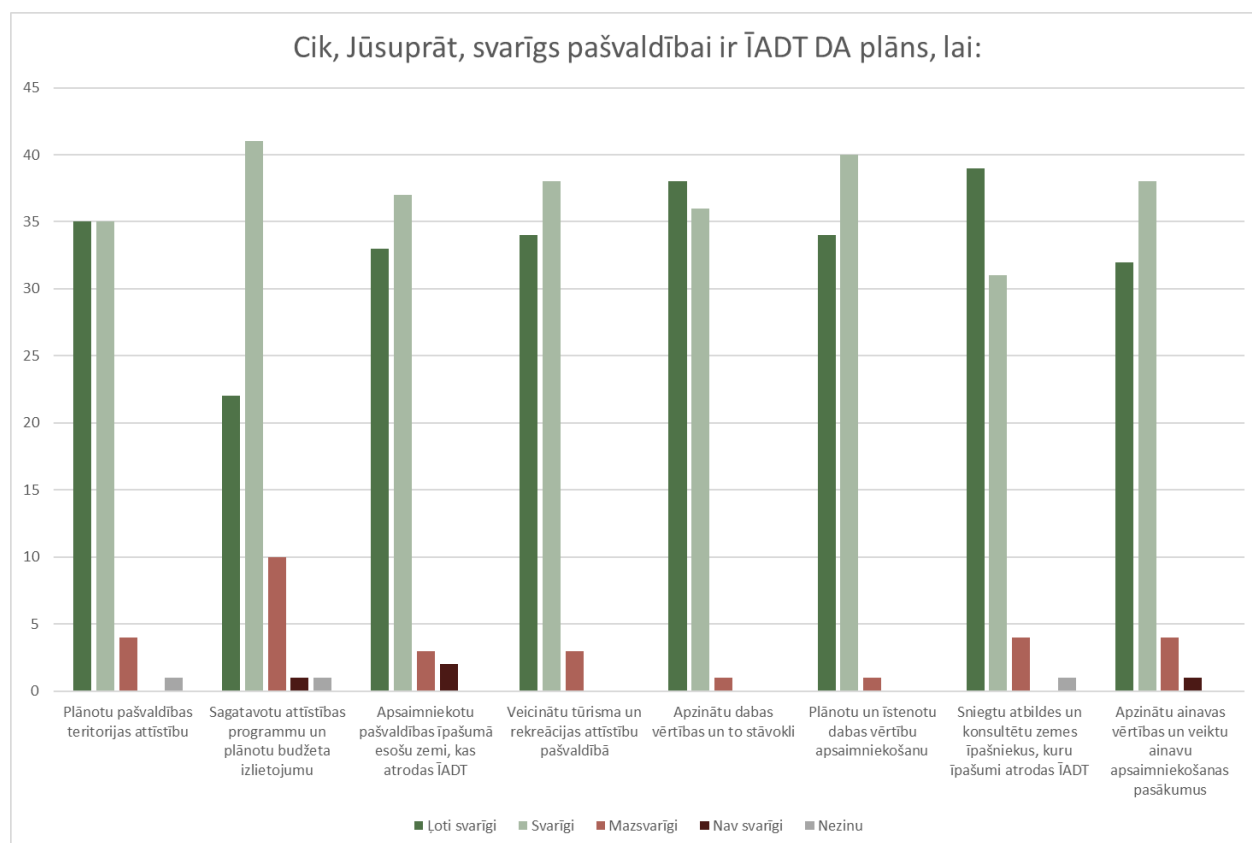
“Būtu ne tikai formāli jāuzklausā pašvaldības ierosinājumi, bet tie arī jācenšas iestrādāt DA plānā.”

“Biežākas apspriedes.”

“Organizējot darba grupas, kur piedalās arī pašvaldības pārstāvji; 2) DA plāna, konkrēti, norādot atbildību un rīcības, kas attiecas uz pašvaldību; 3) Problēmu identificēšana uz vietas objektā; 4) Atgriezeniskās saites nodrošināšana pašā DA plāna izstrādes posmā, procesā, un ikgadējos pārskatos un monitoringos par pašvaldības teritorijā esošajām ĪADT.”

“Ņemot vērā, kā šīs ir Eiropas nozīmes dabas teritorijas (NATURA 2000), **šīm teritorijām būtu jāparedz ES finansējums infrastruktūras sakārtošanai, apsaimniekošanai** daudz lielākā apjomā un ar valsts un ES finansējuma sadalījumu, jo pašvaldību budžetiem tas varētu izrādīties pārāk liels slogs, jo, izvērtējot pašvaldības prioritātes, NATURA 2000 teritorijas varētu nebūt tik prioritāras kā, piemēra, ielas vai ceļi, u.t.t. Plānam jābūt izstrādātam **ciešā sadarbībā ar šīs teritorijas iedzīvotāju līdzdalību**, ņemot vērā viņu ieteikumus. Šīs teritorijas nedrīkst būt tikai aizsargājamas, bet tām ir jābūt teritorijām, kurās tiek plānota attīstība, protams, izvērtējot biotopu un reto dzīvnieku sugu esamību un to aizsardzību. Ļoti **svarīgi izstrādāt ainavu plānus un realizēt šo plānu pasākumus.**”

Pašvaldību pārstāvji uzsver, ka pašvaldību un vietējo iedzīvotāju iesaiste plāna izstrādes laikā ir būtiska. Parādās viedokļi, ka plāna izstrādē ir jāiesaista dažādi pašvaldības speciālisti. Tāpat nepieciešamas regulāras, kvalitatīvas apspriedes iesaistīto pušu starpā.

93 % no respondentiem norāda, ka DA plāns ir “ļoti svarīgs” vai “svarīgs” pašvaldības teritorijas attīstības plānošanā. Savukārt attīstības programmu un budžeta izlietojuma plānošanai DA plāns 54 % respondentu šķiet “svarīgs”, 13 % - “mazsvarīgs”, bet 30% šis plāns ir “ļoti svarīgs”. Līdzīgs, kopumā ļoti atbalstošs viedoklis parādās arī jautājumā par to, cik

nozīmīgs ir DA plāns, lai apsaimniekotu pašvaldības īpašumā esošu zemi ĪADT vai veicinātu tūrisma un rekreācijas attīstību pašvaldībā. Abos gadījumus aptuveni 50 % respondentu saka, ka plāns ir "svarīgs" un 40 %, ka "ļoti svarīgs". Tāpat plāna nozīme augsti vērtēta, sniedzot atbildes un konsultējot zemes īpašniekus un apzinot ainavas vērtības un ainavu apsaimniekošanas pasākumus.

Nākamais anketas jautājums fokusējas uz to, kas jāuzlabo DA plāna saturā, lai tas būtu noderīgāks pašvaldības darbā, t.sk. teritorijas plānošanas dokumentu izstrādē. Uz šo jautājumu saņemti komentāri, kas apkopoti zemāk.

Kas jāuzlabo DA plāna saturā, lai tas būtu noderīgāks pašvaldības darbā, t.sk. teritorijas plānošanas dokumentu izstrādē?

Respondentu komentāri par 8. jautājumu

"Uzskatu, ka tas jau ir pietiekoši labs!"

"Tiem jāklūst tuvākiem praktiskajai realitātei, mazāk dogmatiskiem."

"Teritorijas plānošanas izpratnē DA plāni ir saprotami. Neskaita ir plāna īstenošanas vadība. Vai tiešām tas ir jāatstāj tikai īpašnieku un pašvaldības pārziņā?"

"Teritorijas plānojumam un DA plānam ir jābūt saskaņotiem. Informācijai par ĪADT un DA Plānam būtu jābūt pieejamam iegūstot informāciju par zemes vienības izmantošanu, piemēram, iegūstot info geolattvija.lv"

"Svarīgi izstrādājot DA ņemt vērā teritorijas sociālo un ekonomisko izvērtējumu."

"Samazināt apjomu, tajā neieieņādāt lieku informāciju. **Sagatavot interaktīvas kartes** ar slāņiem ērtākai un kopskata iegūšanai par teritoriju vai tās daļu."

"Reizēs, kad DA plāns ir bijis nepieciešams darbā, tur esošā informācija ir noderējusi. Kartogrāfiskais materiāls būtu nepieciešams citā formātā, jo PDF formātu nevar palielināt un nevar savietot 3 kartes 1 kartē. Nevar kartēs redzēt zemes piederību (pašvaldība/valsts/privātīpašums)."

"Prioritāšu, rīcību izvērtējums, uzskaitījums."

"Plāniem jābūt integrētiem TP, jābūt izstrādātam apsaimniekošanas plānam. Ainaviskajās teritorijās, kuras iecienītas tūristiem, jāizstrādā ainavu plāni."

"Plāna saturs ir atbilstošs. Lai mazinātu DA plānu pārāk lielo "birokrātiju", iespējams laika gaitā varētu secināt, kuras ir tās pozīcijas, kuras apvienot vai no kurām atteikties."

"Plānā apkopotā informācija ir pietiekama."

"Pašvaldībai, īpaši zemju īpašniekiem, lielāku **zinātnisko skaidrojumu,** arī turpmākās perspektīvas."

"Nav nepieciešamas nodaļas, kur tiek pārrakstīti statistikas un citi dati par klimatu, apdzīvotību, uzņēmējdarbību, toties lielajām ĪADT (DP, AAA) nepieciešama analīze par to, kā pārstrukturēt esošo saimniecisko darbību dabai draudzīgi un gūt no tā ienākumus."

"Lielākā daļu informācijas ir atstājama kā ir. Par konkrētām **izveidojamām takām un objektiem, vajadzētu atstāt nedaudz brīvāku formulējumu,** jo tad kad notiek reālā objekta projektēšana, lemsana iespējams ir mainījušies apstākļi, ir precīzāk izpētīta konkrētā situācija un objekts tiek risināt nedaudz savādāk."

"Lai teksta skaidrojumi sakristu ar kartogrāfisko materiālu apzīmējumiem."

"Kopumā DA ir pielietojami jau šobrīd, galvenais trūkums - valstī nav mehānisms un, acīmredzot, līdzekļi, savlaicīgi to izstrādei pietiekamā skaitā, kur tas nepieciešams. Iespējams, būtu atbalstāma programma, kurā daļa no DA izstrādei paredzētā finansējuma, tiktu novirzīta DA izstrādei, kurus līdzfinansētu ieinteresētā pašvaldība vai cita trešā puse."

"Konkrēti nedefinēti veicamie pasākumi un sasniedzamie rezultāti, nodrošinot arī uzskates materiālus."

"Konkrētas rīcības ar noteiktiem izpildes termiņiem, budžetu."

"Kartogrāfiskajam materiālam, kas izstrādāts vienlaicīgi ar pārējo dabas aizsardzības plānu, jābūt ciešā saiknē ar publiski pieejamo informāciju ozols.gov.lv, lai materiāls ir viegli pārskatāms."

"Jāveicina ne tikai dabas resursu saglabāšana, bet jānodrošina apdzīvotības saglabāšana un saprātīga saimnieciskā darbība. Liegumu gadījumos jāparedz **ADEKVĀTA kompensācija, kuras apmēru jānosaka jau plānā.** Nedrīkst teikt iedzīvotājam, ka mēs runājam tikai par plānu, bet kompensācijas nav plānu izstrādātāju kompetencē."

"Jāveic arī detalizēta un pamatota aizsargājamās teritorijas sociāli ekonomiskā novērtēšana, lai iegūtu informāciju, kas noder ne tikai plānojot pašvaldības aktivitātes, bet arī komunicējot ar zemju īpašniekiem. Bieži vien līdz šim **soc. ekonomiskais novērtējums DA plānos ir bijis formāls.**"

“Jānodala rīcības plāna aktivitātes pa pašvaldībām, lai atverot konkrētu lapu būtu redzamas visas aktivitātes, kas attiecas uz izvēlēto pašvaldību. **Skaidrot** ne tikai par ierobežojumiem, bet arī par to, kas mainās, **ko drīkst darīt**, lai nerodas nevajadzīgi stereotipi par ĪADT.”

“Informācijā par apsaimniekošanu - **plašāku aprakstu par iespējām pašvaldībām iesaistīties apsaimniekošanas pasākumu īstenošanā**; iedzīvotāju iesaiste, informēšana, valsts finansējuma piesaiste.”

“Iezīmēti konkrēti finansēšanas avoti plānoto darbību realizēšanai.”

“Ieteiktu gadījumos, kad DA plāns tiek aktualizēts (pagarināts), pārskatīt un rediģēt visu DA plāna teksta daļu. Pašvaldības esošajā DA plānā trūkst atskaites punkta par to, kas un kad jau ir ticis izdarīts un kas ir mainījies un varbūt pat zaudējis aktualitāti. Nav informācijas par to, vai ĪADT teritoriju apsaimniekošanas jomā ir mainījušās kādas prasības/vadlīnijas/ieteikumi; nav informācijas par ko, kādas ir Eiropas valstu kopējās tendences un pozitīvie piemēri - tas motivētu mazāk aktīvos un mazieinteresētos tomēr vairāk pavērtēt savas teritorijas un to attīstību vai apsaimniekošanu 'no malas' un darīt to paškritiskāk. Pašvaldībai nav apkopota informācija par to, kas novada teritorijā ir ĪADT apsaimniekotāji/īpašnieki/ tiesiskie valdītāji - piemēram, privātpersonas/komersanti vai tomēr valsts institūcijas. Pašvaldība ir labi informēta tikai par saviem īpašumiem.”

“Iespējams viens no risinājumiem varētu būt, ka teritorijas zonējumi tiek salāgoti un visus aprobežojumus mēs redzam vienā dokumentā.”

“Iespējams detalizētāk jāsadala teritorijas, jo ne visās būtu jābūt vienādiem nosacījumiem. Tas nozīmētu, ka ĪADT ārējās zonās varētu būt mīkstāki apsaimniekošanas noteikumi, vai būtu kāda pārejas neitrālā zona. Ja paredzēta būvniecība, tad varētu atļaut augstāku būvniecības intensitāti (piemēram viegla rūpniecība, rūpnieciskā lauksaimniecība). Ja tiktu aprēķināta ekoloģiskā pēda, vai kāds kalkulators kurš nosaka, cik lielai jābūt klimatneitralitātes koeficientam kopējā apbūvē (piemēram, palielinot zaļo teritoriju īpatsvaru uz zaļo jumtu, vertikālo sienu, zaļo lietus ūdens risinājumu utt. rēķina). Tāpat, ārpus ĪADT jābūt buferzonai, kurā nedrīkstētu veikt piemēram lielas derīgo izrakteņu platības, kas varētu pazemināt apkaimē esošo virsējo un grunts ūdeņu slāņus, kas negatīvi ietekmētu floru un faunu(..)”

“Iedzīvotāju un speciālistu viedoklis, ieteikumi.”

“Domāju, ka tas ir mazsvarīgi - ĪADT jau nozīmē to, ka būs sadaļa vai nu ar esošu DA plānu, vai arī teritorija tiks apzīmēta ar ĪADT apzīmējumu, kuru apsaimniekošana izriet no MK noteikumiem. Ir jābūt vienkāršam un nepārprotamam plānoto darbību izpildes mehānismam.”

“**Detalizētāki priekšlikumi apsaimniekošanas jautājumos.** Regularitāte.”

“Detalizētāk jāizstrādā sadaļas par plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem, plānoto infrastruktūru, vietām, kur nedrīkst būt infrastruktūra, un sekas tam ja tiks izbūvēta, ietekmi uz vidi. Paredzēt kompleksus, liela mēroga biotopu atjaunošanas pasākumus, ko varētu īstenot piesaistot projektu līdzekļus.”

“Dabas aizsardzības plānos **jāpēta esošā noslodze, jānosaka pieļaujamā noslodze** vai apmeklētāju maršrutēšana, izkliedēšana. Plānā iekļautajām atļautajām darbībām ir jābūt ar iespēju pie situācijas izmaiņām veikt elastīgu pielāgošanos. Plānos jābūt arī risinājumiem pieļaujamiem ainaviskajiem risinājumiem, kuri salāgoti ar apmeklētāju noslodzi un apkārtējo infrastruktūru, vai dabas objekta izvietojumu.”

“Dabas aizsardzības plānā paredzēto detalizētu aktivitāšu īstenošanai nebūtu piemērojams sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums.”

“DA plānam jābūt saskaņā ar pašvaldību attīstības vīziju un mērķiem. Viens nedrīkst būt pretrunā ar otru, tad neiedzīvināsies neviens. Lai tas notiktu, nepieciešama godīga diskusija starp iesaistītajiem. Ar pārākuma varas izrādīšanu rezultātu nebūs!”

“DA plānā iekļaujot arī **invazīvo sugu izplatības skartās teritorijas**, lai tas jau atvieglotu teritorijas plānošanas dokumentu izstrādi.”

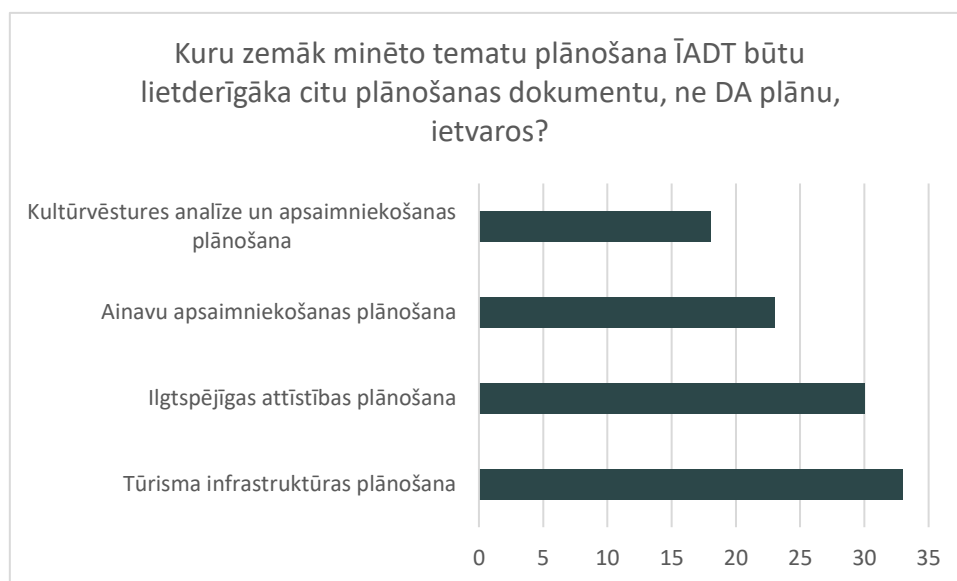
“Būtu nepieciešams lielāku uzmanību pievērst sasniedzamo ilgtermiņa mērķu definēšanai un konkrētu aktivitāšu plānošanu attiecīgajam periodam iezīmējot nepieciešamās darbības.”

“**Būtu nepieciešama lielāka elastība un operativitāte:** iekļaut rīcību daļu, kas būtu aktualizējama 3 gadu periodā, nestrādājot jaunū plānu.”

“Būtu jāparedz iespējamā izbūvējamā infrastruktūra.”

“Būtu arī jākontrolē plāna īstenošana.”

“1) DA plānā, konkrēti, norādot atbildību un rīcības, kas attiecas uz pašvaldību (saskaņojot ar pašvaldību un informējot); 2) DA plāna, **rīcību un pasākumu sadaļu izdalīt, kā atsevišķu**, tā DA plānu strukturējot, pēc iespējas vienkāršāk un saprotamāk. Daļu informācijas likt pielikumos. 3) DA plānā izdalīt grafiskos materiālus (kartes) - tās veidot publiski pieejamas GIS sistēmā. Ar laiku projicējot 3D sistēmā, piedāvājot kā tūrisma un izglītojošo produktu.”

Vērtējot, kuru tematu plānošana ĪADT būtu lietderīgāka citu plānošanas dokumentu, ne DA plānu, ietvaros, respondenti varēja atzīmēt vairākus atbilžu variantus vai nevienu. Kopā šajā jautājumā iesniegtas 47 atbildes. Lielākajā daļā atbildēs atzīmēts, ka DA plāna izstrādes laikā nebūtu veicama tūrisma infrastruktūras plānošana un ilgtspējīgas attīstības plānošana. Ainavu apsaimniekošanas plānošanu cita dokumenta laikā pieļauj 31 % no tiem, kuri izvēlējušies atbildēt uz šo jautājumu, savukārt kultūrvēstures analīzi un apsaimniekošanas plānošanu – 24 %.

Pēc jautājuma respondentiem tika dota iespēja sniegt komentāru. Respondenti, kuri norādīja, ka ainavu apsaimniekošanas plānošana ĪADT veicama citu dokumentu plānošanas laikā, visbiežāk komentārā norādīja, ka tas varētu būt, veicot teritorijas plānojumu, vai stratēģiju un tematisko plānu izstrādē. Savukārt respondenti, kas atzīmēja, ka ilgtspējīga attīstības plānošana būtu veicama citu dokumentu izstrādes laikā, kā mērķdokumentu visbiežāk norādīja ilgtspējīgas attīstības stratēģiju. Ar tūrismu saistītie jautājumi būtu plānojami, piemēram, tūrisma stratēģijā vai tūrisma attīstības koncepcijā. Kultūrvēstures analīze un apsaimniekošanas plānošana savukārt varētu tikt iekļauta ar būvniecību saistīto procesu analīzē, t.sk. arhitektūras pieminekļu regulējumā, kā arī regulēta ar kultūrpolitikas nostādņēm. Kopumā, ņemot vērā, ka tēmas aptver plašākas teritorijas visi jautājumi varētu tikt izskatīti ilgtspējīgas attīstības stratēģijās, attīstības programmās, teritorijas plānojumos, tematiskajos plānojumos. Atsevišķas jomas varētu regulēt arī Ministru kabineta noteikumi un nozaru instrukcijas.

Ja atzīmējāt kādu no tematiem iepriekšējā jautājumā - kāda plānošanas dokumenta ietvaros būtu lietderīgāk to plānot?

Respondentu komentāri par 12.jautājumu

“**Tūrisma stratēģija**, Reģionu teritorijas plānojumi.”

“Tūrisma piedāvājums, tāpat kā citas nozares nemitīgi mainās, jāspēj ātri pielāgoties. DA plāns sastādīts ilgam laikam, attiecīgi tur ietvertā informācija un priekšlikumi var būt novecojusi.”

“Tūrisma infrastruktūras plānošanā.”

“**Tūrisma attīstības koncepcijā**; teritorijas plānojumā.”

“Tie varētu būt kā **Teritorijas plānojuma sastāvdaļa** (atsevišķs dokuments-sējums).”

“Teritorijas plānošanas dokumenti, Ministru kabineta noteikumi, **nozaru instrukcijas**.”

“Teritorijas plānojuma... Zem ilgtspējīgas attīstības plānošanas apakšā ir viss, tai skaitā apsaimniekošana. Kultūrvidē lai paliek Būvniecībai un Kultūrpolitikas nostādņām... arhitektūras pieminekļiem. Man ĪADT saistās ar vides, ainavas ilgtspēju un tūrisma pieprasījuma sabalansēšanu.”

“Teritorijas plānojumā.”

“Tematiskajos plānojumos, detālplānojumos.”

“Stratēģiju un tematisko plānu izstrādē”

“Stratēģijā un Attīstības programmā”

“Pašvaldību attīstības programmās un nozaru stratēģijās.”

“Pašvaldības attīstības programmu ietvaros. Reģiona attīstības programmu ietvaros.”

“Kultūrvēsture - teritorijas plānojuma, Ilgtspējīgas attīstības plānošana - jau tagad tiek plānota IAS, AP”

“Attiecīgās tēmas aptver plašākas teritorijas un būtu jāskata IAS, AP, teritorijas plānojumos, tematiskajos plānojumos.”

“Attiecīgās nozares plānošanas dokumentā.”

Pašvaldības kapacitāte

44 % respondentu nav informēti, vai pārstāvētajā pašvaldībā ir vai tuvāko gadu laikā plānots amats vai struktūrvienība, kas koordinētu biotopu apsaimniekošanas projektus, ieviešot DA plānos paredzētos pasākumus. 33 % norāda, ka šāds amats vai struktūrvienība nav un nav plānota, savukārt 23 % - norāda, ka šāds amats vai struktūrvienība pašvaldībā ir vai tiek plānota.

Uz jautājumu, vai pašvaldības teritorijā darbojas biedrība vai nodibinājums, kas koordinē vai varētu koordinēt biotopu apsaimniekošanu, t.sk. projektus, ieviešot DA plānos paredzētos pasākumus, 39 % no respondentiem norāda, ka nav informēti, 43 % sniedz atbildi “nē”, savukārt 19 % norāda, ka šāda biedrība vai nodibinājums pašvaldības teritorijā darbojas.

Biežās atbildes “nezinu” varētu būt saistītas ar neseno administratīvi teritoriālo reformu.

Kādā formā un kādā apmērā Jūsu pārstāvētā pašvaldība varētu uzņemties iniciatīvu un organizēt sadarbību ar un starp privāto zemju īpašniekiem ĪADT, lai atbilstoši tās apsaimniekotu?

Respondentu komentāri par 12.jautājumu

“Veidojot aģentūru un attīstot projekta ideju, teiksim riteņbraukšanas, gājēju taku, organizēt sadarbību ar privātpašniekiem no skartajām teritorijām.”

“Veicot informatīvus pasākumus.”

“Var slēgt **apsaimniekošanas līgumus.** Daudz kas atkarīgs no finansējuma tieši šādām (apsaimniekošanas) vajadzībām (piemēram, finansējums, tieši šādiem projektiem). Var organizēt kaut ko izglītojošu - semināru, pieredzes apmaiņu, labās prakses piemēri, u.tml.”

“Tieša sadarbība, zinot un pazīstot zemju īpašniekus.”

“Tiek skaidroti plānotie DA plānos plānotie apsaimniekošanas pasākumi iedzīvotājiem, protams, ka varētu rīkot papildus seminārus, talkas u.tml., bet tam būtu nepieciešama atsevišķa amata vieta.”

“Tas jādara DAP.”

“Tāda institūcija jau pastāv, taču ar ierobežotu darbības kapacitāti.”

“Sniegt konsultatīvu atbalstu, koordinēt darbības, ja nepieciešami DAP paredzēti pasākumi (piemēram, tūrisma infrastruktūras izveide), kas skar vairākus īpašumus.”

“Sniedzot skaidrojošu informāciju par zemes izmantošanas nosacījumiem.”

“Savstarpēji vienojoties.”

“Šādas sadarbības formas varēs atrisināt tad, kad starp ĪADT izveidotājiem, pašvaldību un īpašniekiem būs vienota sapratne par teritoriju ierobežojumu pamatotību un jēgu. Esošajā situācijā dažādi liegumi tiek noteikti caur varas pozīciju un bieži tiem nav loģiskas argumentācijas. Šādos apstākļos pašvaldības, manuprāt, nevar organizēt sadarbības ar privāto zemju īpašniekiem ĪADT.”

“Sadarbojoties ar nevaldības organizācijām vai darbojoties tādās kā partneris, vai izveidojot struktūras apsaimniekošanas koordinēšanai.”

“Sadarbojoties ar biedrību, organizēt apmācības/semināru, pieaicinot lektoros un nodrošinot telpas pasākuma norisei. Privāto zemju īpašnieki nav priecīgi par ĪADT plāna ierobežojumiem.”

“Rīkot sanāksmes, informācijas izplatīšana pašvaldību tīmekļu vietnē, sociālos tīklos.”

“Pašvaldībai nav tādas kapacitātes, esošajiem darbiniekiem nav arī tādu specifisko zināšanu, lai risinātu un iniciētu šāda veida jautājumus. Pašvaldībai nav arī juridiskā pamatojuma veikt pieprasījumus/aizrādījumus par ĪADT apsaimniekošanas jautājumu uzlabošanu. Vienlaikus jāuzsver tas, ka ĪADT statusu piešķir valsts iestādes, tāpat arī uzskaiti, uzraudzību u.c. jautājumu izskatīšanu, un līdz ar to pieprasīt šajā punktā jautāto pašvaldības iniciatīvu šķiet absolūti nepamatoti. Pieņemami būtu, ja katrā reģionā būtu šādi (kādas no konkrētajām iesaistītajām valsts institūcijām) norīkoti speciālisti, kas attiecīgi arī organizētu nepieciešamās aktivitātes. Ieteikums-skatīties šo jautājumu risināšanu un nepieciešamo speciālistu noslodzi sadarbībā ar Plānošanas Reģioniem - tas ļautu arī organizēt visaptverošākus pasākumus pašvaldībām kopumā-izglītojošus/pieredzes gūšanai un šīs jomas attīstīšanai reģionālā līmenī, nodrošinot to, ka arī izpratne un interpretācija par šiem jautājumiem nav sadrumstalota.”

“Pašvaldībai atvēlēto funkciju un kompetenču ietvarā - **informācijas izplatība, sadarbība ar NVO, atgriezeniskās saites uzturēšana.**”

“Pašvaldība varētu konkrētāk un individuālāk pārrunāt ar zemju īpašniekiem īpašumu apsaimniekošanu, pamatot un izskaidrot nepieciešamās darbības.”

“Pašvaldība varētu apkopot iedzīvotāju viedokli par ĪADT plānā risinājumiem un pārstāvēt iedzīvotājus sarunās ar plāna izstrādātājiem un valsts institūcijām.”

“Pasākumi īpašniekiem varētu tikt organizēti ar pašvaldības palīdzību apzinot īpašniekus, nodrošinot iespējas izglītojošu pasākumu organizēšanai, veidojot vietēju grantu programmu, popularizējot labo praksi.”

“Organizējot apkārtējo, iesaistīto zemju īpašnieku informatīvās sanāksmes sadarbībā ar DAP.”

“Nevaru komentēt, jo nav šādas informācijas.”

“Ļoti minimāli, ja būtu tāds pieprasījums no privāto zemju īpašniekiem. Pretējā gadījumā uzskatām, ka to jāveic DAP.”

“Konsultācijas un informācijas nodošana fiziskajām personām, zemju īpašniekiem ir vienmēr tikusi nodrošināta.”

“Jebkurā gadījumā informējam privāto zemju īpašniekus par ĪADT apsaimniekošanas prasībām, kā arī informējam par nodokļu atlaidēm ĪADT.”

“Jaunizveidotajā novadā pēc reformas šis jautājums pagaidām netiek risināts.”

“Ja pašvaldībā būtu pietiekoši cilvēkresursi, tad varētu uzņemties starpnieka lomu.”

“Infrastruktūras sakārtošana, mazo arhitektūras formu izveide, taku, velo maršruta plānošana un izveide. Atbilstoši sava budžeta pieejamajiem līdzekļiem.”

“**Informatīvi.**”

“Informācijas.”

“**Ierobežotas cilvēkresursu kapacitātes un zināšanu dēļ, ļoti ierobežotā - tikai normatīvu ietvarā.** Vairāk tā ir Uzraudzības iestādes kontrole. Iespējams, ka šiem īpašniekiem, lai saņemtu atbalstu par savā īpašumā esošo ĪADT apsaimniekošanu, 1 gadā būtu jāiziet apmācību kursi, ka palielinātu viņu izpratni par daba vērtībām.... to apsaimniekošanas iespējām un nosacījumiem.”

“Esoša vai jauna darbinieka iesaiste ar atbilstošu izglītību attiecīgajā jomā.”

“Cik zinu - tas jau notiek.”

“Atsevišķos gadījumos jau tagad pašvaldība uzņemas šo iniciatīvu. Vajadzētu veidot pašvaldības organizētu apsaimniekošanas struktūru, kas veic plānošanu organizēšanu un pēc tam veic apsaimniekošanu un vai to vismaz koordinē.”

“Ar uzņēmējdarbības konsultantu palīdzību!”

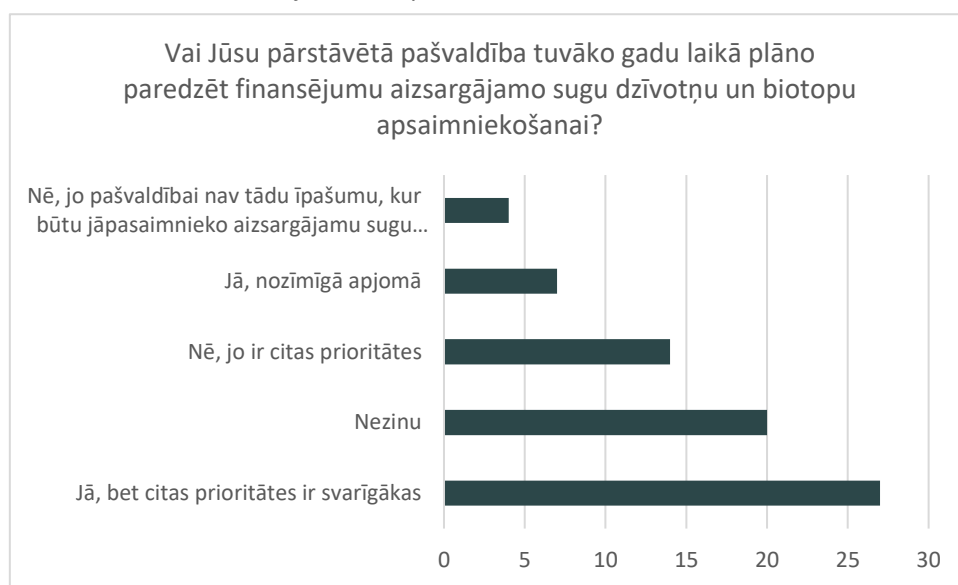
“1. nepieciešama datu bāze (novada ietvarā - īpašnieks, kad. Nr., utt.), 2. **sadarbība ar uzņēmējiem, sabiedrības locekļiem, kuri ir "zaļi" domājoši**, jo pieredze rāda, ka institūciju pārstāvji, kuri ierodas kaut ko pamācīt, ne vienmēr tiek ņemti vērā.”

Uz jautājumu “Kādā formā un kādā apmērā Jūsu pārstāvētā pašvaldība varētu uzņemties iniciatīvu un organizēt sadarbību ar un starp privāto zemju īpašniekiem ĪADT, lai atbilstoši tās apsaimniekotu?” saņemtie komentāri liecina, ka nepieciešams būtiski stiprināt pašvaldību zināšanas un kapacitāti konsultēt iedzīvotājus jautājumos par bioloģisko daudzveidību un sugu un biotopu apsaimniekošanu. Pastāv arī viedoklis, ka pašvaldības nevēlas vai tām nav kapacitātes iesaistīties ĪADT apsaimniekošanā ne kā konsultantiem, ne savādāk – šī funkcija būtu jāpilda valsts institūcijām, piemēram, Dabas aizsardzības pārvaldei. Daļa no

respondentiem norāda, ka pašvaldības sadarbība ar nevalstisko sektoru jautājumu risināšanā un zemes īpašnieku informēšanā/izglītošanā varētu būt sekmīga.

36 % respondentu norāda, ka pašvaldība tuvāko gadu laikā plāno paredzēt finansējumu aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošanai, bet citas prioritātes pašvaldībai ir svarīgākas. Vēl 9 % no respondentiem norāda, ka finansējums tiek plānots nozīmīgā apjomā.

19 % norāda, ka finansējums sugu un biotopu apsaimniekošanai nav plānots, bet 5 % - ka pašvaldībai nav tādu īpašumu, kur būtu jāapsaimnieko aizsargājamo sugu atradnes vai biotopi. 27 % nav informēti vai finansējums tiek plānots.

Taujājot par to, kādām vajadzībām/rīcībām pašvaldība novirza dabas resursu nodokļa ieņēmumus un kā pašvaldību pārstāvji vērtē šo ieņēmumu apjomu, lai īstenotu DA plānos paredzēt, saņemtas salīdzinoši daudz atbildes, ka respondentam nav konkrētas informācijas par līdzekļu izlietojumu (24 atbildes). Sniegtie komentāri redzami zemāk.

Kādām vajadzībām/rīcībām pašvaldība novirza dabas resursu nodokļa (DRN) ieņēmumus? Kā vērtējat šo ieņēmumu apjomu, lai īstenotu DA plānos paredzēto??

Respondentu komentāri par 17.jautājumu

“Zivju resursu palielināšanai.”

“Zaļo teritoriju infrastruktūras sakārtošanai. **Lai īstenotu DA plānā paredzēto, šo līdzekļu ir daudz par maz.**”

“**Vides izglītība, vides stāvokļa uzlabošana** - pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmu atjaunošana, notekūdeņu infrastruktūras uzlabošana, ieguldījumi poligona piekļuves ceļu uzlabošanai (..).”

“Vides aizsardzības pasākumiem, vides izglītībai.”

“**Ūdeņu, atpūtas vietu apsaimniekošanai**, vides problēmu risināšanai.”

“Teritoriju apsaimniekošanai.”

“Roņu savākšanai, **pludmales uzturēšanai, atkritumu savākšanai**, noeju uzturēšanai.”

“Pēc dabas resursu nodokļa likuma. Pašvaldībai ir jauni ūdens resursu apsaimniekošanas plāni. Ir veikti **labiekārtošanas darbi pie ūdenstilpnēm. Papildināti zivju resursi.**”

“Pašvaldība novirza šos ieņēmumus dažādu ar vides aizsardzību un vides drošību saistītu apsaimniekošanas aktivitāšu nodrošināšanai. **Ieņēmumu apjoms nav pietiekošs**, lai realizētu DA plānos paredzēto.”

“Pamatā vides sakoptībai, teritorijas labiekārtošanai, **iedzīvotāju izglītošanai un informēšanai.**”

“Novirza **meliorācijas sistēmu sakārtošanai**. Ir iegādāti elektromobiļi. Iespējams, ka kaut kam jau no resursu nodokļa pietiek.”

“(..) upju, ezeru, grāvju tīrīšana darbiem, lietus notekūdeņu sistēmas skalošanai, attīrīšanas sistēmas izbūvei. Atsevišķos gadījumos tika piešķirts līdzfinansējums (ar domes lēmumu) projektu īstenošanai, kas saistīts ar ezeru apsaimniekošanu (..)”

“Dabas vides aizsardzībai tiek piešķirts konkrēts procentuālais apjoms no kopējā pašvaldības budžeta (3-4%). Līdz šim gan tas ir pamatā attiecies uz koku stādīšanu un kopšanu, apdzīvoto teritoriju apstādījumu un labiekārtojuma nodrošināšanu.”

“**Meža atjaunošanai un kopšanai.**”

“**Latvāņu apkarošanai, degradētu teritoriju atjaunošanai u.c.**”

“**Labiekārtošanai, meliorācijas sistēmu atjaunošanai u.c.**”

“Ir atsevišķs fonds, kur tiek tērēts finansējums no dabas resursu nodokļa dažādām aktivitātēm, kas saistīts ar vides jautājumiem. **DA plānos paredzētās aktivitātes no šī fonda tiek finansētas mazā apjomā.**”

“Iespējams, šīm: dabas aizsardzības plānu izstrāde; pļavu, niedru un lagūnu pļaušana; labiekārtojuma uzturēšana un atjaunošana; atkritumu savākšana vasaras sezonas laikā; aizsargājamo koku (dižkoku) kopšana; informatīvo stendu un robežzīmju uzstādīšana un atjaunošana u.c.”

“Ieņēmumi tiek novirzīti dažādu vides projektu realizēšanai un esošās infrastruktūras sakārtošanai (piemēram **atkritumu laukumi, NAI u.c.**)”

“(..) Derīgo izrakteņu atradnes vietas atjaunošanai.”

“Grodu aku dzeramā ūdens kvalitātes laboratoriskā kontrolei un nodrošināšanai; lietus ūdens kanalizācijas pasākumiem un lietus ūdens kanalizācijas kvalitātes laboratoriskā kontrolei; (..) Šim nodoklim 2020.gadā mainījās procentuālais sadalījums, kas tiek ieskaitīts pašvaldību budžetā, līdz ar to tā summa, salīdzinot ar 2019.gadu, **samazinājās apmēram 5 reizes.**”

“Gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumi, tai skaitā **skursteņu tīrīšana, pāreja uz videi draudzīgāku kurināmo.** Šo ieņēmumu apjoms nav pietiekams, lai īstenotu DA plānos paredzēto.”

“Esošajā regulējumā, kad lielākā daļa DRN nonāk valsts budžetā, **pašvaldībām atņemti resursi, lai īstenotu DA plānu pasākumus.** Nelielos atlikumus no DRN pašvaldība izlieto ar dabas aizsardzību plānoto infrastruktūru sakārtošanai.”

“DRN novirza - vides sakārtošanai un piesārņojuma mazināšanai - piemēram, (..) (līdzfinansējumu) ūdenssaimniecības (lokālās kanalizācijas) pieslēgumu izbūvei - meliorācijas sistēmas pilnveidošanai un uzturēšanai - asenizācijas stacijas izbūve (..)”

“DRN ieņēmumi tiek novirzīti saskaņā ar likumā noteikto, pašvaldība **veic ĪADT uzturēšanas un apsaimniekošanas pasākumus.** Ņemot vērā, ka DRN apjoms ir neliels, tas nav pietiekams būtisku un lielu DA plānos minēto pasākumu īstenošanai.”

“Dabas resursu nodokļa ieņēmumi tiek izmantoti arī, lai īstenotu DA plānā paredzētos darbus, bet nelielā apjomā. Tiek veikta koku apsekošana, bīstamo koku likvidēšana, vētras postījumu likvidēšana u.c.”

“Dabas resursu nodokļa ieņēmumi galvenokārt tiek novirzīti atkritumu apsaimniekošanai.”

“Dabas resursu apsaimniekošanas plānu izstrādei, ūdeņu izpētei un problēmu risinājumiem. Līdzekļi ir nepietiekami, lai īstenotu arī DA plānos paredzēto.”

“(…) Ņemot vērā DRN pašvaldības proporcijas būtisku samazinājumu no 2020.gada, DRN ieņēmumi nav uzskatāmi par pietiekamiem, lai īstenotu DA plānos noteikto.”

“**Atkritumu apsaimniekošanai, notekūdeņu attīrīšanai, vides monitoringam.**”

“Atkritumu apsaimniekošanai Sosnovska latvāņu apkarošanai Bīstamo koku zāģēšanai.”

“(..) 6. Koku zāģēšanai, koku vainagu kopšanai, 7. **Invazīvo sugu apkarošanai**, 8. LED apgaismojuma ierīkošanai.”

“**Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un aizsardzībai, ūdeņu aizsardzībai, augšņu un grunts aizsardzībai un sanācijai.**”

- ⇒ DA plānā norādīto pasākumu ieviešana nav prioritāte pašvaldību DRN izlietojumā.
- ⇒ Kritiski tiek vērtētas dabas DNR nodokļa sadalījuma izmaiņas, kad lielākā daļa nodokļa ieņēmumu nonāk valsts, ne pašvaldības budžetā, līdz ar ko samazinās iespēja ieviest arī DA plāna pasākumus.

Tūrisma infrastruktūra ĪADT

Uz jautājumu “Novērtējiet, cik nozīmīga tūrisma attīstībai pašvaldības teritorijā ir tūrisma un rekreācijas infrastruktūras izbūve ĪADT?” 51 % respondentu norāda, ka infrastruktūras izbūve ir “nozīmīga”, bet 40 % (jeb 30 respondenti), ka “ļoti nozīmīga”. “Maznozīmīga” un

“nenozīmīga” atbilde saņemta kopā 5 % gadījumu. Trīs no respondentiem, jeb 4 %, nav informācijas par šo jautājumu.

Būtiski lielākā daļa jeb 80 % no respondentiem uzskata, ka DA plānā jānosaka tikai pieļaujamās tūrisma infrastruktūras dažādas intensitātes zonas, kur konkrēto elementu plānošanu var veikt pašvaldība vai zemes īpašnieks. 16 % atbilde sniedzēji norāda, ka detalizēti jāplāno visi infrastruktūras elementi (laipas, stendi, soliņi u.tml.). 4 % atbildējuši “nezinu”.

DDPS “Ozols”

Aptaujā vērtēta arī lietotāju pieredze ar DDPS “Ozols”. Uz jautājumu kādā apjomā izmantojat dabas datu pārvaldības sistēmu “Ozols” savā ikdienas darbā, bija iespējams iesniegt vairākus atbildes variantus. Saņemtas 75 atbildes. Lielākā daļa respondentu, jeb 59 %, izmanto sistēmas publisko daļu. 11 % ir autorizēti lietotāji. 23 % norāda, ka sistēmu izmanto, taču labprāt uzlabotu šīs sistēmas lietotāja prasmes. Divi no respondentiem labprāt izmantotu šo sistēmu, bet viņiem nav informācijas par to. 13 pašvaldību pārstāvji, jeb 17 % neizmanto šo sistēmu.

Apkopoti arī pašvaldību pārstāvju priekšlikumi un ieteikumi, lai dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols” būtu noderīgāka pašvaldības darbā.

Priekšlikumi par dabas datu pārvaldības sistēmu “Ozols”

Respondentu komentāri par 21.jautājumu

- “Vēlētos, lai informācija būtu apkopota kādā exel tabulā, piemēram par dižozoliem.”
- “Vairāk **informācijas par to lietošanas iespējām pašvaldību darbā.**”
- “**Uzlabot koordināciju ar geolativija.lv** Publiskajā daļā uzlabot navigāciju.”
- “Sistēmai būtu veikams neliels "update" saistībā ar tās vizuālo noformējumu un darbības ātrumu. Nepieciešama funkcija, kura nodrošinātu **skatīties dabas teritorijas arī tikai viena novada ietvaros** (filtrs par pašvaldībām, arī lielākām apdzīvotām vietām), lai dati nebūtu jāielādē par visu Latviju. Sistēma tādejādi arī nodrošinātu darbības ātruma uzlabošanu.”
- “Sistēma varētu būt draudzīgāka lietotājam.”
- “Savietojamība ar citiem slāņiem (kadastra robežas, meliorācijas dati, zemes vērtība u.c.) **Datu aplūkošana ir neērta**, programma bieži nefunkcionē kā nākas.”
- “Sasaiste ar citām informācijas sistēmām - teritorijas plānojumi, adreses, info par atbildīgo u.c.; svarīga info kas attiecas uz objektu u.c.”
- “Precizēt pieejamos slāņus, papildināt ar pašvaldību administratīvajām robežām (šobrīd pieejamas kadastra robežas ortofoto 1994-1999. gada versijā). **Papildināt ar aprakstošu informāciju, piemēram, par mikroliegumiem** utt.”
- “Pagaidām priekšlikumu nav, manā darbā pilnīgi apmierina šī sistēma.”
- “Ozols varētu būt pieejamāks pašvaldību darbiniekiem - iespējams, izveidojot kādu **trešo pieejas līmeni**, kur nav visas informācijas par apdraudētām sugām un to dzīvotnēm, bet ir informācija par biotopiem, apsaimniekošanu, meža kartes utt.”
- “Ozolā nav iekļauti atsevišķi ietekmes uz vidi novērtējumi, tehniskie noteikumi, u.c., attiecīgi ekspertu atzinumos minētie biotopi, dabas vērtības u.tml. tā arī paliek atsevišķi no Ozola.”
- “Nostiprināt datu juridisko statusu, to izmantošanu objekta apbūves projekta izstrādē un atbilstību tehnisko noteikumu pieprasīšanā valsts un pašvaldību institūcijās.”
- “Nav iekļauta visa informācija. Dati nav tikuši atjaunināti, lai gan esam lūguši to izdarīt (arī rakstveidā).”
- “Kā vairums publisko programmu, tā cilvēkam, kam darbs ar šādām programmām nav ikdienas darbs, **nav viegli saprotama.**”
- “Jebkurai publiskajai (un arī autorizēto lietotāju) datu bāzei būtu jābūt **saprotamai, konkrētai, diezgan nemainīgai** (pēc tam, kad konkrētie dati ir ievadīti). Šobrīd tas netiek nodrošināts - par konkrētu objektu dati ik pa laikam mainās bez objektīva pamatojuma, zemju īpašnieki (gan pašvaldība, gan privātpašnieki) nesaņem NEKĀDU informāciju (piemēram, konkrēts gadījums pilsētvides teritorijā) par veiktajiem apsekojumiem, to pamatojumu, veiktajiem secinājumiem un izdarītajiem ierakstiem publiskajā datu bāzē. Šāda darbība publiskajā pārvaldē ir nepieņemama. Pašvaldībai ir jābūt savlaicīgi

informētai par šādām veiktajām darbībām (apsekojuma rezultāti) tās īpašumā esošajās teritorijās, un tikai pēc pašvaldības saskaņojuma saņemšanas būtu veicami ieraksti publiskajās datu bāzēs.”

“Ir labi.”

“Iekļaut slāņos dabas aizsardzības plānos plānotos apsaimniekošanas pasākumus, slāņi ar pašvaldības teritorijas plānojumu. Apkopot datus no Rīgas būvvaldē esošās informācijas par dižkokiem, tostarp vietējas nozīmes, jo daļa šo datu nav "Ozolā".”

“Iedotu piekļuves, lai varētu lietot kā autorizētais lietotājs - esmu pieprasījusi divas reizes, nevienu no tām man piekļuves dati nav atsūtīti.”

“Fotofiksāciju ievietošana ir sarežģīta.”

“Būtu vēlams sistēma, kurā zemes īpašnieks redzētu visus, ar īpašumu saistītos apgrūtinājumus un ierobežojumus.”

“Būtu labi, ja varētu savietot ar pašvaldību teritorijas plānojumiem.”

“Būtu labi, ja atverot DDPS 'Ozols' skaidrāk iezīmētos tieši ĪADT, **linija ir blāva**. Iespējams, ka informācijai par Biotopiem un IADT jābūt zemesgrāmatā, jo liela daļa iedzīvotāju nezina par šo datu bāzi un nopērk īpašumu ar apgrūtinājumu.”

“Būtu jāpapildina ar pašvaldības rīcībā esošo informāciju (piemēram, “Dižkoki Rīgā”).”

“Apmācības darbā ar sistēmu.”

- ⇒ Komentāros redzams, ka DDPS Ozols nav ērta lietošanai, kā arī tiek norādīts, ka sistēma būtu papildināma ar atsevišķiem pašvaldību īpašumā esošiem dabas datiem.
- ⇒ Tāpat izteikti priekšlikumi, kas atvieglotu pašvaldību darbu – piemēram, nodrošināt, sasaisti vai funkciju, ka pievienojams arī pašvaldības teritorijas plānojuma slānis; dot iespēju lejupielādēt un apskatīt dabas teritorijas arī tikai viena novada ietvaros. Ieteikti arī vairāki tehniski un vizuāli risinājumi sistēmas pilnveidei.
- ⇒ Ierosināts izveidot slāni, kurā zemes īpašnieks redzētu visus ar īpašumu saistītos apgrūtinājumus un ierobežojumus.

Anketas 22. jautājums saistīts ar iedzīvotāju sūdzībām un pārmetumiem vai atzinīgu novērtējumu saistībā ar ĪADT apsaimniekošanu un aizsardzību. Būtiskākās sūdzības saistītas ar īpašuma izmantošanas iespējām vai neskaidrību aprobežojumos, atkritumiem, infrastruktūras trūkumu, u.c.

Par kādiem jautājumiem visbiežāk saņemam iedzīvotāju sūdzības un pārmetumus vai atzinīgu novērtējumu saistībā ar ĪADT apsaimniekošanu un aizsardzību?

Respondentu komentāri par 22.jautājumu

“Zivju resursu izmantošana, atkritumu apsaimniekošana, tauvas joslu pieejamība.”

“Zemes lietošanas kategorijas maiņai uz mežu- apmežošanai.”

“Visbiežāk saņemam neizpratni par ierobežojumiem, neizpratni par dabas vērtībām. Iedzīvotājiem trūkst zināšanas par iespējamiem kompensācijas mehānismiem, par iespējām saskaņot plānotās darbības utt.”

“Vairāk jau sūdzības par ierobežojumiem.”

“Sūdzības tika saņemtas par kūdras ieguves plānošanu Rūstužu purvā, kuram nav noteikts ĪADT statuss. Nekustamā īpašuma un teritoriālā plānojuma nodaļa citus pārmetumus vai atzinību nav saņēmusi. Sūdzības tiek saņemtas ļoti reti un tās vairāk saistītas ar konkrētas teritorijas pieejamību un sakopšanu.”

“Sūdzības par suņiem bez pavadām, atkritumiem. Ir dažādi viedokļi par apsaimniekošanas un biotopu apsaimniekošanas darbiem (vieniem patīk - citiem nepatīk).”

“Sūdzības ir par neadekvātiem un **nesamērīgiem ierobežojumiem vietējiem iedzīvotājiem.**”

“Sūdzības ir par atkritumiem izmestiem, sevišķi COVID laikā, kā arī par ceļu un piebraucamās infrastruktūras izbūvi, nav labā kvalitātē. Daudzi iedzīvotāji neizprot daļu no apsaimniekošanas pasākumiem lietderību, piemēram, zālāju un atklātu teritoriju atjaunošanu, jo uzskata, ka labāk lai aug mežs un zālājus var atjaunot citviet.

“Sūdzības - par atkritumiem ĪADT. Atzinība - par sakārtotu infrastruktūru.”

“Pārsvārā saņemam sūdzības par ierobežotām īpašuma izmantošanas iespējām (apbūves veidošanu un paplašināšanu, ceļu izbūvi, utt.) un aktīvās atpūtas ierobežojumiem.”

“Pārmetumi par laivu ielaišanas vietu nepietiekamību, ezera aizaugšanu, atzinība par atpūtas infrastruktūras izbūvi.”

“Pārmērīgi striktu ierobežojumu piemērošanu. Atbilstošas infrastruktūras izbūves nepieļaušanu.”

“Pārlieku **sarežģīti saskaņošanas pasākumi.**”

“Par upes aizauguma plaušanu un gultnes un krastu tīrīšanu, zivju nārstu vietu atjaunošanai.”

“Par meža apsaimniekošanas un koku ciršanas ārpas meža jautājumiem.”

“Par maršrutu ietveršanu pāri privātiem īpašumiem.”

“Par ierobežojumiem un mazo Valsts atbalstu!”

“Par blakus teritoriju izmantošanu.”

“Par atkritumiem teritorijā, jo tas ir vis redzamākais un saprotamākais.”

“Ne vienmēr skaidri norādījumi par aprobežojumiem īpaši aizsargājamo biotopu teritorijās.”

“Nav informatīva sadarbība ar vides dienestu.”

“Nacionālā parka neitrālajā zonā daudzām darbībām tā pat jāsaņem DAP saskaņojums. Kāpēc ciemu teritorijas vispār nevar ņemt laukā no ĪADT.”

“Manā pašvaldības darba pieredzē (4 gadi) nav dzirdēti pozitīvi/atzinīgi novērtējumi šajā jomā; amata pienākumu darba specifika nav saistīta ar iedzīvotāju sūdzību izskatīšanu.”

“Ļoti daudz pretenziju un savākti vairāk kā 200 iedzīvotāju paraksti pret to, ka AAA "Augšdaugavas" teritorijā bez pamatojuma, bet izvērtējuma ļoti liela Kalniešu pagasta teritorijas daļa tiek iezīmēta kā dabas parka zona. Vietējie iedzīvotāji nesaprot iemeslus, bet vietējie uzņēmēji nav informēti par ekonomisko izvērtējumu (kura nebija).”

“Ka teritorija nav sakopta, tai ir pievērsta maza uzmanība. Tā kā pašvaldības iespējas gan cilvēkresursu, gan finansiālā ziņā ir ierobežotas, kvalitatīva teritorijas apsaimniekošana ir izaicinājums. Ir teritorijas, kas DAplānā paredzētas kā lieguma zona, bet faktiski dzīv šajās teritorijās īpašās dabas vērtības vairs nav sastopamas.”

“Ir bijusi interese par atsevišķu teritoriju izmantošanu, saistībā ar aktīvo tūrismu.”

“**Infrastruktūras, t.sk., autostāvvietu trūkums.**”

“Iedzīvotāju sūdzības par ĪADT ierobežojumiem lauksaimniecībā, mežsaimniecībā - ierobežojumiem koku ciršanā.”

“Iedzīvotāju interese pamatā saistīta ar rekreācijas iespēju izmantošanu. Tā kā šajā jomā ir īstenoti pasākumi (taka, laipas) tad saņemam atzinīgu vērtējumu.”

“Iedzīvotāji ir maz informēti par šo teritoriju īpašajiem noteikumiem, tas īpaši izpaužas tad, kad cilvēks iegādājas zemi skaidā teritorijā, bet izrādās, ka problēmas sākas tad, kad viņš uzzina, ka šī teritorija ir ar īpašiem noteikumiem. Visbiežāk tad arī sākas komunikācija ar īpašniekiem, kuri, nu, ir neapmierināti un pie visa vaino pašvaldību.”

“Iebildumus no zemju īpašniekiem par ierobežojumiem saimnieciskajā darbībā.”

“Dabas vērtību iznīcināšanu.”

“Būvniecības jautājumiem.”

“Atzinīgi tiek novērtēta biotopu apsaimniekošana. **Sūdzības par aizliegumiem saistībā ar kritalu izvākšanu, meliorācijas jautājumiem.**”

“Apsaimniekošana nenotiek pietiekamā apjomā.”

“Apsaimniekošana ir tikai īpašnieka pienākums un izdevumi.”

“Aizrādījumus un informāciju par piegružošanu. Ir arī atzinīgs novērtējums Vītiņu pļavu apsaimniekošanas modelim.”

“Iedzīvotājiem ir neizpratne par būvniecības ierobežojumiem ĪADT.”

Apmācību nepieciešamības

Jautājot, kādas apmācības pašvaldību darbiniekiem būtu nepieciešamas, lai labāk izprastu ĪADT plānošanas un sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošanas jautājumus, saņemtas sekojošas atbildes:

Apmācību tēmas

- ⇒ Par aktualitātēm ĪADT plānošanā.
- ⇒ Par sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošanas jautājumiem.
- ⇒ Praktiski piemēri dabā. Par konkrētiem apsaimniekošanas piemēriem, ĪADT nozīmi, dabas aizsardzības nozīmi.
- ⇒ Par konkrēto pašvaldību ĪADT, par sistēmu "Ozols".
- ⇒ Par ierobežojumiem saimnieciskajā darbībā (lai varētu paskaidrot īpašniekiem).
- ⇒ Par būvniecības ierobežojumiem un būvniecības plānošanas procedūru.

- ⇒ Par likumdošanas izmaiņām par jauniem infrastruktūras risinājumiem.
- ⇒ Par dzīvotņu nozīmīgumu.
- ⇒ Jebkādas tematiski saturīgas apmācības par šo tēmu - vispārīgas un papildinātas ar ES un pasaules pozitīviem piemēriem un pieredzes stāstiem.
- ⇒ Apmācības par dažādu biotopu vēlamu apsaimniekošanu, kā pielietot dažādus veidus apsaimniekošanā, kā salāgot dabas un cilvēka intereses. Apmācības par datu pārvaldības sistēmas "Ozols" izmantošanu.

Apmācību forma

- ⇒ Regulāri informatīvi pasākumi teritorijas plānošanas speciālistiem.
- ⇒ Pieredzes apmaiņa.
- ⇒ Zināšanu un izpratnes līmenis pašvaldību darbiniekiem ir ļoti dažāds, tādēļ nepieciešamas gan pamata apmācības par visiem šiem jautājumiem, gan jau detalizētākas par konkrētiem dabas aizsardzības aspektiem, biotopiem, ekspertu darbu.
- ⇒ Ņemot vērā, ka pēc ATR būtiski ir mainījušās pašvaldību teritorijas, būtu nepieciešams sākt ar vispārējām apmācībām par ĪADT, kā arī no nākamā gada organizēt apmācības par ĪADT plānošanu un teritorijas plānošanas sasaisti, ņemot vērā, ka līdz 2025.gadam gandrīz visām pašvaldībām būs jāizstrādā jauni Teritorijas plānojumi.
- ⇒ Labās prakses piemēri ārvalstīs un Latvijā. Praktiskas apmācības strādniekiem, darbiniekiem.
- ⇒ Veidot vispārējas apmācības ne tikai pašvaldības darbiniekiem, bet arī zemju īpašniekiem.

Priekšlikumi par ĪADT apsaimniekošanas plānošanu un īstenošanu

Aptaujas beigās respondenti aicināti iesniegt priekšlikumus par ĪADT apsaimniekošanas plānošanu un īstenošanu.

Respondentu komentāri par 24.jautājumu

“Vairāk informācijas pirms lēmumu pieņemšanas!”

“Vairāk iespēju piesaistīt finanšu līdzekļus no fondiem un valsts programmām.”

“Vadīta plāna īstenošana.”

“Svarīgi plānošanā iesaistīt pašvaldību un iedzīvotājus.”

“Šo **plānu neskatīt atsevišķi no novada sociālās un ekonomiskās situācijas.**”

“Privāto zemju **īpašniekiem uzlikt par pienākumu atbilstoši apsaimniekot** viņiem piederošos īpašumus ĪADT.”

“**Plānot reāli ar finansiālu segumu.**”

“Plānojot ĪADT apsaimniekošanas aktivitātes un nosacījumus, neuzstādīt vēl apgrūtinākus nosacījumus, kā paredz MK noteikumi.”

“Pašvaldībai pietrūkst kompetences, lai sagatavotu DA plāniem specifikāciju, būtu nepieciešamas vadlīnijas, lai pašvaldība varētu iesaistīties un pati to izdarīt.”

“Padarīt plānošanu elastīgāku. Dabas aizsardzības plānos ieviest īstermiņa rīcību sadaļu, kas būtu aktualizējama atbilstoši situācijai, neveicot pilnu dabas aizsardzības plāna izstrādi.”

“Nepieciešams papildus finansējums ĪADT apsaimniekošanai. Patīkami, ka ir ātra un viegla komunikācija ar Dabas aizsardzības pārvaldi un Valsts vides dienestu.”

“Nepieciešami skaidrojošie darbi, reālu darbu, objektu izgatavošanu.”

“Nepieciešama **stingrāka plāna izpildes kontrole.**”

“Nepieciešama ciešāka **institūciju un pašvaldība sadarbība.**”

“Mūsu pašvaldības gadījumā šādu teritoriju (pašvaldības īpašumā esošu) nav daudz, līdz ar to joma ir maz pārstāvēta un attīstīta. Jāatzīst, ka ieinteresētība (gan pašvaldības, gan vietējās sabiedrības) risināt šos jautājumus ir liela, bet pašvaldībā vērojams kapacitātes trūkums, jo kolēģi, kuru atbildībā ir nodoti šie jautājumi, pamatā ir noslogoti ikdienas vides objektu un īpašumu apsaimniekošanas un

sakārošanas jautājumu risināšanai - darbības joma ir plaša un risināmās situācijas vienmēr ir akūtas, tātad - prioritāras.”

“**Mazāk formālisma un birokrātisma**, vairāk tiešu, konkrētu un pamatotu sadarbību.”

“Manuprāt prasības ir pārāk nesamērīgas.”

“Jāvelta lielāks finanšu un darba resurss ĪADT monitoringam, dabas vērtību inventarizācijai un rīcību vai ierobežojumu aktualizēšanai.”

“DA plānos vairāk paredzēt visaptverošu kompleksu pasākumu īstenošanu, bet arī paredzēt augstā detalizācijā šo pasākumu veikšanu un infrastruktūras ierīkošanu. Jāņem vērā ietekmes uz vidi un vietējo iedzīvotāju intereses.”

“DA plāna izstrādāšana ir līdzīga apjoma darbs kā Saistošo noteikumu izstrādāšana, bet rezultātam ir tikai rekomendējošs raksturs. DA plānā vajadzētu ietvert **vispārīgu informāciju par labiekārtojumu**, bet to detalizēt, izstrādājot konkrētu tehnisko projektu. Situācija un vajadzības mainās, DA plāna izstrādes laikā izstrādātāji nevar ielānot un izstrādāt visu, arī nav sasaistes ar pieejamiem budžeta līdzekļiem.”

“Būtu nepieciešams **vairāk informācijas par apsaimniekošanas pasākumiem** no valsts institūcijām.”

“Būtu nepieciešams ikgadējs valsts finansējuma atbalsts DA plānu īstenošanai.”

Atsevišķi respondenti norādījuši, ka vēlas padziļinātu sarunu. Intervijas ar pašvaldību pārstāvjiem tiks veiktas 2021.gadā un rezultātu dokuments papildināts, sastādot LatViaNature projekta A.4. aktivitātes gala ziņojumu, kas būs pieejams 2022.gada aprīlī.

Pēcvārds

Kopumā respondenti pozitīvi vai drīzāk pozitīvi novērtē pašreizējos dabas aizsardzības plānus. Problēmas vairāk saistītas ar resursu nepietiekamību, nepieciešama to efektīvāka izmantošana vai papildu finansējums.

Runājot par DA plāna **mērķi un uzdevumu**, būtiski koncentrēties uz dabas vērtību saglabāšanu, kā arī mērķu un pasākumu sasaisti. Tāpat respondenti uzsver, ka plānos nepieciešami konkrētāki, praktiski orientēti pasākumi. Svarīgi atcerēties, ka plāns nebeidzas ar tā apstiprināšanu, ieviešana ir svarīgākais posms. Ieviešot plānotos pasākumus, nepieciešama atgriezeniskā saite un ieviešanas efektivitātes monitorings. Tātad - plāna mērķis atkarīgs no katras ĪADT specifikas.

Aplūkojot līdzšinējās DA plāna sadaļas, jāizvērtē iespēja tūrisma, ainavas, kultūrvēstures plānošanā vairāk iesaistīt pašvaldības un nākotnē, iespējams, nodot šo sadaļu veidošanu pašvaldību kompetencē. Plānojot kādas ĪADT attīstību, jāplāno arī apkārtējā teritorija, kontekstā ar visu Latvijas teritoriju, jāsaista ar teritorijas plānojumu. Tāpat aktualizējama būtu ekosistēmu pakalpojumi un to plānošana, teritorijās, kur tas būtiski.

Par **plāna saturu** viedokļi ir atšķirīgi, kas liecina, ka varētu būt nepieciešami dažādi plāni, atkarībā no konkrētās teritorijas un tās mērķa. **Sabiedrības līdzdalībā** uzsvērtā ir tiešas komunikācijas nepieciešamība, sevišķi ar zemes īpašniekiem. Tāpat būtiski ir Atšķirība starp informētību un līdzdarbošanos. No komunikācijas kanāliem respondenti par efektīvākajiem novērtē vietējos laikrakstus, e-pastus vai vēstules pa pastu. Arī DDPS “Ozols” kā komunikācijas kanāls ir iespējams, bet nepieciešams pastiprināti vērtēt un uzlabot lietotāja pieredzi. Atzinīgi vērtēts, ka DDPD Ozols varētu būt kā platforma DA plāna apspriešanā, kā arī iespēja Ozolā veidot sadaļu par visiem izstrādājamiem plāniem, lai veicinātu līdzdarbību.

Vērtējot saņemtās atbildes par DA plāna **uzraudzības grupu**, redzams, ka vairāk kā 70 % respondentu pilnībā vai drīzāk piekrīt tam, ka UG dod lielu ieguldījumu DA plāna satura kvalitātes uzlabošanā. Kopumā uzraudzības grupai ir jābūt konsultatīvai un ieinteresētai, dalībniekiem jābūt kompetentiem, vairāk jāiesaista vietējie iedzīvotāji un vietējās kā arī dabas NVO. No institūcijām varētu prasīt atzinumu, nevis iesaistīt UG. LAD dalība nav nepieciešama, var sniegt informāciju.

Vērtējot saņemtās atbildes un komentārus par ar DA plāniem saistītajiem **kompensācijas un atbalsta mehānismiem** redzams, ka vairākums atbalsta to, ka kompensācija jāmaksā tad, ja tiek ievērota DA plānā noteiktā apsaimniekošana. Lai pasākums būtu īpašniekam juridiski saistošs, tas jāspēj īstenot bez blakus īpašnieku iesaistes. Jābūt iespējai veikt pasākumus citam īpašniekam piederošā zemē. Vajadzīga vienota pieeja, kā arī būtu nepieciešami atbalsta mehānismi biotopu atjaunošanai, t.sk. uz privātām zemēm. Kompensācijām jābūt pamatotām un adekvātām.

Aplūkojot atbildes par **priekšlikumiem pilnveidei** redzams, ka plāns noteikti jāizstrādā tad, ja ir nepieciešama dabas aizsardzības un saimniecisko interešu saskaņošana. Liels atbalsts ir tam, ka pasākumus var grozīt, neizstrādājot jaunu plānu. Vairāk kā puse (54 %) piekrīt, ka DA plānu varētu izstrādāt Dabas aizsardzība pārvalde, sevišķi – ja atsevišķām teritorijām tiek izstrādāti vienkāršoti apsaimniekošanas plāni. Par kritērijiem, kad varētu izstrādāt vienkāršoto plānu, nav vienota viedokļa.

Aptauja un intervijas pauž atbalstu tam, ka zonējums un **individuālie noteikumi** tiek apstiprināti kopā ar DA plāna apstiprināšanu (plāna saistošā daļa) un individuālais noteikumu projekts tiek apspriests kopā ar plānu, tai pat laikā komentāros norādīts uz atsevišķiem riskiem, kas jāņem vērā veidojot priekšlikumus izmaiņām.

Pielikums Nr.1

Interviju, sanāksmju un pieredzes apmaiņas pasākumu saraksts

Intervijas ar ekspertiem	
Datums	Intervijas dalībnieki un apspriestā tēma
12.02.2021.	Saruna par Ozolu un dabas aizsardzības plāniem (DA plāniem) ar Dabas aizsardzības pārvaldi (DAP)
17.02.2021.	Par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu ar DAP darbiniekiem
19.02.2021.	Par dabas plānu izstrādes un individuālo noteikumu sagatavošanas procesu ar VARAM Dabas aizsardzības departamentu
26.02.2021.	Saruna ar par FRV, CO un dabas plāniem ar A. Priedi
05.03.2021.	Saruna par problēmām un risinājumiem dabas aizsardzības plānu izstrādē ar Latvijas Dabas fondu, DA plānu vadītājām
12.03.2021.	Saruna par dabas plānu noteikumu aktuālajiem grozījumiem un konsultatīvās padomes sastāvu ar VARAM Dabas aizsardzības departamentu
19.03.2021.	Saruna par problēmām un risinājumiem dabas aizsardzības plānu izstrādē ar E.L.L.E. pārstāvjiem
19.03.2021.	Saruna par DA plāniem un iepriekš veikto izpēti un tās rezultātiem saistībā ar DA plānu integrāciju teritoriju plānojumos ar VARAM Telpiskās plānošanas departamentu
06.04.2021.	Saruna par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu ar I. Bodnieku
08.04.2021.	Par DA plāniem un Vides pārraudzības valsts biroja lomu ar I. Jēgeri
29.04.2021.	Konsultatīvā darba grupa DA plānu izstrādes kārtības pilnveidei 1. sanāksme
11.05.2021.	Saruna ar VARAM Teritorijas plānošanas departamentu par zaļo infrastruktūru un ainavām
28.05.2021.	Sanāksme par sugu/biotopu aizsardzības mērķu vietu dabas aizsardzības sistēmā
08.06.2021.	Saruna par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu, GIS izmantošanu ar M. Nitci
10.06.2021.	Pieredzes apmaiņa: Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēma (VARAM, TAPIS, A. Skudra)
11.06.2021.	Pieredzes apmaiņa: Daugavpils novada ģeogrāfiskās informācijas sistēmas pārļūks (Daugavpils novads, J. Uljans)
16.06.2021.	Pieredzes apmaiņa: GeoRīga demonstrācija (Rīgas Dome, G. Grūbe)
08.07.2021.	Saruna ar VARAM Juridisko departamentu par DA plānu sistēmas juridiskajiem aspektiem
26.07.2021.	Saruna par aptaujas rezultātiem un FRV, CO iekļaušanu dabas aizsardzības plānošanā
02.08.2021.	Saruna par DA plānu izstrādi, uzraudzību, ieviešanu un par ekspertu darbu ar E. Dzeni
03.08.2021.	Saruna par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu, LAD lomu ar I. Āboliņu
05.08.2021.	Sarunas par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu ar A. Priedi un V. Pilātu
13.08.2021.	Saruna par monitoringa programmām un DA plānu monitoringu ar S. Kotāni
11.08.2021.	Saruna ar VARAM Juridisko departamentu par DA plānu sistēmas juridiskajiem aspektiem
16.08.2021.	Saruna par DA plānu ieviešanu ar DAP Pierīgas administrāciju
19.08.2021.	Saruna par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu ar S. Ikaunieci
08.09.2021.	Konsultatīvā darba grupa DA plānu izstrādes kārtības pilnveidei 2. sanāksme, citu valstu pieredzes apmaiņas seminārs
17.09.2021.	Saruna ar P. Lakovski par citu valstu pieredzes izmantošanu
24.09.2021.	Sarunas par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu ar J. Priednieku un E. Boikovu
27.09.2021.	Saruna par DA plānu izstrādi, uzraudzību un ieviešanu ar I. Rovi

Pielikums Nr.2

Aptaujas anketa "Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums"

Pielikums Nr.3

Aptaujas anketa "Aptaujas anketa "Pašvaldību iesaiste dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā"

Dabas aizsardzības plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes izvērtējums

Aptaujas mērķis ir noskaidrot iesaistīto pušu viedokli par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādi un apstiprināšanas kārtību, tajos paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitāti un vajadzīgajām izmaiņām procesa uzlabošanai.

Atbilstoši likumam "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" dabas aizsardzības plānu izstrādā, lai saskaņotu dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas un reģiona ilgtspējīgas attīstības intereses, nodrošinot teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, kā arī lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības statusu tām īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuru aizsardzības nolūkā šī teritorija ir izveidota vai tiek veidota. Plānā ietver zinātnisko informāciju par aizsargājamo teritoriju, pamatojumu funkcionālajam zonējumam, ja tāds nepieciešams, un nosaka vienotus visas teritorijas apsaimniekošanas pasākumus, lai sasniegtu tās aizsardzības mērķus. Dabas aizsardzības plāns var tikt ņemts par pamatu, lai izstrādātu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kas teritorijai nosaka individuālu regulējumu, atšķirībā no vispārējiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, kas ir spēkā visās ĪADT. Ministru kabineta 2007. gada 9. oktobra noteikumi Nr. 686. "Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" paredz konkrētu plāna struktūru un izstrādes procedūru, kas arī ir pamats turpmākajam anketas saturam.

Aptauja paredzēta dabas aizsardzības plānu izstrādē un tajos paredzēto pasākumu ieviešanā iesaistītajām pusēm: vides, kā arī zemes īpašnieku un apsaimniekotāju nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, iestādēm un organizācijām, kas piedalās plāna uzraudzības grupā, kā arī ekspertiem un plāna izstrādē iesaistītajiem speciālistiem. Dalība aptaujā aizņems 20-30 minūtes. Jūsu sniegtās atbildes ir ļoti svarīgas turpmākā procesa uzlabošanai. Aptauja ir anonīma un dati tiks izmantoti apkopotā veidā atbilstoši mērķim.

Aptauja tiek veikta LIFE IP LatViaNature projekta ietvaros, kur būs pieejami arī aptaujas rezultāti.

Jautājumu vai neskaidrību gadījumā lūdzam sazināties: darta.treija@varam.gov.lv vai kristine.vilcina@daba.gov.lv.

Saīsinājumi:

DA plāns - dabas aizsardzības plāns,
DAP - Dabas aizsardzības pārvalde,
DDPS - dabas datu pārvaldības sistēma,
ĪADT - īpaši aizsargājama dabas teritorija,
MK - Ministru kabinets,
NVO - nevalstiskās organizācijas,
UG - uzraudzības grupa.

I MĒRĶU IZPILDE UN UZDEVUMI

1. Lūdzu, novērtējiet, vai līdzšinējā dabas aizsardzības plānu (DA plānu) izstrādes un apstiprināšanas kārtība efektīvi veicina:

	pilnībā nepiekrītu	drīzāk nepiekrītu	drīzāk piekrītu	pilnībā piekrītu	nezinu
ĪADT dabas vērtību saglabāšanu *	☐	☐	☐	☐	☐
labvēlīgu aizsardzības stāvokli aizsargājamām sugām, biotopiem *	☐	☐	☐	☐	☐
dabas aizsardzības interešu saskaņošanu ar saimnieciskajām interesēm *	☐	☐	☐	☐	☐
dabas aizsardzības interešu saskaņošanu ar vietējo kopienu interesēm *	☐	☐	☐	☐	☐
kultūras mantojuma ilgtspējīgu izmantošanu *	☐	☐	☐	☐	☐
raksturīgo ainavu saglabāšanu *	☐	☐	☐	☐	☐
ilgtspējīgas atpūtas, tūrisma organizēšanu *	☐	☐	☐	☐	☐
sabiedrības izglītošanu par ĪADT vērtībām *	☐	☐	☐	☐	☐

Jūsu komentārs:

2. Cik svarīgs, Jūsaprāt, ir katrs no zemāk norādītajiem DA plāna izstrādes uzdevumiem?

	ļoti svarīgi	svarīgi	mazsvarīgi	nav svarīgi	nezinu
apkopot vispārēju informāciju par ĪADT *	☐	☐	☐	☐	☐
analizēt sugu un biotopu stāvokli *	☐	☐	☐	☐	☐
analizēt antropogēno slodzi uz ĪADT kopumā *	☐	☐	☐	☐	☐
analizēt antropogēno slodzi uz sugām, biotopiem, kuru aizsardzībai ĪADT izveidota *	☐	☐	☐	☐	☐
izvērtēt iepriekšējā DA plānā paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitāti *	☐	☐	☐	☐	☐
noteikt ĪADT aizsardzības mērķus *	☐	☐	☐	☐	☐
plānot atbilstošus sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumus *	☐	☐	☐	☐	☐
plānot ilgtspējīgu tūrisma un atpūtas infrastruktūru *	☐	☐	☐	☐	☐
plānot ainavu un kultūras mantojuma vērtību aizsardzību *	☐	☐	☐	☐	☐
izstrādāt priekšlikumus par vajadzīgajiem grozījumiem ĪADT funkcionālajā zonējumā *	☐	☐	☐	☐	☐

izstrādāt priekšlikumus par vajadzīgajiem grozījumiem pašvaldības teritorijas plānojumā *	☐	☐	☐	☐	☐
pamatot sugu un biotopu aizsardzībai vajadzīgos saimnieciskās darbības ierobežojumus *	☐	☐	☐	☐	☐
nodrošināt plaši pārstāvētu iesaistīto pušu dialogu ilgtspējīgas attīstības interesēs *	☐	☐	☐	☐	☐
sniegt priekšlikumus ĪADT ilgtspējīgai sociāli-ekonomiskai attīstībai *	☐	☐	☐	☐	☐

×
□

5

Komentāri (t.sk., akcentējot citus svarīgus uzdevumus):

3. Novērtējiet līdz šim izstrādāto DA plānu struktūru un iekļauto informāciju:

	pilnībā nepiekrītu	drīzāk nepiekrītu	drīzāk piekrītu	pilnībā piekrītu	nezinu
DA plāna struktūra ir optimāla *	☐	☐	☐	☐	☐
DA plānā ir pārāk daudz informācijas *	☐	☐	☐	☐	☐
DA plānā trūkst vairāku nozīmīgu sadaļu *	☐	☐	☐	☐	☐
vairākas nodaļas ir iespējams apvienot *	☐	☐	☐	☐	☐

Komentāri (t.sk., ja trūkst kādas nodaļas vai tās iespējams apvienot, lūdzu, norādiet kādas):

II IESAISTĪTO PUŠU LĪDZDARBOŠANĀS UN SABIEDRĪBAS IESAISTE

4. Novērtējiet norādīto komunikācijas kanālu efektivitāti iesaistīto pušu informēšanai par DA plāna izstrādi un iespējām līdzdarboties:

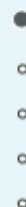
	neefektīvs	drīzāk neefektīvs	drīzāk efektīvs	efektīvs	nezinu
e-pasta vēstule e-adresē katram ĪADT zemes īpašniekam *	☐	☐	☐	☐	☐
vēstule pa pastu katram ĪADT zemes īpašniekam *	☐	☐	☐	☐	☐
publicācija laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" *	☐	☐	☐	☐	☐
publicācijas vietējos medijos (t.sk. laikrakstos, portālos, pašvaldības informatīvajos izdevumos) *	☐	☐	☐	☐	☐
paziņojumi DA plāna izstrādātāja, pašvaldības un Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapā, kā arī saistītajos sociālo mediju kontos *	☐	☐	☐	☐	☐
nākotnē - informācija dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" *	☐	☐	☐	☐	☐

Citi, Jūsaprāt, efektīvi saziņas veidi:

5. Novērtējiet DA plāna izstrādes uzraudzības grupas (UG) darbību:

	pilnībā nepiekrītu	drīzāk nepiekrītu	drīzāk piekrītu	pilnībā piekrītu	nezinu
UG dod lielu ieguldījumu DA plāna satura kvalitātes uzlabošanā *	☐	☐	☐	☐	☐
UG darbība uztverama kā formāla procedūra *	☐	☐	☐	☐	☐
UG nodrošina optimālu iesaistāmo pušu pārstāvniecību *	☐	☐	☐	☐	☐
UG ir platforma konstruktīvam iesaistīto pušu dialogam *	☐	☐	☐	☐	☐

6. Novērtējiet UG funkcijas pēc to svarīguma:

	ļoti svarīgi	svarīgi	mazsvarīgi	nav svarīgi	nezinu
izskatīt priekšlikumus par veicamajiem dabas aizsardzības pasākumiem *	☐	☐	☐	☐	☐
izvērtēt dabas resursu izmantošanas iespējas, kas neapdraud īpaši aizsargājamās sugas un biotopus *	☐	☐	☐	☐	☐
izskatīt un izvērtēt priekšlikumus par pieļaujamajiem un aizliegtajiem darbību veidiem ĪADT *	☐	☐	☐	☐	☐
lemt par atsevišķu karšu nepieciešamību vai apvienošanu *	☐	☐	☐	☐	☐
lemt par DA plāna projektā vajadzīgajiem labojumiem vai papildinājumiem *	☐	☐	☐	☐	☐
lemt par individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu projekta izstrādes vajadzību *	☐	☐	☐	☐	☐
apspriest dabas aizsardzības un saimniecisko interešu konfliktsituācijas *	☐	☐	☐	☐	☐

13

Ja uzskatāt, ka kāda no funkcijām nav jāveic UG vai tā būtu citas institūcijas kompetencē, lūdzu, norādiet to:

14

Jūsu priekšlikumi par UG darbību kopumā:

-
-
-
-
-

15

Kā, Jūsaprāt, iespējami efektīvāk organizēt visu iesaistīto pušu (iestāžu, nevalstiskā sektora, zemes īpašnieku) līdzdarbību DA plāna izstrādes procesā?

7. Kādi atbalsta pasākumi palīdzētu sekmīgāk īstenot DA plānā paredzētos sugu un biotopu apsaimniekošanas pasākumus?

	ļoti svarīgi	svarīgi	mazsvarīgi	nav svarīgi	nezinu
ikgadēji Lauku attīstības programmas atbalsta maksājumi *	☐	☐	☐	☐	☐
Latvijas Vides aizsardzības fonda u.c. instrumentu finansiāls atbalsts privāto zemju īpašniekiem biotopu sākotnējai atjaunošanai *	☐	☐	☐	☐	☐
finansiāls atbalsts nevalstiskajām organizācijām (NVO), kas veic apsaimniekošanas pasākumus deleģētās vietās *	☐	☐	☐	☐	☐
izglītojošs atbalsts zemes īpašniekiem *	☐	☐	☐	☐	☐
atbalsts NVO projektu pieteikumu sagatavošanā resursu piesaistei *	☐	☐	☐	☐	☐

Citi svarīgi atbalsta veidi kas, Jūsaprāt, motivētu zemes īpašniekus un apsaimniekotājus aktīvāk iesaistīties ĪADT apsaimniekošanā:

Vai piekrītat, ka kompensācijas maksa par saimnieciskās darbības aprobežojumiem ĪADT jāizmaksā tikai tad, ja tiek nodrošināta DA plānā noteiktā apsaimniekošana (t.sk. neiejaukšanās režīms)?*

Jūsu komentārs:

III PRIEKŠLIKUMI IZMAIŅĀM UN PILNVEIDEI ▼

8. Lūdzu, atzīmējiet savu viedokli par katru no turpmāk izteiktajiem apgalvojumiem DA plānu izstrādes sistēmas uzlabošanai:

	pilnībā nepiekrītu	drīzāk nepiekrītu	drīzāk piekrītu	pilnībā piekrītu	nezinu
pilnīgi visām ĪADT ir nepieciešams DA plāns *	☐	☐	☐	☐	☐
DA plāns ir jāizstrādā tām ĪADT, kur acīmredzami nepieciešama dabas aizsardzības un saimniecisko interešu saskaņošana *	☐	☐	☐	☐	☐
pilnīgi visām ĪADT ir nepieciešams vismaz vienkāršots apsaimniekošanas plāns ar sugām un biotopiem vajadzīgajiem apsaimniekošanas pasākumiem *	☐	☐	☐	☐	☐
nelielās ĪADT DA plānu izstrādi varētu aizstāt ar sugu un biotopu aizsardzības jomas un citu ekspertu atzinumiem *	☐	☐	☐	☐	☐
DA plānu izstrādes funkciju jānodod valsts institūcijām (piemēram, DAP vai zinātniskajām institūcijām) *	☐	☐	☐	☐	☐

Vai piekrītat, ka DA plānā iekļauto apsaimniekošanas pasākumu grozīšanu varētu veikt, pamatojoties uz jaunāko zinātnisko informāciju un monitoringa rezultātiem, neizstrādājot jaunu DA plānu?*

☐ — ☐ — ☐ — ☐ — ☐

Pilnībā nepiekrītu Drīzāk nepiekrītu Drīzāk piekrītu Pilnībā piekrītu Nezinu

23

Ja piekrītat, ka ĪADT iespējams izstrādāt vienkāršotus apsaimniekošanas plānus, pēc kādiem kritērijiem identificēt šīs ĪADT, kas ir piemērotākais plāna izstrādātājs un kāda informācija, bez sugām un biotopiem vajadzīgajiem apsaimniekošanas pasākumiem, vēl būtu jāiekļauj vienkāršotajos apsaimniekošanas plānos?

24

Lūdzu, sniedziet komentāru, kā padarīt DA plānu izstrādi ātrāku?*

25

Lūdzu, sniedziet komentāru, kā padarīt DA plānu izstrādi lētāku?*

-
-
-
-
-

26

Lūdzu, sniedziet komentāru, kā padarīt DA plānu izstrādi elastīgāku?*

9. Lai mazinātu birokrātisko slogu un novērstu dubultu ĪADT individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu (MK noteikumi) vai to grozījumu apspriešanas un saskaņošanas procesu (gan DA plāna izstrādes laikā, gan MK noteikumu projekta saskaņošanas laikā), novērtējiet zemāk sniegtos priekšlikumus:

	pilnībā nepiekrītu	drīzāk nepiekrītu	drīzāk piekrītu	pilnībā piekrītu	nezinu
MK noteikumu projektu apspriest jau DA plāna izstrādes laikā *	☐	☐	☐	☐	☐
DA plānā norādīt tikai uz negatīvajām ietekmēm, kas jānovērš, izdodot vai grozot MK noteikumus *	☐	☐	☐	☐	☐
ĪADT zonējums līdz ar aizliegtajām vai atļautajām darbībām tiek apstiprināts kopā ar DA plāna apstiprināšanu *	☐	☐	☐	☐	☐

-
-
-
-
-

Citi Jūsu priekšlikumi:

10. Ja DA plānu izstrādē plašāk tiek izmantota DDPS "Ozols", atzīmējiet, kurš no priekšlikumiem Jums šķiet lietderīgs:

	pilnībā nepiekrītu	drīzāk nepiekrītu	drīzāk piekrītu	pilnībā piekrītu	nezinu
izveidot sadaļu ar visiem izstrādes stadijā esošajiem DA plāniem iesaistīto pušu līdzdalības palielināšanai *	☐	☐	☐	☐	☐
nodot DA plānu sabiedriskajai apspriešanai, tas tiek publicēts DDPS "Ozols" interaktīvas kartes veidā *	☐	☐	☐	☐	☐
izveidot zemes īpašniekam viegli saprotamu informāciju par DA plānā paredzētajiem pasākumiem *	☐	☐	☐	☐	☐
interaktīvās kartes būtu jāveido kur citur, nevis DDPS "Ozols" *	☐	☐	☐	☐	☐

Kā vēl izmantot DDPS "Ozols" DA plānu izstrādes procesa optimizēšanai?

11. Kāds ir Jūsu viedoklis par sabiedriskās apspriešanas sanāksmju organizēšanu attālināti?*

(iespējams atzīmēt vairākus atbilstošu variantus)

☐

jā, pilnībā atbalstu

☐

jā, ja sanāksmes norise attālināti ir saskaņota ar DAP

☐

jārīko klātienē sanāksmes, reizē piedāvājot iespēju pievienoties arī attālināti

☐

tikai ārkārtējās situācijas laikā

☐

cits variants (lūdzu, norādīt komentārā)

Komentārs:

12. Citi Jūsu priekšlikumi DA plānu izstrādes, apstiprināšanas kārtības un paredzēto pasākumu ieviešanas efektivitātes uzlabošanai:

IV NOSLĒGUMS: RESPONDENTA PROFILS

13. Jūsu saistība ar DA plānu izstrādi :*

(iespējams atzīmēt vairākus variantus)

☐ esmu vadījis,
koordinējis DA
plānu izstrādi

☐ esmu iesaistījies
DA plānu izstrādē
kā eksperts

☐ esmu iesaistījies
DA plānu izstrādē
kā uzraudzības
grupas loceklis

☐ esmu piedalījies
DA plāna
pasākumu
ieviešanā

☐ esmu piedalījies
DA plāna
sabiedriskajā
apspriešanās

☐ cits variants

o
o
●
o
o

14. DA plānu izstrādes kontekstā pārstāvu:*

(iespējams atzīmēt vairākus variantus)

☐ NVO

☐ valsts sektoru

☐ pašvaldību

☐ privāto
uzņēmējdarbību

☐ iedzīvotāju
kopienas

15. Dzimums

☐ vīrietis

☐ sieviete

16. Vecums (gadi)

☐

18-25

☐

26-35

☐

36-45

☐

46-55

☐

56-65

☐

66-75

☐

>75

17. Izglītība

☐

pamata

☐vidējā/vidējā
profesionālā☐nepabeigta
augstākā☐

augstākā

Ja vēlaties, lūdzu, norādiet organizāciju, kuru pārstāvat:

Ja vēlaties, lai ar Jums sazināties un vienojamies par padziļinātu interviju DA plānu izstrādes sistēmas pilnveides jautājumos, lūdzu, norādiet kontaktus (vārds/uzvārds, organizācija, telefons, e-pasts), vai sazinieties ar mums, rakstot uz darta.trejja@varam.gov.lv vai kristine.vilcina@daba.gov.lv.

Iesniegt

Valsts reģionālās
attīstības aģentūra

Pašvaldību iesaiste dabas aizsardzības plānu izstrādē un ieviešanā

Labdien!

Aptaujas mērķis ir **noskaidrot pašvaldību pārstāvju viedokli** par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrādi un pašvaldības iesaisti plānošanā un plānu ieviešanā.

Atbilstoši [likumam](#) "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" dabas aizsardzības plānu izstrādā, lai saskaņotu dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas un reģiona ilgtspējīgas attīstības intereses, nodrošinot teritorijas dabas vērtību saglabāšanu, kā arī lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības statusu tām īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem, kuru aizsardzības nolūkā šī teritorija ir izveidota vai tiek veidota. Plānā ietver zinātnisko informāciju par aizsargājamo teritoriju, pamatojumu funkcionālajam zonējumam, ja tāds nepieciešams, un nosaka vienotus visas teritorijas apsaimniekošanas pasākumus, lai sasniegtu tās aizsardzības mērķus. Dabas aizsardzības plāns var tikt ņemts par pamatu, lai izstrādātu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, kas teritorijai nosaka individuālu regulējumu, atšķirībā no vispārējiem aizsardzības un izmantošanas [noteikumiem](#), kas ir spēkā visās ĪADT. Ministru kabineta 2007. gada 9. oktobra [noteikumi](#) Nr. 686. "Noteikumi par īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāna saturu un izstrādes kārtību" paredz konkrētu plāna struktūru un izstrādes procedūru, kas arī ir pamats turpmākajam anketas saturam.

Aptauja paredzēta pašvaldību vides, teritorijas plānošanas un apsaimniekošanas speciālistiem, kā arī citiem pašvaldības darbiniekiem, kuru darba pienākumi ir saistīti ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Dalība aptaujā aizņems 20-25 minūtes. **Jūsu sniegtās atbildes ir ļoti svarīgas turpmākā procesa uzlabošanai.** Aptauja ir anonīma un dati tiks izmantoti apkopotā veidā atbilstoši mērķim.

Aptauja tiek veikta [LIFE IP LatViaNature](#) projekta ietvaros, kur būs pieejami arī aptaujas rezultāti. Jautājumu vai neskaidrību gadījumā lūdzam sazināties: darta.treija@varam.gov.lv vai kristine.vilcina@daba.gov.lv.

Saīsinājumi:

DA plāns – dabas aizsardzības plāns,

ĪADT – īpaši aizsargājama dabas teritorija.

I Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un pašvaldība

1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) Jūsu pārstāvētajā pašvaldībā aizņem:*

☐

0-10% no
teritorijas

☐

11-30% no
teritorijas

☐

>31% no
teritorijas

2. Cik būtisks resurss pašvaldības teritorijas attīstībai, Jūsaprāt, ir pašvaldībā esošās dabas vērtības?*

☐

Ļoti būtisks

☐

Būtisks

☐

Neliels

☐

Nebūtisks

3. Kādā mērā, Jūsaprāt, ĪADT apgrūtina pašvaldības ekonomisko attīstību?*

☐

Ļoti apgrūtina

☐

Apgrūtina

☐

Ne apgrūtina, ne
neapgrūtina

☐

Nedaudz
apgrūtina

☐

Nemaz
neapgrūtina

4. Vai piekrītat, ka ir nozīmīgi atbilstoši apsaimniekot pašvaldības teritorijā sastopamos īpaši aizsargājamus biotopus un sugu dzīvotnes?*

☐

Pilnīgi piekrītu

☐

Piekrītu

☐

Neitrāli

☐

Nepiekrītu

☐

Pilnīgi nepiekrītu

Jūsu komentārs:

II Dabas aizsardzības plāni un pašvaldība

5. Vai kādai no Jūsu pārstāvētās pašvaldības teritorijā esošajām ĪADT ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns (DA plāns)?*

Ja atbildējāt "nē" vai "nezinu", tad varat neatbildēt uz 6. - 8. jautājumu.

☐

Jā

☐

Nē

6. Pašvaldība ir bijusi pietiekami iesaistīta DA plāna/u izstrādē:

☐ Pilnīgi piekrītu
 ☐ Piekrītu
 ☐ Nezinu
 ☐ Nepiekrītu
 ☐ Pilnīgi nepiekrītu

7. Pašvaldības viedoklis un iesniegtie priekšlikumi ir ņemti vērā DA plānā/os:

☐ Pilnīgi piekrītu
 ☐ Piekrītu
 ☐ Nezinu
 ☐ Nepiekrītu
 ☐ Pilnīgi nepiekrītu

8. Kas būtu jāmaina DA plāna izstrādes procedūrā, lai nodrošinātu labāku pašvaldības iesaisti plāna izstrādes procesā?

1000

9. Cik, Jūsaprāt, svarīgs pašvaldībai ir ĪADT DA plāns, lai:

	Ļoti svarīgi	Svarīgi	Mazsvarīgi	Nav svarīgi	Nezinu
Plānotu pašvaldības teritorijas attīstību*	☐	☐	☐	☐	☐
Sagatavotu attīstības programmu un plānotu budžeta izlietojumu*	☐	☐	☐	☐	☐
Apsaimniekotu pašvaldības īpašumā esošu zemi, kas atrodas ĪADT*	☐	☐	☐	☐	☐
Veicinātu tūrisma un rekreācijas attīstību pašvaldībā*	☐	☐	☐	☐	☐
Apzinātu dabas vērtības un to	☐	☐	☐	☐	☐

Plānotu un īstenotu dabas vērtību apsaimniekošanu*

Sniegtu atbildes un konsultētu zemes īpašniekus, kuru īpašumi atrodas ĪADT*

Apzinātu ainavas vērtības un veiktu ainavu apsaimniekošanas pasākumus*

10. Kas, Jūsaprāt, jāuzlabo DA plāna saturā, lai tas būtu noderīgāks pašvaldības darbā, t.sk. teritorijas plānošanas dokumentu izstrādē?*

1000

11. Kuru zemāk minēto tematu plānošana ĪADT, Jūsaprāt, būtu lietderīgāka citu plānošanas dokumentu, ne DA plānu, ietvaros?

Jūs varat atzīmēt vairākus variantus vai arī neatzīmēt nevienu, ja uzskatāt, ka visi minētie temati ir jāplāno DA plāna izstrādes laikā.

☐ Tūrisma infrastruktūras plānošana

☐ Ainavu apsaimniekošanas plānošana

☐ Kultūrvēstures analīze un apsaimniekošanas plānošana

☐ Ilgtspējīgas attīstības plānošana

plānošanas dokumenta ieviešanas kāda nozīmīgākā plānotā.

1000

13. Vai Jūsu pārstāvētajā pašvaldībā ir vai tuvāko gadu laikā plānots amats vai struktūrvienība, kas koordinētu biotopu apsaimniekošanas projektus, ieviešot DA plānos paredzētos pasākumus?*

T.sk. apsaimniekojot pašvaldības īpašumā esošus aizsargājamus biotopus vai motivējot, izglītojot zemes īpašniekus pieteikties atbalstam vai projektiem.

☐ Jā

☐ Nē

☐ Nezinu

14. Vai Jūsu pārstāvētās pašvaldības teritorijā darbojas biedrība vai nodibinājums, kas koordinē vai varētu koordinēt biotopu apsaimniekošanu, t.sk. projektus, ieviešot DA plānos paredzētos pasākumus?*

☐ Jā

☐ Nē

☐ Nezinu

15. Kādā formā un kādā apmērā Jūsu pārstāvētā pašvaldība varētu uzņemties iniciatīvu un organizēt sadarbību ar un starp privāto zemju īpašniekiem ĪADT, lai atbilstoši tās apsaimniekotu?

1000

16. Vai Jūsu pārstāvētā pašvaldība tuvāko gadu laikā plāno paredzēt finansējumu aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošanai?

☐ Jā, nozīmīgā apjomā

☐ Jā, bet citas prioritātes ir svarīgākas

☐ Nē, jo pašvaldībai nav tādu īpašumu, kur būtu jāpasaimnieko aizsargājamo sugu atradnes vai biotopi

☐ Nē, jo ir citas prioritātes

☐ Nezinu

17. Kādām vajadzībām/rīcībām pašvaldība novirza dabas resursu nodokļa ieņēmumus? Kā vērtējat šo ieņēmumu apjomu, lai īstenotu DA plānos paredzēto?*

1000

18. Novērtējiet, cik nozīmīga tūrisma attīstībai pašvaldības teritorijā ir tūrisma un rekreācijas infrastruktūras izbūve ĪADT?*

☐
☐
☐
☐
☐

19. Jūsaprāt, DA plānā iekļautajā tūrisma un rekreācijas infrastruktūras plānojumā:*

☐ Detalizēti jāplāno visi infrastruktūras elementi (laipas, stendi, soliņi u.tml.)

☐ Jānosaka tikai pieļaujamās tūrisma infrastruktūras dažādas intensitātes zonas, kur konkrēto elementu plānošanu var veikt pašvaldība vai zemes īpašnieks

☐ Nezinu

☐ Cits variants

20. Kādā apjomā izmantojat dabas datu pārvaldības sistēmu "Ozols" savā ikdienas darbā?*

Iespējams atzīmēt vairākus variantus.

☐ Izmantoju sistēmas publisko daļu

☐ Esmu autorizēts lietotājs

☐ Izmantoju, taču labprāt uzlabotu šīs sistēmas lietotāja prasmes

☐ Labprāt izmantotu šo sistēmu, bet man nav informācijas par to

☐ Neizmantoju šo sistēmu

21. Jūsu priekšlikumi, kas jāmaina, lai dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols" būtu noderīgāka pašvaldības darbā?

1000

22. Par kādiem jautājumiem visbiežāk saņemat iedzīvotāju sūdzības un pārmējumus vai atzinīgu novērtējumu saistībā ar ĪADT apsaimniekošanu un aizsardzību?

1000

23. Kādas apmācības pašvaldību darbiniekiem būtu nepieciešamas, lai labāk izprastu ĪADT plānošanas un sugu dzīvotņu un biotopu apsaimniekošanas jautājumus?

1000

24. Jūsu komentāri un priekšlikumi par ĪADT apsaimniekošanas plānošanu un īstenošanu:

1000

Respondenta profils ▼

25. Jūsu saistība ar DA plānu izstrādi.*

Iespējams atzīmēt vairākus variantus.

☐

Esmu piedalījies
DA plānu izstrādē
kā uzraudzības
grupas loceklis

☐

Esmu piedalījies
DA plāna
izvērtēšanā
pašvaldībā

☐

Esmu piedalījies
DA plāna
sabiedriskajā
apspriešanās

☐ Esmu piedalījies
DA plāna
pasākumu
ieviešanā

☐ Nav bijusi saistība
ar DA plānu
izstrādi,

☐ Cits variants

26. Manis pārstāvētā pašvaldība atrodas:*

☐ Kurzemes
plānošanas
reģionā

☐ Latgales
plānošanas
reģionā

☐ Rīgas plānošanas
reģionā

☐ Vidzemes
plānošanas
reģionā

☐ Zemgales
plānošanas
reģionā

27. Es pašvaldībā nodarbojos ar:*

Iespējams atzīmēt vairākus variantus.

☐ Administratīviem jautājumiem

☐ Vides jautājumiem

☐ Teritorijas apsaimniekošanas, nekustamā īpašuma jautājumiem

☐ Teritorijas plānošanas jautājumiem

☐ Attīstības plānošanas un projektu jautājumiem

☐ Citiem jautājumiem

28. Kādā jomā Jums ir iegūta profesionālā vai augstākā izglītība?

Ja vēlaties, lai ar Jums sazināties un vienojamies par padziļinātu interviju DA plānu izstrādes sistēmas pilnveides jautājumos, lūdzu, norādiet kontaktus (vārds/uzvārds, pašvaldība, telefons, e-pasts), vai sazinieties ar mums, rakstot uz darta.treija@varam.gov.lv vai kristine.vilcina@daba.gov.lv.

1000

Darbību nodrošina ArcGIS Survey123